

BURMISTRZ KAZIMIERZA DOLNEGO

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO UCHWAŁY NR.....
RADY MIEJSKIEJ W KAZIMIERZU DOLNYM
Z DNIA.....

ZMIANA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY
KAZIMIERZ DOLNY

Część pierwsza
UWARUNKOWANIA

zapis ujednolicony

STYCZEŃ 2010

Sporządzający: **Burmistrz Kazimierza Dolnego**

Umowa:

Wykonawca: **BUDPLAN Sp. z o.o.**

04 – 390 W A R S Z A W A, ul. gen. Ludwika Kickiego 26 B /10

tel/fax:(22) 870 42 62, e-mail: budplan@vp.pl

BGKII O/Wwa 74113010200300000000035599, NIP 527-11-07-422

Zespół autorski:

mgr inż. Anna Bereś

członek Okręgowej Izby Urbanistów z
siedzibą w Warszawie – WA-355

mgr inż. arch. Anna Olbromska-Matusiak

członek Okręgowej Izby Urbanistów z
siedzibą w Warszawie – WA-395

mgr Anna Górską

mgr Agata Królak

mgr Ewelina Skirzyńska

inż. Ewa Szczerba

mgr inż. Ewelina Zając

**Zmiana STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY KAZIMIERZ DOLNY zawiera dwie części:**

CZĘŚĆ PIERWSZA – UWARUNKOWANIA

CZĘŚĆ DRUGA – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA

CZĘŚĆ PIERWSZA

I. PODSTAWA, ZAKRES I CEL OPRACOWANIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY KAZIMIERZ DOLNY	5
II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO	6
III. ELEMENTY „STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA I GMINY KAZIMIERZ DOLNY NA LATA 2008-2020” I JEJ ZWIĄZKI ZE STUDIUM	16
IV. POLITYKA PRZESTRZENNA JAKO ELEMENT POLITYKI ROZWOJU GMINY	18
V. WYBRANE OGÓLNE INFORMACJE O MIEŚCIE I GMINIE RZUTUJĄCE NA KSZTAŁTOWANIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ	18
VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	20
VI.1. Uwarunkowania w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu	20
VI.2. Uwarunkowania w zakresie wód otwartych	25
VI.3. Uwarunkowania w zakresie terenów leśnych i zaroślowych	26
VI.4. Uwarunkowania w zakresie wód podziemnych	29
VI.5. Uwarunkowania w zakresie gruntów rolnych.....	30
VI.6. Uwarunkowania w zakresie eksploatacji surowców naturalnych	31
VI.7. Uwarunkowania w zakresie środowiska atmosferycznego.....	32
VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.....	34
VII.1. Krajobraz kulturowy – układ przestrzenny, zabytki, stanowiska archeologiczne, punkty widokowe.....	34
VIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO MIASTA I GMINY.....	69
VIII.1. Układ drogowo-uliczny. Stan i jego ocena	69
VIII.2. Uwarunkowania wynikające z układu komunikacji zbiorowej.....	71
IX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	71
IX. 1. Zaopatrzenie w wodę, stan i ocena systemu	71

IX. 2. System kanalizacji, stan i ocena	73
IX.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną	74
IX.4. Zaopatrzenie w gaz, stan i ocena systemu	75
IX. 5. Gospodarka odpadami	76
X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z UPRZEDNICH ZAŁOŻEŃ PRZEZNACZENIA TERENÓW ORAZ OCENA ISTNIEJĄCEGO ZAINWESTOWANIA	76
XI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	83
XII. OGRANICZENIA , PROBLEMY I BARIERY ROZWOJOWE.....	86
BIBLIOGRAFIA	88

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW GRAFICZNYCH

ZAŁĄCZNIK NR 3 – Dziedzictwo kulturowe na terenie gminy

ZAŁĄCZNIK NR 4 – Dziedzictwo kulturowe na terenie Pomnika Historii

ZAŁĄCZNIK NR 5 – Stan istniejący na terenie gminy

ZAŁĄCZNIK NR 6 – Stan istniejący na terenie Pomnika Historii

I. PODSTAWA, ZAKRES I CEL OPRACOWANIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY KAZIMIERZ DOLNY

1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami), zastępująca ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1994 r. Nr 89, poz. 415 z późniejszymi zmianami), dokonane zmiany także i w innych przepisach regulujących politykę przestrzenną – powodują zasadność przystosowania zapisu STUDIUM do aktualnych wymogów formalno-prawnych.

Wymieniona wyżej ustawa z 2003 roku jednoznacznie stwierdza w art. 9 ust. 4 „*Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych*” a w art. 20 ust. 1 „*Plan miejscowy uchwała rada gminy, po stwierdzeniu jego zgodności z ustaleniami Studium ...*”

Cytowana ustawa podnosi więc znacznie rangę STUDIUM jako aktu kierownictwa wewnętrznego w stosunku do zapisu ustawy z 1994 roku, według której wymagano jedynie spójności pomiędzy STUDIUM a planem miejscowym.

Nowym elementem ustawy z 2003 roku jest stwierdzenie, że w ramach polityki przestrzennej gminy istnieje wymóg określenia „... lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego ...”. Uzupełnienie to jest bardzo istotne i ma swoje konsekwencje w cyt. artykule 9-tym o wiążącym znaczeniu ustaleń „Studium ...” przy sporządzaniu planów miejscowych.

2. **Rada Miejska w Kazimierzu Dolnym podjęła Uchwałę Nr XXX/194/05 z dnia 13 maja 2005 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Kazimierz Dolny.**

Zgodnie z powyższą uchwałą „Zmiana Studium..” ma obejmować teren zawarty w granicach administracyjnych miasta i gminy Kazimierz Dolny.

Ze względu na fakt, że szereg informacji źródłowych zawartych w zmienianym „Studium ...” nie straciło na swojej aktualności, odpowiedni materiał zostaje wykorzystany w niniejszej edycji – tekst zapisany kursywą wyróżniony szarym kolorem.

Tekst „Zmiany Studium...” zachowuje wartość merytoryczną w ramach głównych kierunków rozwoju obszaru miasta i gminy Kazimierz Dolny zawartych w zmienianym „Studium...” , w zakresie turystyki i rekreacji, oraz w ramach podstawowych ustaleń dotyczących zasad i sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów. Zmianie uległa forma przedstawienia poszczególnych ustaleń w zakresie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania terenów miasta i gminy Kazimierz Dolny, wprowadzone zostały również zagadnienia wynikające z obowiązujących przepisów odrębnych.

Zasadność dokonania zmiany studium została określona w poniższych punktach.

Na rysunek „Zmiany Studium...” wprowadzono nowe tereny inwestycyjne wynikające z napływających wniosków osób prywatnych oraz zaobserwowanego zapotrzebowania w poszczególnych miejscowościach na tereny danej funkcji i przeznaczenia w stosunku do Studium przyjętego Uchwałą Nr XVII/96/95 Rady Miejskiej w Kazimierzu Dolnym z dnia 2.10.1995 r.

3. Zasadność dokonania „Zmiany Studium...” wynika z:

- 1) wprowadzania ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. określającej szczegółowe wymagania dotyczące zarówno zapisu problematyki Studium jak i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 2) wprowadzenia Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233);
- 3) wprowadzenia Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. Nr 164, poz. 1587);
- 4) potrzeby posiadania aktualnej wersji STUDIUM, służącej jako podstawa do opracowywania kolejnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru miasta lub jego fragmentów w zgodności z aktualną wersją STUDIUM, o czym mówi cytowana ustawa w art. 20.

Projekt zmian funkcjonującego dotąd STUDIUM ma za zadanie uwzględnienie powyższych procesów w celu uzyskania zapisu określającego aktualną politykę przestrzenną miasta i gminy obejmującą obszar miasta i gminy w granicach administracyjnych.

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

1. „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego” uchwalony w dniu 29 lipca 2002 przez Sejmik Województwa Lubelskiego Uchwałą Nr XLV/597/2002 (Dz. Urz. województwa Lubelskiego Nr 107 z dnia 29 lipca 2002 r., poz. 2449), jest zgodny z „Koncepcją polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” przyjętą przez Sejm RP w listopadzie 2000 r., „Strategią rozwoju województwa lubelskiego” przyjętą przez Sejmik Województwa Lubelskiego Uchwałą Nr XXXVI/530/05 w dniu 14 lipca 2005 r.
2. „Plan...” nie ma rangi prawa miejscowego, jest jednak wiążący, ponieważ:
 - 1) jego ustalenia muszą być uwzględnione w uchwalanych przez organy samorządu terytorialnego studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, z którymi z kolei musi być spójny każdy opracowywany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;

- 2) w planie zapisane zostają wszystkie zadania rządowe i samorządu województwa służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych ze wskazaniem obszarów, na których przewiduje się realizację tych zadań.
3. W zakresie polityki przestrzeni globalnej i europejskiej „Plan..” uznaje, iż globalne cele rozwoju unijnej Europy zakładają stworzenie warunków jej zdolności konkurencyjnej i zapewnienie uczestnictwa w międzynarodowej wymianie dóbr i idei. W wymiarze światowym i europejskim największe szanse rozwoju w Polsce będzie mieć 6-9 dużych regionów/województw z największymi innowacyjnymi ośrodkami miejskimi – z dużym regionem mazowieckim stołecznej Warszawy na czele – jako przyszłe „Europejskie Regiony Rozwoju”. Sieć policentryczna dużych ośrodków: Gdańsk – Szczecin – Poznań – Łódź – Kraków – Katowice – Wrocław – Lublin, z metropolitarną Warszawą na czele, ma szanse na zdobycie dobrej pozycji w narzuconej globalnej grze rynkowej. Ochrona zasobów przyrodniczych to warunek rozwoju krajów europejskich według koncepcji zrównoważonego rozwoju. Zrównoważony rozwój Europy to fundamentalna koncepcja na początek XXI wieku – sprecyzowana w raporcie Brundtland dla ONZ, przyjęta w Rio (Agenda 21), potwierdzona w Traktacie o Unii Europejskiej i w Białym Dokumencie Unii Europejskiej. Implikuje ona nie tylko zrównoważony rozwój przestrzenny sieci osadniczej. Jest oparty na spójności ekonomicznej i społecznej kontynentu europejskiego – stanowi nowy model rozwoju i procesów przemian ekonomicznych i społecznych w Europie.
4. Polityka Unii Europejskiej w dziedzinie rozwoju przestrzennego jest realizowana poprzez kreowanie zrównoważonej struktury przestrzennej, a w szczególności:
 - 1) rozwój policentryczny układów urbanistycznych;
 - 2) nowe relacje między miastem i wsią;
 - 3) zapewnienie równości dostępu do infrastruktury i wiedzy;
 - 4) racjonalny rozwój, rozsądne zarządzanie oraz ochrona przyrody i spuścizny kulturalnej;
 - 5) zachowanie odrębności regionalnej i narodowej.
5. Za istotne uwarunkowania dla rozwoju województwa, w tym miasta i gminy Kazimierz Dolny, szczególnie dla ich przestrzennego zagospodarowania, uznano:
 - 1) w zakresie położenia geograficznego i powiązań komunikacyjnych:
 - a) województwo, lubelskie jest trzecim – co do obszaru – regionem w kraju, po województwach: mazowieckim i wielkopolskim;
 - b) położenie przy drodze wojewódzkiej nr 824 odchodzącej od drogi krajowej nr 17, o przebiegu Żyrzyn – Puławy – Annopol, oraz przy drodze wojewódzkiej nr 830, łączącej Bochońnię i Lublin;
 - c) przez obszar województwa lubelskiego przebiegają magistrale transportowe włączone do systemu korytarzy europejskich.
 - 2) w zakresie środowiska przyrodniczego:
 - a) lasy województwa lubelskiego należą do najzdrowszych w kraju;
 - b) unikalne krajobrazy, objęte ochroną prawną lub kwalifikujące się do objęcia taką ochroną;

- c) położenie obszaru w obrębie trzeciorzędowego obszaru zasobowego – Niecka Mazowiecka i czwartorzędowego – Dolina rzeki Środkowej Wisły(nr 222a) i Dolina Kopalna Biłgoraj – Lubaczów (nr 428);
 - d) niezbyt duże zasoby wód powierzchniowych;
 - e) grunty orne w klasach I –III zajmują 36,4% powierzchni użytków rolnych w województwie, gleby klasy IV a – IV b stanowią 27,9% ogólnego areálu użytków rolnych;
 - f) narastające konflikty między środowiskiem a działalnością człowieka, spowodowane:
 - niedostosowaniem sposobu i intensywności zagospodarowania terenu do jego naturalnych predyspozycji, odporności i walorów,
 - wzmożona antropogenizacja struktury ekologicznej, wzrost obciążenia środowiska zanieczyszczeniami,
 - realizacja inwestycji elektroenergetycznych w oderwaniu od wrażliwości i walorów estetycznych krajobrazu oraz charakteru układów ekologicznych, wywołująca dysharmonię krajobrazu.
- 3) w zakresie środowiska kulturowego:
- a) bogaty krajobraz kulturowy, pod względem liczby i różnorodności obiektów zabytkowych.
- 4) w zakresie demografii:
- a) województwo lubelskie zamieszkuje ok. 6% ludności Polski;
 - b) średnia gęstość zaludnienia w województwie wynosi 89 osób na 1 km²;
- 5) w sferze gospodarczej:
- a) przeciętny poziom rozwoju przemysłu i budownictwa;
 - b) specyficzną cechą przemysłu województwa lubelskiego jest relatywnie wysoki udział w produkcji przemysłowej regionu produkcji artykułów spożywczych;
 - c) zaliczenie rolnictwa województwa do intensywnego, dobrze powiązanego z rynkiem;
 - d) walory turystyczne województwa lubelskiego wskazują na potrzebę uznania tu rozwoju przemysłu turystycznego za jeden z potencjalnych kierunków rozwoju gospodarczego;
 - e) według regionalizacji turystycznej Polski (Z. Kruczek i A. Szacka – 1994 r.) wśród znaczących w skali kraju rejonów turystycznych na Lubelszczyźnie znajdują się między innymi: Lublin i okolice z Zalewem Zemborzyckim – powiązane z regionem Nałęczowa, Kazimierza Dolnego i Puław.
6. Kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego sprowadzają się do:
- 1) wskazań w zakresie rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym;
 - 2) ochrony obszarów o specjalnych walorach;
 - 3) kierunków rozwoju osadnictwa;
 - 4) określenia ogólnych warunków działalności inwestycyjnej.

Inwestycje celu publicznego wynikające z przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym w Planie województwa uwzględnia się zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych wpisane do rejestru

oraz zadania samorządu województwa zawarte w programach wojewódzkich. Zadania te nie dotyczą powiatu puławskiego.

W Planie zapisane zostały również propozycje zadań wynikające z szeregu dokumentów opracowanych dla całego kraju, regionu czy dla poszczególnych inwestycji. Propozycje obejmujące zadania przewidziane do realizacji w granicach powiatu puławskiego są następujące:

Komunikacja:

- 1) budowa obwodnicy Wierzchoniowa;
- 2) dostosowanie dróg powiatowych do odpowiednich parametrów technicznych;
- 3) dostosowanie dróg gminnych do odpowiednich parametrów technicznych;
- 4) w odniesieniu do dróg samorządowych – systematyczna likwidacja miejsc i odcinków dróg szczególnie niebezpiecznych (program wieloletni), oddzielenie ruchu pieszego od kołowego przez budowę chodników, kładek dla pieszych, ogrodzeń ochronnych, modernizacja niebezpiecznych skrzyżowań (m.in. małe ronda, sygnalizacja świetlna) z wyjątkiem zabytkowej strefy śródmiejskiej.

Infrastruktura techniczna – docelowe inwestycje wynikające z diagnozy stanu istniejącego:

- 1) budowa brakujących sieci gazowych wysokiego i średniego ciśnienia na terenie województwa;
- 2) wykorzystanie alternatywnych, odnawialnych źródeł energii ze szczególnym uwzględnieniem biomasy, wody i energii geotermalnej;
- 3) uzupełnienie i modernizacja sieci wodociągowej oraz ujęć w pierwszej kolejności na obszarach o deficycie wód podziemnych;
- 4) umożliwienie wszystkim odbiorcom dostępu do dobrej jakości wody pitnej w sposób bezawaryjny;
- 5) przestrzeganie zasad ochrony i oszczędzania w gospodarowaniu zasobami wody pitnej;
- 6) budowa brakujących oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych w miastach i ośrodkach gminnych;
- 7) uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych;
- 8) wprowadzenie powszechnego obowiązku oczyszczania wód opadowych spływających z terenów zurbanizowanych;
- 9) wprowadzenie Programów Kompleksowej Gospodarki Odpadami w skali powiatów lub Komunalnych Związków Gmin, poprzez: likwidację i rekultywację wyznaczonych w PKGO gminnych wysypisk odpadów, budowę rejonowych zakładów utylizacji odpadów itp.;
- 10) rozbudowa stacji 110/15 kV „Kazimierz”.

Obronność i bezpieczeństwo publiczne:

- 1) doprowadzenie stanu dróg i mostów do wymaganych standardów (program wieloletni);
- 2) odbudowa i modernizacja wałów w Kazimierzu Dolnym.”

Na podstawie „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” opracowanej przez Rządowe Centrum Studiów Strategicznych pod kierunkiem

prof. Jerzego Kołodziejskiego, przyjętej w dniu 5 października 1999 r. przez Radę Ministrów oraz w dniu 17 listopada 2000 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. Nr 26, poz. 432) zaktualizowanej w 2005 r. oraz „Aktualizacji strategii rozwoju województwa lubelskiego” (Uchwała nr XXXVI/530/05 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 4 lipca 2005 r.) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego określa dla Kazimierza Dolnego jako jednego z 19 miast – rangę ośrodka ponadlokalnego o unikalnych funkcjach kulturowych.

Ochrona dziedzictwa kulturowego

Wiodące działania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego rejonu lubelskiego obejmują takie dziedziny jak:

- 1) ochrona miast historycznych poprzez ochronę, konserwację, rewaloryzację i rewitalizację historycznej substancji i struktury zabytkowej, w tym rehabilitację starych zasobów mieszkaniowych, w szczególności Kazimierza Dolnego uznanego za Pomnik Historii;
- 2) konserwacja założeń kompozycyjnych i krajobrazowych;
- 3) ochrona zabytkowych założeń sakralnych w Kazimierzu Dolnym;
- 4) utrzymanie istniejących instytucji kultury (muzea, galerie sztuki, domy kultury, itp.);
- 5) kontynuowanie istniejących form działalności (wystawy, festiwale, itp.) oraz dalszy ich rozwój;
- 6) rewaloryzację historycznej substancji i struktury zabytkowej z wykorzystaniem dla funkcji kultury i turystyki;
- 7) rozbudowę bazy materialnej i podniesienie standardu obiektów istniejących.

Kazimierz Dolny obok Zamościa wskazany jest w „Planie...” jako ponadregionalny ośrodek kultury, ze względu na wyjątkowe wartości, autentyczność i integralność układu urbanistycznego.

W celu ochrony krajobrazu kulturowego Plan proponuje opracowanie planu ochrony krajobrazu kulturowego i powołanie nowych form ochrony parków kulturowych.

Kształtowanie harmonijnego krajobrazu kulturowego dla obszarów objętych opracowaniem odbywać się powinno poprzez:

- 1) kontynuowanie tradycyjnych form osadnictwa;
- 2) utrzymanie regionalno – historycznej skali i struktury jednostek osadniczych;
- 3) skupianie zabudowy na zasadzie dogęszczania istniejącej struktury jednostek osadniczych przy kontynuowaniu ich historycznego układu i charakteru;
- 4) otaczanie wysoką zielenią obiektów dysharmonijnych i utrzymanie duktów widokowych;
- 5) ograniczanie napowietrznych linii energetycznych i telekomunikacyjnych na rzecz sieci podziemnych w otoczeniu obiektów i zespołów zabytkowych;
- 6) utrzymanie obiektów małej architektury współtworzących walory krajobrazu kulturowego;
- 7) ochrona panoramy i skali miasta;
- 8) zakaz tworzenia nowych dominant architektonicznych miasta.

Przez obszar gminy przebiega historyczny szlak handlowy, który z Lublina przez Wąwolnicę i Kazimierz prowadził na Mazowsze. Gminę przecinają również: szlak muzealny, szlak pamiątek kultury żydowskiej i szlak architektury sakralnej. Celem zagospodarowania zasobów kulturowych dla potrzeb turystyki należy podjąć działania obejmujące uczytelnienie i zagospodarowanie, w miarę możliwości, historycznych szlaków handlowych jako szlaki turystyczne lub ścieżki rowerowe.

Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego

Teren gminy znajduje się w całości w obszarze **Kazimierskiego Parku Krajobrazowego** oraz jego otulinie. Zasady zagospodarowania przestrzennego na tym obszarze określa Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Lubelskiego z dnia 23.03.2005r. ogłoszonym w dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego Nr 73 z dnia 27.04.2005r. poz. 1525.

Dolina Wisły odgrywa wiodącą rolę w europejskich sieciach ekologicznych, traktowana jest bowiem jako:

- 1) **paneuropejski korytarz ekologiczny;**
- 2) biocentrum Obszaru Węzłowego Doliny Środkowej Wisły – jednego z elementów o randze międzynarodowej **Europejskiej Sieci Ekologicznej (EECONET);**
- 3) ostoja siedliskowa o znaczeniu międzynarodowym, typowana do statusu Specjalnego Obszaru Ochrony (SOO) w sieci Ekologicznej **NATURA 2000;**

Do głównych zaleceń ochronnych odnoszących się do siedlisk, które stały się podstawą do zakwalifikowania doliny do statusu Specjalnego Obszaru Ochrony, należą:

- 1) utrzymanie czystości wód (zakaz zrzutu nieoczyszczonych ścieków);
- 2) ograniczenie ingerencji w łóżysko rzeki w międzywalu;
- 3) zakaz pozbawiania brzegów obudowy biologicznej;
- 4) zakaz zabudowywania brzegów (również dla celów rekreacyjnych);
- 5) ograniczenia w wykorzystaniu rzek dla celów rekreacji masowej i sportów motorowodnych, z promowaniem turystyki kwalifikowanej, białej żeglugi i rozśrodkowaniem ruchu masowego.

Za obszar podwyższonej ochrony ze względu na jego duże znaczenie dla dziedzictwa przyrodniczego Europy uznano część łóżyska rzeki Wisły z jeziorem Piskory (obejmujący zespół biotopów ptactwa wodnego). Obszar ten o nazwie „Dolina Wisły Środkowej i Jeziora Piskory”, którego fragment znajduje się w granicach gminy wnioskowany jest do objęcia statutem **Ostoi Ramsarskiej**.

Prawna ochrona przyrody

Fragment terenu gminy Kazimierz Dolny oraz gminy Wilków zajmuje istniejący faunistyczny rezerwat przyrody „Krowia Wyspa”. Wyjątkowe znaczenie posiada ochrona planistyczna obszarów na terenie gminy, które wskazane są do objęcia ochroną prawną jako projektowane i proponowane rezerваты przyrody: „Męcierz I (Skarpa Wiślana)”, Męcierz II (Sucha Dolina) oraz „Wąwozy Parchackie” i „Dolina Potoku Witoszyńskiego”.

Ochrona hydrosfery

W zakresie ochrony i zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi szczególne znaczenie w gminie posiada zachowanie i kształtowanie zasobów wodnych.

Gmina leży w obrębie proponowanego obszaru ochronnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 406. Podstawą tej propozycji jest konieczność ochrony ilościowej i jakościowej zasobów wodnych występujących w niedostatecznie izolowanych od wpływów powierzchniowych pokładach kredowych.

Celem zachowania walorów hydrograficznych zlewni oraz ochrony ilościowej i jakościowej zasobów wodnych, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego objął ochroną planistyczną niektóre zlewnie, w tym zlewnię Bystrej, wskazując ją do objęcia statusem obszarów ochronnych zlewni.

Zasady zagospodarowania na terenie zlewni Bystrej powinny zmierzać do:

- 1) zwiększenia naturalnej retencyjności terenów;
- 2) ochrony dolin rzecznych oraz pozadolinnych podmokłości, bagien i torfowisk przed odwodnieniem;
- 3) uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej;
- 4) eliminacji ognisk zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych;
- 5) wykluczenia lokalizacji obiektów uciążliwych dla środowiska;
- 6) racjonalnego stosowania nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin.

Strefy ochrony krajobrazu

Miasto i gmina Kazimierz Dolny posiada unikalne w skali kraju krajobrazy, wyróżniające się pod względem estetyki jak i niepowtarzalności jego form. Strefy krajobrazu wizualnego obejmują: panoramy i otwarcia widokowe, osie widokowe, strefy ekspozycji krajobrazowej.

Panoramy rozciągające się z wytypowanych punktów widokowych podlegają szczególnej ochronie przed sytuowaniem na ich kierunkach jakichkolwiek dominant i przeszkód terenowych.

Południowy fragment obszaru gminy znajduje się w strefie bogatego przyrodniczo, harmonijnego krajobrazu rolniczego o walorach wypoczynkowych. W strefie tej ochronie przed nową zabudową podlegają kameralne wnętrza krajobrazowe, a rygorystyczną ochroną przed zniszczeniem są objęte wszystkie te przyrodnicze elementy krajobrazu wiejskiego, które decydują o jego różnorodności a w szczególności:

- 1) zadrzewienia;
- 2) enklawy roślinności zbliżonej do naturalnej;
- 3) drobnoprzestrzenna struktura lasów.

Strefę bogatego przyrodniczo, harmonijnego krajobrazu rolniczego wyznaczono w południowej części otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego pomiędzy Dąbrówką na zachodzie a Zaborzem na wschodzie.

Złoża surowców mineralnych

Plan wprowadza zasadę traktowania złóż mineralnych udokumentowanych na terenie parków krajobrazowych jako złóż zaniechanych, wyłączonych spod jakiegokolwiek eksploatacji. W dążeniu do osłabienia negatywnych wpływów działalności górniczej na obszary prawnie chronione uznaje się za wskazane ograniczenie do niezbędnego minimum eksploatacji surowców mineralnych w otulinach parków krajobrazowych.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego wskazuje do uznania za zaniechane złożę surowca ilastego do produkcji kruszywa lekkiego „Wierzchoniów” położone w Kazimierskim Parku Krajobrazowym.

Rolnictwo

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego zakłada, że rolnictwo nadal będzie jednym z głównych kierunków rozwoju województwa, gdzie dominującą formą organizacji produkcji rolnej powinny być efektywne gospodarstwa rodzinne.

Gmina położona jest w tzw. III – Nadwiślańskim rejonie rolniczym obszaru południowego województwa lubelskiego. W obszarze tym projektuje się przeciwerozyjne zagospodarowanie gleb, w tym zalesienia przeciwerozyjne – obszar gminy wymaga działań przeciwerozyjnych w I etapie.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego proponuje w obszarze najlepszych gleb rozwój rolnictwa intensywnego, natomiast tereny prawnie chronione, do których należy obszar Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, posiadają naturalne predyspozycje do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Na tym obszarze Plan zakłada rozwój rolnictwa ekologicznego w I etapie.

Turystyka

Miasto Kazimierz Dolny pełni funkcję ośrodka ruchu turystycznego o randze międzynarodowej i pierwszorzędnej w kraju.

Obszar gminy znajdujący się w granicach Kazimierskiego Parku Krajobrazowego Plan zalicza do strefy najwyższej atrakcyjności turystycznej, w której koncentrują się wartości rekreacyjne o znaczeniu europejskim.

Kształtowanie warunków przestrzennych dla rozwoju turystyki w tej strefie możliwe jest przez:

- 1) rewitalizację zagospodarowania turystycznego, w tym podnoszenie istniejących standardów baz turystycznych zgodnie z normami europejskimi;
- 2) możliwość rozwoju obiektów turystycznych o niskiej intensywności zabudowy (małe pensjonaty i kwatery prywatne);
- 3) wzbogacenie obszaru w urządzenia turystyczne – ścieżki spacerowe, rowerowe czy konne, urządzenia sportu;
- 4) rozwój zaplecza obsługującego turystykę, w tym urządzeń paraturystycznych;
- 5) podnoszenie wizerunku turystycznego miejscowości, w tym rewaloryzacja obiektów i zespołów zabytkowych;
- 6) podjęcie kompleksowych działań w zakresie technicznej infrastruktury ochrony środowiska (sieć kanalizacyjna, oczyszczalnie ścieków);
- 7) zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów.

Południowa, skrajna część terenu gminy znajduje się w strefie wysokich walorów przyrodniczych wskazanych do zainwestowania turystycznego. Kształtowanie warunków przestrzennych dla rozwoju turystyki w tej strefie możliwe jest poprzez:

- 1) lokalizację obiektów przystosowanych do turystyki kwalifikowanej (pól biwakowych i namiotowych, campingów);
- 2) preferowane rozproszenie bazy noclegowej w oparciu o kwatery agroturystyczne, pensjonaty;
- 3) lokalizowanie budownictwa letniskowego głównie w obrębie istniejącej zabudowy;
- 4) urządzenie ścieżek rowerowych, punktów widokowych;
- 5) wyznaczanie tras i szlaków turystycznych, ewentualne podniesienie standardów istniejących szlaków turystycznych.

Przez teren gminy przebiegają szlaki turystyczne: szlak muzealny, szlak pamiątek kultury żydowskiej oraz szlak architektury sakralnej, wskazane do zainwestowania turystycznego, a także atrakcyjna trasa turystyczna „Nadwiślanka” i ścieżka rowerowa, która przecina południową część obszaru gminy.

Ochrona obszarów o specjalnych walorach

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego obejmuje ochroną nie tylko elementy środowiska przyrodniczego i środowiska kulturowego, które już dziś chronione są na podstawie przepisów szczególnych, ale również te dobra, które wymagają zabezpieczenia przed degradacją, by mogły przetrwać i służyć przyszłym pokoleniom. Ich ochrona wymaga bądź poszerzenia wykazów obszarów i obiektów chronionych, bądź rozszerzenia i uzupełnienia obowiązujących przepisów lub też objęcia ich ochroną na podstawie specjalnych zapisów w prawie lokalnym.

W mieście i gminie Kazimierz Dolny szczególnej ochrony wymagają:

- 1) unikalny w skali kraju krajobraz;
- 2) doliny rzeczne i pobraża zbiorników wodnych;
- 3) dorzecze Bystrej poprzez objęcie statusem obszaru ochronnego zlewni wód powierzchniowych.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego wyznacza obszar tworzenia warunków rozwoju funkcji uzdrowiskowej w miejscowości Celejów, przez ochronę walorów uzdrowiskowych tej miejscowości, wyznaczając w części wschodniej gminy obszar „C” ochrony uzdrowiskowej obejmujący zachodnią część gminy Kazimierz Dolny.

Obszar „C” ochrony uzdrowiskowej pełni rolę otuliny uzdrowiska, której zadaniem jest:

- 1) ochrona uzdrowiska przed zanieczyszczeniami powietrza, wody i gleby;
- 2) ochrona właściwości leczniczych klimatu;
- 3) ochrona krajobrazu;
- 4) ochrona przed hałasem i niepokojem optycznym;
- 5) rezerwowanie terenów pod urządzenia sportowe i rekreacyjne, położone w pewnej odległości od terenów leczniczych uzdrowiska, ale dostępne dla kuracjuszy;
- 6) zapewnienie odpowiedniego współczynnika lesistości, a także prawidłowego z punktu widzenia potrzeb wypoczynku, sposobu prowadzenia gospodarki leśnej;

- 7) zapewnienie terenów pod budowę zaplecza mieszkaniowego i gospodarczego dla uzdrowiska;
- 8) ochrona przed wprowadzeniem w obszar sąsiadujący z uzdrowiskiem funkcji kolizyjnych.

Kierunki rozwoju osadnictwa

Stosownie do ustaleń prognozy demograficznej przewidziano odpowiedni rozwój miejskiej sieci osadniczej, która w 2030 roku osiągnie liczbę 61 ośrodków miejskich o bardzo zróżnicowanej liczbie mieszkańców.

Infrastruktura komunalna

Ze względu na niedostatecznie rozwiniętą sieć kanalizacji sanitarnej w gminie, położenie na terenie proponowanego obszaru ochronnego GZWP oraz częściowo w strefie „C” ochrony uzdrowskiej, gmina jest traktowana priorytetowo w działaniach na rzecz poprawy warunków sanitarnych.

W zakresie gospodarki wodno – ściekowej obowiązuje zasada współzależnej realizacji wodociągów i unieszkodliwiania ścieków z trzecim, biologicznym stopniem oczyszczania. Poprawa stanu sanitarnego jest niezbędna zwłaszcza na terenach o funkcji wypoczynkowej oraz w miejscowościach korzystających z wodociągów zbiorowych.

Problemy gospodarki odpadami zaleca się rozwiązać w skali powiatu lub kilku gmin z uwzględnieniem ustaleń „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego” przyjętego przez Sejmik Województwa Lubelskiego uchwałą Nr IX/134/03 z dnia 16 czerwca 2003 r.

Elektroenergetyka

Przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110kV relacji Puławy – Kazimierz Dolny. Istniejąca stacja transformatorowa 110/15kV zlokalizowana na południe od Kazimierza Dolnego przewidziana jest do rozbudowy, od której prowadzić będzie projektowana linia wysokiego napięcia 110kV relacji Kazimierz Dolny – Poniatowa. Obszar gminy przecina w kierunku równoleżnikowym istniejący gazociąg wysokiego ciśnienia ze stacją redukcyjno - pomiarową gazu I stopnia zlokalizowaną na wschód od Kazimierza.

Infrastruktura transportowa

Gminę przecinają drogi wojewódzkie nr 824 relacji Żyrzyn – Puławy – Annopol, nr 830 relacji Lublin – Nałęczów – Bochońnica, nr 743 Góra Puławska – Nasiłów – rzeka Wisła – Bochońnica. Plan zakłada polepszenie połączeń sieci transportowej o znaczeniu regionalnym, do której zaliczają się drogi wojewódzkie nr 824 i nr 830 (jako zadanie najpilniejsze) – odbudowa korpusu drogi i nawierzchni oraz budowa chodników i systemu odwodnienia.

Obronność i bezpieczeństwo publiczne

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego wyznaczono obszary zalewowe (zagrożeń) wzdłuż rzeki Wisły. Obszar zalewowy rzeki Wisły chroniony jest wałami przeciwpowodziowymi. Plan wprowadza wymóg kształtowania ładu przestrzennego w zakresie obronności i bezpieczeństwa publicznego dotyczący obszarów zalewowych (na podstawie ustawy Prawo wodne i rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie ochrony przed powodzią), gdzie adaptuje się zakazy, nakazy i ograniczenia dotyczące użytkowania i korzystania z tych terenów.

Zakazem tranzytowego przewozu substancji niebezpiecznych objęto drogę wojewódzką nr 824, między innymi na odcinku od granicy gminy do miejscowości Bochothnica oraz drogę relacji Bochothnica – Wilków i dalej, która przecina ośrodek i obszar gminy Kazimierz Dolny.

III. ELEMENTY „STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA I GMINY KAZIMIERZ DOLNY NA LATA 2008-2020” I JEJ ZWIĄZKI ZE STUDIUM

1. Strategię rozwoju miasta i gminy kształtują dwa podstawowe dokumenty przyjmowane przez Radę Miejską. W wypadku miasta i gminy Kazimierz Dolny są to:
 - 1) Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierz Dolny (Uchwała Nr VIII/136/08 Rady Miejskiej z dnia 27.03.2008 r.);
 - 2) polityka przestrzenna wyrażana poprzez „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kazimierz Dolny” (Uchwała Nr XVII/96/95 Rady Miejskiej w Kazimierzu Dolnym z dnia 2.10.1995 r.).

Studium stwarza ramy przestrzenne dla realizacji celów i zadań rozwojowych określonych w Strategii oraz przedstawia uwarunkowania i kierunku rozwojowe wynikające ze specyfiki przestrzeni miejskiej. Nierozdzielność obu dokumentów wyrażona jest między innymi także poprzez przenikanie się określeń zawartych w misji gminy przyjętej w strategii oraz w celu polityki przyjmowanej w Studium.

2. Poniżej podaje się generalne ustalenia aktualnej Strategii uszczegóławiając te, które mają bezpośredni związek z zagospodarowaniem przestrzeni.

„Cel nadrzędny strategii:

- 1) *Gmina Kazimierz Dolny – wyjątkowe miejsce, położone w przełomie Wisły, z różnorodnym krajobrazem i przyrodą, bogatą historią, unikalną architekturą i sztuką, oferujące turystom, artystom i mieszkańcom czerpanie niezapomnianych wrażeń, spokój oraz zdrowy aktywny wypoczynek.*

Jako główne cele strategiczne rozwoju miasta w strategii przyjęto (poniżej podaje się wypisy z tekstu Strategii):

Cel strategiczny 1:

- *zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej oraz rozwoju gospodarczego poprzez rozwijanie podstawowej infrastruktury;*

Cel strategiczny 2:

- *rozwijanie lokalnej gospodarki w oparciu o potencjał środowiskowy i kulturowy;*

Cel strategiczny 3:

- rozwój zasobów ludzkich i zapewnienie bezpieczeństwa społecznego;

Cel strategiczny 4:

- dobre zarządzanie gminą."

3. Niemal wszelkie działania związane z rozwojem i przekształceniami gminy mają swoje reperkusje przestrzenne. W konsekwencji „Zmiana Studium...” wiąże się więc bezpośrednio nie tylko z gospodarką przestrzenną ale i z ogólną strategią rozwoju stanowiąc jej element ustawowo usankcjonowany.

Uznaje się, że już uchwalona „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierz Dolny” i sporządzana „Zmiana Studium...” są opracowaniami komplementarnymi, wzajemnie się przenikającymi, określającymi strategię rozwoju miasta. Ich zróżnicowanie wynika ze specyfiki jakim mają służyć po staniu się oficjalnymi dokumentami Rady Miejskiej i Burmistrza Miasta i Gminy Kazimierz Dolny.

Z wymienionych w „Strategii ...” celów bezpośredni związek ze „Zmianą Studium ...”, a więc z zagospodarowaniem przestrzeni posiadają przede wszystkim zadania wiążące się z:

- 1) ośrodkami rekreacji i wypoczynku zbiorowego;
- 2) lokalizacją potencjalnych inwestycji turystycznych;
- 3) budownictwem mieszkaniowym, a szczególnie terenami dla jego realizacji;
- 4) poprawą środowiska naturalnego;
- 5) rozbudową infrastruktury technicznej;
- 6) utylizacją odpadów.

Przedstawione uwarunkowania i kierunki polityki przestrzennej odnoszą się do wyżej wymienionych zadań między innymi poprzez określenie:

- 1) miejsca gminy w systemie osadniczym powiatu i województwa oraz związków (poprzez układy komunikacyjne i przyrodnicze) z o wiele szerszymi układami w skali ogólnopolskiej;
- 2) systemu środowiska przyrodniczego i zasad jego ochrony oraz wykorzystania go jako waloru rozwojowego;
- 3) dziedzictwa kulturowego, zasad jego ochrony i wykorzystania go jako waloru rozwojowego;
- 4) kierunków zagospodarowania miasta i gminy, uwzględniających potrzeby lokalizacji zespołów mieszkaniowych i ich rodzajów, działalności rekreacyjno - wypoczynkowej, usługowej;
- 5) zasad rozwiązywania problemów związanych z układem komunikacyjnym i infrastrukturą techniczną poprzez planowanie przestrzenne i zagospodarowanie przestrzeni.

Powyższe znajduje swoje odzwierciedlenie w tekście „Zmiany Studium...” - będącym treścią uchwały Rady Miejskiej w Kazimierzu Dolnym jak i w rysunku „Zmiany Studium...” stanowiącym załącznik do tej uchwały.

IV. POLITYKA PRZESTRZENNA JAKO ELEMENT POLITYKI ROZWOJU GMINY

1. Uznaje się, że generalnym celem polityki rozwojowej miasta i gminy Kazimierz Dolny jest cel uniwersalny, „podnoszenie standardu warunków życia mieszkańców gminy przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju” także i poprzez realizację polityki przestrzennej w zakresie:
 - 1) uzyskiwania coraz to wyższej sprawności funkcjonowania struktur przestrzennych poprzez przekształcanie, a co najmniej korektę układu komunikacyjnego, podnoszenie stopnia wyposażenia w infrastrukturę techniczną terenów i zainwestowania kubaturowego, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony rozplanowania układu komunikacyjnego w Kazimierzu Dolnym;
 - 2) wykorzystania położenia i funkcji gminy w strukturze osadniczej województwa i kraju, różnorodnych jej związków zewnętrznych oraz terytorialnych warunków jej rozwoju dla podnoszenia atrakcyjności jako obszaru korzystnego do inwestowania i koncentracji funkcji ponadregionalnych, przy zachowaniu ustaleń zawartych w lit. „C”;
 - 3) przeciwdziałanie degradacji walorów miasta i gminy w zakresie środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego, potencjału intelektualnego mieszkańców.
2. Uznaje się, że konkretyzacja celu generalnego następuje poprzez dążenie do osiągania celów pośrednich (także wyrażanych w polityce przestrzennej) a przede wszystkim:
 - 1) rozpoznawanie stanu przestrzeni gminy, jej zagospodarowania i użytkowania, powiązań zewnętrznych i zależności wewnętrznych, oceny, ochrony i efektywnego wykorzystania występujących walorów w myśl zasady zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałania konfliktom i barierom związanym z użytkowaniem przestrzeni, a w konsekwencji określenie rejonów predysponowanych dla rozwoju podstawowych funkcji miejskich (szczególnie poprzez diagnozę środowiska przyrodniczego i kulturowego, ich ochronę, kształtowanie i racjonalne wykorzystanie dla celów rozwojowych, układu komunikacyjnego, infrastruktury technicznej);
 - 2) integrowanie polityki przestrzennej państwa z interesami gminy poprzez wpływanie na formułowanie zadań rządowych i wojewódzkich związanych z priorytetami rozwoju gminy;
 - 3) wykorzystanie dla rozwoju gminy zewnętrznych powiązań funkcjonalno-przestrzennych, w tym w ramach powiatu, województwa;
 - 4) prowadzenie monitoringu gospodarki przestrzennej.
3. Powyższe cele zbieżne są z ogólną wizją rozwoju województwa lubelskiego, określonymi zarówno w cytowanym uprzednio „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego” oraz aktualnymi poglądami na kierunki rozwoju gminy zawartymi w „Strategii zrównoważonego rozwoju ...”.
W ten sposób respektowana jest generalna zasada kontynuacji i rozwijania zasadniczych kierunków rozwoju gminy i stałej oceny uwarunkowań tego rozwoju.

V. WYBRANE OGÓLNE INFORMACJE O MIEŚCIE I GMINIE RZUTUJĄCE NA KSZTAŁTOWANIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1. Kazimierz Dolny jest gminą miejsko - wiejską i stanowi istotny element układów:
 - 1) administracyjnych:

- a) województwa lubelskiego;
- b) powiatu puławskiego.
- 2) osadniczych:
 - a) strefy podmiejskiej Puław.
- 2. Gmina charakteryzuje się poziomem zaludnienia rzędu do około 3455 mieszkańców – obszar wiejski oraz 3485 mieszkańców – obszar miejski (dane GUS za rok 2008).
- 3. Powierzchnia gminy wynosi 72 km², w tym 31 km² - to powierzchnia miasta (dane GUS za rok 2008).
- 4. 62 % powierzchni gminy to użytki rolne, 27 % to użytki leśne.
- 5. W skład gminy Kazimierz Dolny wchodzi miasto Kazimierz Dolny i 14 sołectw:
 - 1) Bochońnica;
 - 2) Cholewianka;
 - 3) Dąbrówka;
 - 4) Wylągi – Doły;
 - 5) Góry;
 - 6) Jeziorszczyzna;
 - 7) Okale-Męcierz;
 - 8) Parchatka;
 - 9) Rzeczyca;
 - 10) Rzeczyca Kolonia;
 - 11) Skowieszyn;
 - 12) Wierzchniów;
 - 13) Witoszyn;
 - 14) Zbądkowice.
- 6. Gmina graniczy od północy z gminą Puławy i Końskowola, od wschodu z gminą Wąwolnica, od południa z gminami Karczmiska i Wilków (powiat Opole Lubelskie), od zachodu z gminą Janowiec.
- 7. Miasto i gmina Kazimierz Dolny ma dogodne położenie geograficzne. Krzyżują się tutaj dwie drogi wojewódzkie nr 830 i 824 będące częścią szlaków komunikacyjnych biegnących z północy na południe oraz z zachodu na wschód i południe.
- 8. Położenie miasta i gminy Kazimierz Dolny w aktywnym turystycznie i intelektualnie rejonie kraju - wymaga wykorzystania terytorialnych możliwości rozwojowych, w ramach realizacji polityki kraju dotyczącej rozbudowy systemu turystycznego.
- 9. Miasto i Gmina Kazimierz Dolny posiada walory krajobrazowo – kulturowe opisane w rozdziale VI (część I – UWARUNKOWANIA).

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

VI.1. Uwarunkowania w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu

Zasoby przyrody dzielą się na zasoby przyrody żywej i nieożywionej.

Zasobem przyrody żywej jest biosfera /fitosfera, zoosfera/, natomiast zasoby przyrody nieożywionej to litosfera, hydrosfera i atmosfera.

Biosfera jest chroniona na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody, ustawy o lasach, ustawy Prawo łowieckie. Podstawy ochrony litosfery, hydrosfery i atmosfery zawiera ustawa Prawo ochrony środowiska, ustawa Prawo wodne, ustawa Prawo geologiczne i górnicze, ustawa o odpadach.

Na rozmaite prawne formy ochrony przyrody składają się na tym terenie rezerваты przyrody, park krajobrazowy, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespół przyrodniczo-krajobrazowy oraz stanowiska występowania rzadkich gatunków chronionych i obiekty przyrody nieożywionej. Ochronie podlegają wszystkie ekosystemy leśne. Lasy o szczególnej roli ekologicznej uznawane są za lasy ochronne / glebochronne, wodochronne, ostoje zwierząt itp./.

Ochrona biosfery polega na poddaniu określonego obszaru lub obiektu przyrodniczego pod ochronę w formie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, wprowadzeniu ochrony gatunkowej roślin i zwierząt lub ochrony łowieckiej zwierząt. Ochronie podlegają wszystkie ekosystemy leśne. Lasy o szczególnej roli ekologicznej uznawane są za lasy ochronne/ glebochronne, wodochronne, ostoje zwierząt itp./.

Ochrona litosfery, hydrosfery i atmosfery realizowana jest poprzez:

- 1) określenie standardów jakości środowiska oraz kontrolę ich osiągnięcia, w tym dla obszarów szczególnie chronionych, a także podejmowanie działań służących ich nie przekraczaniu lub przywracaniu;
- 2) limitowaniu korzystania z poszczególnych zasobów /pozwolenia na emisję zanieczyszczeń do atmosfery, na pobór wód i odprowadzanie ścieków, wytwarzanie i składowanie odpadów, przeznaczanie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne/;
- 3) stosowaniu systemu opłat i kar za korzystanie ze środowiska;
- 4) zachowanie naturalnych form rzeźby terenu.

ZAKRES OBOWIĄZUJĄCEJ OCHRONY PRAWNEJ I PLANISTYCZNEJ ZASOBÓW ŚRODOWISKA.

Obszary i obiekty przyrodnicze

W obszarze miasta i gminy Kazimierz Dolny szczególnej ochronie prawnej podlegają następujące zasoby przyrody żywej i nieożywionej (wg danych uzyskanych w Zarządzie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego):

Pomniki przyrody:

- 1) stanowisko wawrzynka wilczelyko o pow. 0,01 ha w Kazimierzu Dolnym na terenie Ośrodka Wypoczynkowego LPBP Lublin, ul. Puławska 116;
- 2) dąb szypułkowy o obw. 620 cm w Kazimierzu Dolnym obok Domu Prasy;
- 3) dąb szypułkowy o obw. 580 cm w Wylągach w gosp. Jana Szczepkowskiego;
- 4) dąb szypułkowy o obw. 600 cm w Wylągach w gosp. Jana Szczepkowskiego;
- 5) buk pospolity o obw. 280 cm w Wylągach w gosp. Jana Szczepkowskiego;
- 6) lipa drobnolistna o obw. 400 cm w Wylągach w gosp. Jana Szczepkowskiego;
- 7) dąb szypułkowy o obw. 510 cm w Wylągach w gosp. Władysława Rydza;
- 8) dąb szypułkowy o obw. 420 cm w Kazimierzu Dolnym, na tzw. Miejskich Polach;
- 9) lipa drobnolistna o obw. ok. 4 m. w Zbędowicach.

Dokument powołujący: Zarządzenie Wojewody lubelskiego Nr 42 z 22 października 1987r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 12 poz. 211)

- 1) głębocznica Korzeniowy Dół.

Dokument powołujący: Rozporządzenie Wojewody Lubelskiego Nr 44 z 17 lipca 1998r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 15, poz. 243).

Ochrona drzew pomnikowych polega na zakazie:

- 1) pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzania drzew i innych roślin;
- 2) zanieczyszczania terenu i wzniecania ognia;
- 3) umieszczania tablic, napisów i innych znaków nie związanych z ochroną.

Rezerwaty przyrody

Dokument powołujący: Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 9 .10.1991 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP nr 38, poz. 273)

- 1) rezerwat przyrody „Krowia Wyspa”, chronione gatunki awifauny.

Ochrona rezerwatowa (w przypadku rezerwatów częściowych), polega na bezwzględnej ochronie zasobów przyrody, zachowaniu istniejących siedlisk i braku ingerencji w naturalne warunki. Dopuszcza się wytyczanie szlaków turystycznych i ścieżek przyrodniczych.

Kazimierski Park Krajobrazowy

Dokument powołujący: Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Lubelskiego z dnia 23.03.2005r. ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego Nr 73 z dnia 27.04.2005r. poz. 1525. Kazimierski Park Krajobrazowy obejmuje większość obszaru miasta i gminy Kazimierz Dolny.

Do szczególnych celów ochrony Parku należy:

- 1) zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory i fauny;

- 2) zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych;
- 3) zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;
- 4) zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- 5) zachowanie różnorodności geologicznej, zwłaszcza występowania rzeźby lessowej;
- 6) zachowanie układów i obiektów zabytkowych oraz miejsc pamięci narodowej;
- 7) zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych;
- 8) preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu;
- 9) zachowanie istniejących punktów i duktów widokowych;
- 10) ograniczenie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.

Na obszarze Parku zakazuje się :

- 1) *„Realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu obowiązujących przepisów;*
- 2) *Umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, rybackiej i łowieckiej;*
- 3) *Likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;*
- 4) *Wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciw osuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;*
- 5) *Dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;*
- 6) *Likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych;*
- 7) *Wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;*
- 8) *Prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.”*

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

Powołany Uchwałą Nr XIV/81/95 Rady Miejskiej w Kazimierzu Dolnym w dniu 29 maja 1995 r.

- 1) „Dolina rzeki Bystrej” - zespół utworzony dla ochrony doliny rzecznej z naturalnie meandrującym korytem.

Projektowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Męcierz Okale”

Stanowiska chronionych roślin rzadkich

W lasach i zaroślach porastających wąwozy lessowe oraz zbocza dolin rzecznych występują liczne stanowiska rzadkich roślin chronionych m.in.:

- 1) marzanka wonna;
- 2) kopytnik pospolity;
- 3) zanokcica zielona;
- 4) konwalia majowa;
- 5) paprotnica krucha;

- 6) wawrzynek wilczełyko;
- 7) skrzyp zimowy;
- 8) śnieżyczka przebiśnieg;
- 9) lilia złotogłów;
- 10) wiechlina majowa;
- 11) podagrycznik;
- 12) gnieźnik leśny.

Zbiór oraz niszczenie roślin chronionych oraz ich siedlisk jest prawnie zabronione.

Istniejące stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej

- 1) "Ścianka Pożaryskich" w Bochothnicy - chroni unikalny profil geologiczny w kamieniołomie komorowym w Bochothnicy.

Istniejące i projektowane stanowiska chronionych obiektów przyrody nieożywionej

- 1) Punkt widokowy Parchatka;
- 2) Osuwisko w wąwozie k. Zbęadowic;
- 3) Głęboznica w Bochothnicy;
- 4) Kamieniołom w Bochothnicy;
- 5) Głęboznica w Wierzchniowie;
- 6) Źródła w Wierzchniowie;
- 7) Głęboznica w Bochothnicy;
- 8) Głęboznica Korzeniowy Dół;
- 9) Wąwóz boczny Czerniaw;
- 10) Zespół głęboznic Kwaskowa Góra;
- 11) Źródło w St. Rzeczycy;
- 12) Źródło w Rzeczycy;
- 13) Źródło w Rzeczycy;
- 14) Gleby kopalne przy głęboznicy;
- 15) Kamieniołom Kamienny Dół (z odsłonięciem szkieletu krokodyla dolno paleoceńskiego).

W/w stanowiska podlegają ochronie prawnej

Krajowa Sieć Ekologiczna NATURA 2000

Tworzona w oparciu o dyrektywę „ptasią” i dyrektywę „siedliskową”, w celu zabezpieczenia zagrożonych i reprezentatywnych dla regionów biogeograficznych Unii Europejskiej siedlisk oraz zagrożonych i rzadkich na terytorium UE gatunków roślin i zwierząt obejmuje trzy obszary na terenie objętym studium:

- 1) SPECJALNE OBSZARY OCHRONY (SOO) Ostoje siedliskowe:
 - a) Płaskowyż Nałęczowski PLHO60015 1080,69 ha;
 - b) Projektowana ostoja Przełom Wisły w Małopolsce PL045 10 186 ha.
- 2) OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY (OSO) Ostoje ornitologiczne
 - a) Małopolski przełom Wisły PLB140006 6972,78 ha.

Obszary gleb chronionych przed zmianą użytkowania na nierolnicze i nie leśne. Są to gleby zaliczone do I – III klasy bonitacyjnej-

Lasy glebo- i wodochronne

Do lasów tych zalicza się większość lasów grądowych porastających strome zbocza wąwozów erozyjnych i dolin rzecznych oraz bory na luźnych piaskach wydym i pokryw eolicznych.

Dna części dolin rzecznych oraz część powierzchni tarasu zalewowego Wisły porasta wodochronna roślinność o charakterze łągowym.

ZE WZGLĘDU NA WYSOKIE WALORY PRZYRODNICZE I KRAJOBRAZOWE PRZEWIDUJE SIĘ OBJĘCIEM OCHRONĄ PRAWNĄ NASTĘPUJĄCE OBSZARY :

Jako rezerwat przyrody:

- 1) Rezerwat florystyczny „Skarpa Wiślana” na zboczach doliny Wisły na południe od Męcierzowa o pow. 9,27 ha., dla ochrony muraw i zarośli kserotermicznych, siedlisk rzadkich gatunków zwierząt oraz potencjalnych siedlisk reintrodukcji zagrożonych gatunków roślin.
- 2) Rezerwat florystyczny „Męcierz — Sucha Dolina” na zboczach doliny Wisły w Męcierzowie i na zboczu prostopadłego do doliny Wisły wąwozu, pow. 10,4 ha, dla ochrony muraw i zarośli kserotermicznych oraz potencjalnych siedlisk reintrodukcji zagrożonych gatunków roślin.
- 3) Wąwozy na północnym zboczu doliny Bystrej w Bochatnicy.
- 4) Zespół wąwozów lessowych na północ od Zbądnów oraz zbocze doliny Wisły wraz z częścią wysoczyzny lessowej na wschód od Parchatki.

Jako użytek ekologiczny:

- 1) Wąwóz „Kamienny Dół” o powierzchni 215 ha położony w jednym z wąwozów rozcinających prawe zbocze doliny Wisły między ulicą Zbożową a Puławską w Kazimierzem Dolnym, Wąwóz porasta las grądowy o zróżnicowaniu typowym dla wąwozów lessowych z postacią najwilgotniejszą na dnie wąwozu, postacią zboczną i najsuchszą na szczytach zboczy i fragmentach wierzchowiny. Interesujący jest tu znaczny udział facji ze skrzypem na zboczach z wyścięciem wody.
- 2) Wąwóz „Szkutny Dół” - o powierzchni 51,5 ha obejmuje jeden z najdłuższych w tym rejonie, rozgałęziony, podmokły wąwóz, tzw. Szkutny Dół, położony na południe od wsi Zbądnów. Wąwóz porasta las grądowy o zróżnicowaniu typowym dla wąwozów lessowych.
- 3) „Górę Trzech Krzyży” na zboczach doliny Grodarza do ochrony muraw i zarośli kserotermicznych oraz potencjalnych siedlisk reintrodukcji zagrożonych gatunków roślin.

Krajobraz

Krajobraz naturalny na części obszaru gminy i miasta został przekształcony w krajobraz kulturowy /pola uprawne, sady, łąki, pastwiska, tereny zbudowane/ o różnym stopniu antropogenizacji. Pozostałe fragmenty krajobrazów naturalnych tworzą mozaikę ekosystemów leśnych i wodno- łąkowych z agrocenozami i terenami zurbanizowanymi. Powstały elementy dysharmonijne /architektura przemysłowa i usługowa/ oraz destrukcyjne /wyrębiska poeksploatacyjne/ obniżające walory krajobrazowe.

Krajobraz ma znikome możliwości regeneracji. Jedynie w przypadku zaprzestania gospodarczego użytkowania gruntów ornych lub łąk i pastwisk uruchamia się proces sukcesji

naturalnej w kierunku zarośli i zbiorowisk leśnych. Jest to proces długotrwały, a jego intensywny rozwój jest widoczny w przestrzeni przyrodniczej gminy. Ekosystemy z naturalnych zalesień, najczęściej mają niewielkie walory krajobrazowe i gospodarcze. Konieczne jest kształtowanie krajobrazu i warunków ekologicznych poprzez wprowadzanie gatunków zgodnych z naturalnym siedliskiem, zieleni osłaniającej architekturę przemysłową usługową, zieleni izolacyjnej i ochronnej, zwłaszcza dla obiektów uciążliwych (np. trasy komunikacyjne), a także zieleni rekreacyjnej i ozdobnej.

VI.2. Uwarunkowania w zakresie wód otwartych

Pod względem hydrograficznym obszar miasta i gminy Kazimierz Dolny leży w obrębie zlewni Morza Bałtyckiego, w dorzeczu Wisły.

Rzeka jest na badanym terenie rzeką dziką, rozplotową o wielu korytach, licznych kępach korytowych i piaszczystych odsypach. Między Janowcem, a Kazimierzem dolina zwęża się tworząc malowniczy przełom. Największym prawobrzeżnym dopływem Wisły na tym terenie jest Bystra, wpadająca do Wisły w Bochofnicy, a znacznie mniejszym Grodarz (w środkowym odcinku płynący epizodycznie), uchodzący do Wisły w Kazimierzu (w granicach miasta rzeka jest uregulowana, prowadzi wody głębokim, wybetonowanym korytem). Jego źródła znajdują się poza terenem gminy, koło Uściąża.

Monitoringiem regionalnym w celu ochrony wód przed zanieczyszczeniami objęto na omawianym terenie wody Wisły, która na cały swój odcinek w granicach miasta i gminy prowadzi wody pozaklasowe (NON). Wskaźniki takie rejestruje zarówno punkt pomiarowy w Solcu n. Wisłą (poza terenem) jak i w Kazimierzu Dolnym. Głównymi parametrami obniżającymi jakość wody i wpływającymi na pozaklasowy charakter rzeki były: zawiesina ogólna, BZT oraz związki fosforu. Normom nie odpowiada także stan sanitarny rzeki (miano coli typu kałowego).

Rzeka Bystra, monitorowana na całej długości, w swoim odcinku ujściowym na terenie gminy prowadzi wody pozaklasowe.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych na tym terenie są ścieki przemysłowe i komunalne pochodzące z terenów południowej Polski (Wisła), a na Bystrej zakłady zlokalizowane w większych miejscowościach, intensywna gospodarka rolna i stawowa w zlewni, nie skanalizowane gospodarstwa wiejskie, poza odcinkiem w Bochofnicy, która posiada kanalizację sanitarną.

Wody powierzchniowe i płytkie wody gruntowe w utworach czwartorzędowych porowych wykazują znaczną odporność na degradację i stosunkową dużą zdolność do regeneracji w procesach biologicznych i biochemicznych samooczyszczania się. Na zdolność samooczyszczania się wód rzeki ma wpływ stopień rozcieńczenia zanieczyszczeń /ścieków/, sedymentacja zawieszin dostających się do rzeki na dnie, adsorpcja /powstawanie błon biotycznych, w których osiedlają się bakterie i pierwotniaki rozkładające substancje organiczne/, pobieranie tlenu przez wodę rzeczną, mineralizacja związków organicznych. Najbardziej ekonomiczny, szybki i kompletny, kończący się zupełną mineralizacją zanieczyszczeń jest tlenowy rozkład materii organicznej. W warunkach beztlenowych

zachodzą niepożądane procesy gnicia i fermentacji. Główną rolę w procesie samooczyszczania się wód przypisuje się organizmom występującym w peryfitonie tzn. roślinnym i zwierzęcym zespołom organizmów obrastających rośliny podwodne i przedmioty wystające nad dnem. W ich skład wchodzi; glony, bakterie saprofityczne i pierwotniaki oraz organizmy żyjące w bentosie, czyli w osadzie dennym /gąbki, skąposzczety, mięczaki, pijawki i larwy owadów/. Pośrednią, lecz bardzo ważną rolę odgrywają inne zwierzęta wodne należące do pełzaków, orzęsków, wrotków, sinic i wiciowców. Wszystkie te zwierzęta żywią się bakteriami, grzybami i glonami, oczyszczając w ten sposób środowisko wodne od nadmiaru bakterii. Końcowym efektem procesu samooczyszczania się wód jest całkowita mineralizacja zanieczyszczeń organicznych /stabilizacja/, i powrót do normy /pierwotnej równowagi/ stanu biologicznego i chemicznego zbiornika. Na przebieg procesów samooczyszczania się wód mają wpływ również takie warunki środowiskowe jak odczyn wody /pH/, temperatura wody, warunki klimatyczne oraz zabudowa rzeki.

W obszarze studium rzeki zostały uregulowane tylko w niewielkim stopniu. W rzekach uregulowanych często zmniejsza się natlenienie wody z powodu wzrostu głębokości i na ogół spada intensywność fotosyntezy. Powoduje to pogorszenie się warunków samooczyszczania się wód i może doprowadzić do deficytów tlenowych. Jednocześnie ze wzrostem prędkości przepływu wody intensywność samooczyszczania rośnie. Budowa konstrukcji piętrzących, tworzących stopnie wody może mieć wpływ negatywny i pozytywny w zależności od warunków hydrologicznych oraz od stanu zanieczyszczenia wody. Przy przepływie przez jazy może nastąpić dodatkowe natlenienie wody na ogół jednak, przy dużym zanieczyszczeniu, budowa jazów pogarsza jakość wód.

VI.3. Uwarunkowania w zakresie terenów leśnych i zaroślowych

Zróżnicowanie biocenotyczne terenu, przyjmując w dużym uproszczeniu, jest pochodną warunków geomorfologicznych, hydrologicznych, glebowych, klimatycznych w przeszłości i obecnie oraz antropopresji. Znaczna część flory, a szczególnie gatunki rzadkie wywodzi się z różnych okresów kształtowania się flory po ustąpieniu lodowca /około 10 000 lat temu/. Dziś występują one w postaci reliktywów powiązanych z obszarami o klimatach dawniej u nas dominujących.

Szata roślinna w mieście i gminie Kazimierz Dolny uległa daleko idącym zmianom. Na większości obszaru naturalne zbiorowiska roślinne zostały zastąpione przez sztuczne agrocenozy, które charakteryzują się względną krótkotrwałością i małą zdolnością do samoregulacji. Przeważają agrocenozy polne o niskim potencjale ekologicznym. Agrocenozy łąkowe należą do zbiorowisk o znacznie większym potencjale ekologicznym /bogata pula genowa, duże zróżnicowanie fitosocjologiczne/ i stosunkowo dużej trwałości z tendencją do renaturyzacji stosunków ekologicznych w przypadku ekstensywnego użytkowania łąk oraz sukcesji naturalnej kierunku zbiorowisk krzaczastych i leśnych, w przypadku zaprzestania użytkowania gospodarczego. Do zbiorowisk roślinnych o charakterze zbliżonym do naturalnego i bardzo wysokim potencjale ekologicznym należą lasy. Charakteryzują się one znacznym bogactwem puli genowej oraz zróżnicowaniem fitosocjologicznym.

W układzie przestrzennym ww. obszaru występuje mozaika siedlisk i ekosystemów :

- 1) rolniczych /drobnoprzestrzenne agrocenozy z miedzami i remizami/;
- 2) siedlisk kserotermicznych i stepopodobnych w obszarze nieużytków i miedz rozgraniczających;
- 3) leśnych;
- 4) łąkowych, pastwiskowych i torfowiskowych w dolinach cieków;
- 5) ruderalnych i segetalnych.

Jest to obszar o znacznej bioróżnorodności na poziomie siedliskowym, ekosystemowym i gatunkowym, z lokalnymi ostojami flory i fauny leśnej, kserotermicznej i łąkowo-zaroślowej. Bioróżnorodności sprzyja tradycyjna struktura i układ rozłogów pól. Mozaika niewielkich pól i upraw jest korzystna z ekologicznego punktu widzenia /zwiększenie bioróżnorodności/, powoduje jednak konkretne problemy w użytkowaniu rolniczym.

Ekosystemy leśne występują w mozaice z polami uprawnymi. Dominuje las świeży z dużym udziałem gatunków liściastych, bogatym podszyciem i runem oraz lasy mieszane. Lasy mieszane świeże z domieszką sosny występują najczęściej na zboczach Bystrej. W dnach wąwozów występują fragmenty grądów wilgotnych i łągów z jesionem, olszą czarną, klonem i jaworem, a na usłonecznionych zboczach wąwozów –fragmenty świetlistych dąbrów

Na obszarach piasków eolicznych oraz utworów morenowych występują kompleksy Borów mieszanych świeżych z dominacją sosny w drzewostanie oraz układy sztuczne (młodniki i drągowiny sosnowe)

Powszechnie spotykana jest naturalna sukcesja, głównie brzoza.

Za lasy ochronne /glebochronne/ powinny być uznane lasy porastające wąwozy.

Na słonecznych zboczach dolin, wąwozów, skarp lessowych występuje bogata flora stepowa, reprezentowana przez rzadkie zarośla i murawy kserotermiczne. Są to zbiorowiska światłolubne i wapieniolubne, w których dominują w zespołach muraw: koniczyny, bodziszek czerwony, gorysz siny, cieciora pstra oraz w zespołach zaroślowych: wisienka karłowata, ligustr pospolity, dereń świda, leszczyna, szakłak pospolity, tarnina i inne. Są to zbiorowiska nietrwałe podlegające sukcesji naturalnej w kierunku zarośli i lasu. Zbiorowiska kserotermiczne i stepopodobne nie stanowią zwartych ciągów, lecz mają charakter małych, często izolowanych płatów. Spełniają one jednak kapitalną rolę w utrzymaniu ciągłości występowania wielu gatunków roślin i zwierząt.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego /2002/ kwalifikuje ekosystemy stepowe do kluczowych w skali kraju.

W dolinie Wisły oraz w dolinach cieków występują typowe siedliska łąkowe oraz siedliska podmokłe i bagienne. Jest to ostoja roślinności związanej z tego typu siedliskami oraz charakterystycznej dla siedliska fauny łąkowo-zaroślowej.

Zbiorowiska synantropijne rozwinęły się na terenach zagospodarowanych przez człowieka i różnicują się na dwie grupy: ruderalną -towarzystującą zwłaszcza przydrożom, przychaciom, zrębom leśnym oraz segetalną - występującą wśród upraw rolnych / roślin zbożowych i okopowych/.

Istotne znaczenie ekologiczne mają również skupiska starodrzewu, na starych cmentarzach kościelnych i grzebalnych oraz ciągi zadrzewień przydrożnych, zadrzewienia śródpolne i śródłąkowe.

Do siedlisk najbardziej trwałych i szczególnie istotnych dla zachowania różnorodności biologicznej należą lasy. Siedliska kserotermiczne i stepopodobne podlegają sukcesji w kierunku zaroślowym, a następnie leśnym, natomiast siedliska łąkowe i wodno-torfowiskowe w dolinach rzek są bardzo wrażliwe na zmiany stosunków wodnych i w przypadku nadmiernego obniżenia wód następuje proces murszenia torfów, natomiast przy braku odpowiedniej konserwacji urządzeń melioracji szczegółowych oraz zaprzestania użytkowania gospodarczego łąk stosunki wodne podlegają renaturyzacji, a biocenozy renaturyzacji i sukcesji.

Występowanie fauny na obszarze gminy związane jest z rozmieszczeniem podstawowych siedlisk o charakterze naturalnym lub półnaturalnym, obecnym stanem środowiska przyrodniczego i historią terenu w ostatnich okresach geologicznych. Występuje tu:

- 1) fauna polna z gatunkami charakterystycznymi dla tego typu środowisk, takimi jak: przepiórka, skowronek, pokląska, gasiorek, potrzyszcz i ortolan;
- 2) fauna leśna związana z kompleksami leśnymi /zięba, rudzik, świstunka, kos, drozd śpiewak/;
- 3) fauna łąkowo-zaroślowa i wodno - błotna, związana z ciągami siedliskowymi dolin rzecznych /obecność m.in. bręczki, remiza, potrzasa, błotniaka stawowego/;
- 4) fauna kserotermiczna, związana z siedliskami muraw i zarośli kserotermicznych i stepopodobnych /pokrzewka cierniówka,/.

Siedliska o charakterze zbliżonym do naturalnego oraz o znacznym potencjale ekologicznym, pełniące funkcje miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków, tras migracyjnych lub żerowisk wymagają ochrony planistycznej.

Odporność ekosystemów leśnych – najbardziej dynamicznej formacji roślinnej w umiarkowanych szerokościach geograficznych –ocenia się wieloaspektowo, jako:

- 1) biotyczne czynniki patogenne /mikroorganizmy, masowe pojawy szkodników przegęszczonych populacji ssaków roślinożernych/;
- 2) abiotyczne / np. pożary, wiatr, ekstremalne temperatury/;
- 3) zanieczyszczenia przemysłowe;
- 4) użytkowanie rekreacyjne.

Im większa zgodność składu gatunkowego drzewostanu z siedliskiem, tym większa jego odporność na antropopresję i zagrożenia, zwłaszcza biotyczne. W mieście i gminie Kazimierz Dolny występują siedliska lasu świeżego, boru mieszanego świeżego oraz łągi. Drzewostany wykazują znaczną zgodność z siedliskami i dużą odporność na czynniki degradujące biotyczne (np.masowe pojawy owadów roślinożernych) i abiotyczne (np. pożary, huragany). Zagrożenie pożarowe potęguje penetracja rekreacyjna.

Dla potrzeb planistycznych najczęściej jest stosowana tzw. klasyfikacja kompleksowej odporności siedlisk leśnych na czynniki antropogeniczne /przemysł, rekreację/, a z czynników środowiskowych – na biotyczne. Przyjęta skala odporności siedlisk przedstawia się następująco:

- 1) bór suchy i bór świeży – bardzo mała odporność /1/;
- 2) bór wilgotny i bór bagienny – mała odporność /2/;
- 3) ols, bór mieszany i bór mieszany wilgotny – mała odporność /3/;
- 4) las mieszany i las mieszany wilgotny – średnia odporność /4/;
- 5) las świeży i las wilgotny – duża odporność /5/;
- 6) ols lesionowy – bardzo duża odporność /6/.

Z klasyfikacji tej wynika, że na badanym terenie do najbardziej odpornych należą siedliska lasów świeżych, których powierzchniowo jest najwięcej - duża odporność /5/.

Bory mieszane świeże występujące głównie w zachodniej części terenu charakteryzują się małą odpornością /3/. Większość lasów stanowi własność prywatna.

Dla zagospodarowania przestrzennego obszaru istotne znaczenie ma odporność zbiorowisk roślinnych na rekreację. Wg dostępnej literatury największą odporność wśród zbiorowisk leśnych na użytkowanie rekreacyjne cechuje grądy- wielogatunkowe lasy liściaste z przewagą grabu, natomiast spośród zbiorowisk nieleśnych – wikliny nadrzeczne.

W takiej sytuacji szczególnego znaczenia nabierają, trudno dostępne, mało przekształcone zbiorowiska leśne i nieprzydatne dla rolnictwa enklawy zbiorowisk nieleśnych, ponieważ jako przetrwalniki ekosystemów pierwotnych stanowią jedyną bazę zachowania i odbudowy równowagi biologicznej i naturalnych stosunków ekologicznych.

VI.4. Uwarunkowania w zakresie wód podziemnych

Miasto i gmina Kazimierz Dolny położona jest w lubelsko-podlaskim (IX) regionie hydrogeologicznym. W granicach terenu wyróżnia się dwa piętra wodonośne o znaczeniu użytkowym: górnokredowe i czwartorzędowe.

Największe rozprzestrzenienie ma górnokredowy poziom wodonośny. Tworzy go seria skał osadowych w postaci: opok, margli, kredy i podrzędnie wapieni licząca kilkaset metrów miąższości. Wodonośna jest jednak tylko jej górna część sięgająca do głębokości około 140 m, zwłaszcza w strefach aktywności tektonicznej, której towarzyszy prawdopodobnie gęsta sieć spękań. Jego zasilanie odbywa się w drodze bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych na wychodniach, jak również przez filtrację wód powierzchniowych. Wodoprzewodność skał w stropowej części górotworu jest dobra. Z głębokością ciśnienia geostatycznego następuje zaciśnięcie szczelin, co sprawia, że na głębokości około 300 m skała przestaje przewodzić wodę.

Wydaźność pojedynczych ujęć uzyskiwanych z utworów górnej kredy na tym obszarze jest zróżnicowana, a w Kazimierzu Dolnym osiąga 140 m³/h.

Czwartorzędowy poziom wodonośny związany jest z piaszczysto-żwirowymi utworami plejstocenu i holocenu pokrywającymi węglanowe osady górnej kredy. Zawodnione utwory czwartorzędowe występują zarówno w dolinach rzecznych jak i lokalnie w strefach wierzchowin. Najważniejsze znaczenie posiada poziom wodonośny pradoliny Wisły, którego średnia miąższość wynosi 20 m, a najgłębiej osiąga 40 m.

Występują w nim wody o charakterze porowym. Zwierciadło wody ma charakter swobodny i jedynie na wysoczyznach, gdzie utwory zawodnione zalegają pod nakładem glin zwałowych, jest ono lekko napięte. Zasilanie wód tego piętra następuje w drodze bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych, a także przez dopływ wody z przyległych obszarów i infiltrację wód powierzchniowych. Poziom ten pozostaje w łączności hydraulicznej z poziomem górno kredowym. Wydajności pojedynczych ujęć z tego poziomu wodonośnego są zróżnicowane; mieszczą się w przedziale od 12 m³/h do 28 m³/h poza doliną Wisły do 70 - 120 m³/h obszarze pradoliny Wisły.

Największe nagromadzenie ujęć występuje w rejonie większych miejscowości (Kazimierz Dolny, Bochońnica) oraz przy zakładach przetwórczych. Niektóre z nich są już nieczynne z uwagi na przyłączanie obiektów i miejscowości do wodociągów grupowych.

Pod względem hydrochemicznym wody podziemne występujące na terenie studium są wodami słodkimi typu HCO₃ – Ca i HCO₃ – Ca – Mg 2+ i mineralizacji w granicach 150-440 mg/dm³. Generalnie charakteryzują się one średnią jakością (klasa II), wymagającą prostego uzdatniania. Wody najlepszej jakości (klasy Ia) stwierdzono po między Albrechtówką a Kazimierzem Dolnym. Niewielkie przekroczenia norm jakościowych wód pitnych dla jonów; żelaza i manganu odnotowano m.in. w Kazimierzu.

Cały obszar studium położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP – 406 Niecka lubelska, kreda górna (K2) w ośrodku szczelinowo – porowym, będącego obszarem wysokiej ochrony (OWO).

Brak izolacji zewnętrznej, a także specyficzne warunki hydrogeologiczne sprawiły, że główny użytkowy poziom wodonośny jest szczególnie narażony na zanieczyszczenia. Najbardziej zagrożona jest dolina Wisły, gdzie stopień ten jest wysoki. Na pozostałym obszarze, ze względu na ograniczony dostęp (obszary chronione) brak ognisk zanieczyszczeń, stopień zagrożenia oceniono jako średni. Potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń wód podziemnych mogą być istniejące zakłady przemysłowe, komunalne oczyszczalnie ścieków, składowiska śmieci i odpadów, fermy hodowlane, stacje paliw.

Zbiornik GZWP 406 nie posiada udokumentowanych zasobów.

VI.5. Uwarunkowania w zakresie gruntów rolnych

W dolinie Wisły oraz Bystrej na piaskach i żwirach rzecznych oraz namulach gliniasto – organicznych wytworzyły się mady i mady pyłowe. Na obszarach lessowych powstały żyzne gleby brunatne i brunatne wyługowane, oraz gleby o niewykształconym profilu ze względu na silną erozję.

Gleby mineralne wykształcone z glin odgórnie spiaszczonych zalegających na glinach lekkich to głównie gleby brunatne i bielcowe. Na wychodniach skał wapiennych powstały rędziny. Najuboższe gleby bielcowe powstały na piaskach wydmych

Zdecydowanie najlepsze gleby, chronione przed zmianą na użytkowanie nie rolnicze i nie leśne występują na obszarach lessowych i, częściowo, na utworach morenowych.

Na obszarach najsilniej erodowanych istnieją gleby szkieletowe z cienkim poziomem próchnicznym.

Mimo zdecydowanej przewagi dobrych i bardzo dobrych gleb najwyższych klas bonitacyjnych wytworzonych na lessach oraz glinach morenowych warunki uprawowe należą w większości do trudnych. Przyczyną tego jest bardzo urozmaicona rzeźba terenu, utrudniająca dojazd na pola oraz wszelkie zabiegi techniczno – kultywacyjne.

Na obszarach lessowych równorzędny udział w uprawach mają zboża i rośliny okopowe oraz sady owocowe (wiśnie, jabłonie, grusze, śliwy) i plantacje porzeczek (zwłaszcza czarnej) oraz malin. Znaczące powierzchnie zajmuje uprawa chmielu.

Część południową obszaru miasta i gminy, gdzie gleby są gorsze, zdominowały uprawy zbóż i okopowych z widocznym udziałem sadów.

Użytki zielone występują w dolinie Wisły i Potoku Witoszyńskiego oraz w niewielkich ilościach w dolinie Grodarza, Bystrej i dnach niewielkich obniżeń.

VI.6. Uwarunkowania w zakresie eksploatacji surowców naturalnych

Budowa geologiczna głębokiego, przed mezozoicznego podłoża jest dotychczas słabo rozpoznana. Przeważająca część tego obszaru znajduje się w obrębie stref radomsko—kraśnickiej, zbudowanej z utworów wieku od syluru do dewonu. W najbardziej północno—wschodniej części terenu w obrębie rowu mazowiecko—lubelskiego. Najstarszymi nawierconymi utworami są piaskowcowo - mułowcowe skały wieku karbońskiego.

Skały mezozoiczne na powierzchni obszaru są reprezentowane jedynie przez: mastrychskie opoki, wapienie, margle oraz kredę piszącą. Wychodnie tych skał znajdują się na północ od terenu objętego studium. W okolicach Kazimierza Dolnego, głównie na prawym brzegu doliny Wisły odsłaniają się opoki i wapienie z wkładkami margli, natomiast na południe od Baryczki Starej oraz w okolicy Karczmisk - kredy piszącej i margli. Miąższość osadów górnej kredy przekracza w tym rejonie 80 m.

Ponad osadami mezozoiku zachowały się lokalnie najstarsze utwory trzeciorzędu, wykształcone w postaci gez z wkładkami wapieni i margli. Miąższość tych skał nie przekracza 120 m. Osady paleocenu odsłaniają się jedynie na bardzo małych obszarach.

Bezpośrednio na osadach kredy górnej lub lokalnie trzeciorzędu spoczywają osady zlodowaceń środkowopolskich. Są one reprezentowane przez: ropy, mułki, piaski zastoiskowe i wodnolodowcowe, żwiry i głazy lodowcowe i gliny zwałowe które odsłaniają się w południowej części gminy.

Szerokość doliny Wisły, na południe od terenu studium przekracza 10 km., natomiast w rejonie Kazimierza ulega znacznemu zwężeniu do około 1 km., tworząc tzw. małopolski przełom Wisły. Dno doliny buduje kilka poziomów piasków i żwirów rzecznych tarasów

nad zalewowych zlodowaceń północnopolskich, które zalegają bezpośrednio na skałach kredy górnej lub lokalnie starszego czwartorzędu. Osady najwyższych tarasów (11,0 - 13,5 m n. p. rzeki) odsłaniają się w dnach i zboczach suchych dolin wciętych w równinę denudacyjną.

Płaskowyż nałęczowski, o przebiegu zbliżonym do równoleżnikowego, zbudowany jest z lessów zlodowaceń północnopolskich.

Najmłodszymi osadami są holocenijskie mady, piaski rzeczne i torfy oraz namuły torfiaste, występujące w obrębie starorzeczy tarasów zalewowych Wisły oraz jej dopływów.

Surowce naturalne

Złoże opoki „Kazimierz Dolny” udokumentowane jest jako złoże kamienia łamanego do budownictwa wodnego. Stan zasobów zaktualizowano w 1985 r. Złoże zlokalizowane jest w skarpie doliny Wisły w Kazimierzu Dolnym i obejmuje fragment wychodni górnokredowych opok. Powierzchnia złoża wynosi 33,2 ha, średnia miąższość opok 31,8 m, a grubość nadkładu średnio 6 m, miejscami do 13 metrów.

Z punktu widzenia konfliktowości eksploatacji złoże opok „Kazimierz Dolny” uznano za bardzo konfliktowe z uwagi na położenie w Parku Krajobrazowym i bliskość zabudowy mieszkalnej i terenów rekreacyjnych. Złoże należy uznać za zamknięte.

VI.7. Uwarunkowania w zakresie środowiska atmosferycznego

Obszar miasta i gminy Kazimierz Dolny znajduje się w obszarze klimatu przejściowego pomiędzy morskim, a kontynentalnym w tzw. strefie klimatycznej wielkich dolin. Pogodę i klimat kształtują głównie masy powietrza napływające z zachodu.

Charakteryzuje się on stosunkowo łagodnymi zimami, mało zróżnicowanym pod względem termicznym latem oraz przewagą opadów wiosennych nad jesiennymi. Jest to klimat umiarkowanie ciepły. Średnia roczna temperatura powietrza kształtuje się na poziomie 7.5° C, przy czym najzimniejszym miesiącem jest styczeń (średnia wieloletnia — 4° C), a najcieplejszym lipiec ($\pm 18^{\circ}$ C). Opady atmosferyczne osiągają 550-600 mm/rok, a pokrywa śnieżna zalega średnio 70-80 dni w roku.

Na terenie miasta i gminy głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są przede wszystkim zanieczyszczenia komunikacyjne - liniowe oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji, a w mniejszym stopniu przemysłowe.

W wyniku oceny jakości powietrza miasta i gminy została ona zakwalifikowana do klasy wynikowej A, co oznacza, że na rozpatrywanym terenie nie są przekraczane wartości dopuszczalne z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń dla następujących zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, PM₁₀, Pb, C₆H₆, CO, O₃ oraz NO_x. Wynikowe klasy strefy określone są dla poszczególnych zanieczyszczeń powietrza z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (SO₂, NO₂, pył zawieszony PM₁₀, Pb, CO, benzen i O₃), oraz ochrony roślin (SO₂, NO_x, O₃).

Poza uciążliwościami wynikającymi z zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego oraz nadmiernym hałasem, źródłem uciążliwości jest także promieniowanie elektromagnetyczne. Na terenie gminy zlokalizowane są następujące źródła promieniowania elektromagnetycznego:

- 1) elektroenergetyczne linie napowietrzne NN, WN 400kV i 110kV, SN 15kV;
- 2) stacje elektroenergetyczne ;
- 3) stacje transformatorowe SN 15kV;
- 4) cywilne stacje radiowe CB o mocy około 10W;
- 5) urządzenia nadawcze, diagnostyczne i inne, będące w posiadaniu policji, straży pożarnej, pogotowia, placówek naukowo-badawczych i zakładów przemysłowych oraz 1 stacja bazowa telefonii komórkowej.

Zagadnienia ochrony ludzi i środowiska przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym są regulowane przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, prawa budowlanego, prawa ochrony środowiska, zagospodarowania przestrzennego i przepisami sanitarnymi. Tylko główne linie zasilające (400kV i 110kV) mogą wytwarzać na tyle silne pole elektromagnetyczne, by miało ono wpływ na środowisko przyrodnicze (w tym i na człowieka) w bezpośrednim sąsiedztwie tej linii. Wzdłuż tras przebiegu linii napowietrznej 110kV i 400kV niezbędne jest zachowanie strefy ochronnej o szerokości odpowiednio: co najmniej 14,5 m i 34,5 m.

Hałas

Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest sumaryczny poziom hałasu danego obszaru. W decydującym stopniu zależy on od jego urbanizacji oraz rodzaju emitowanego hałasu, tj. hałasu komunikacyjnego od dróg, który rozprzestrzenia się na odległe obszary ze względu na rozległość źródeł.

Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego jest natężenie ruchu, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg oraz organizacja ruchu drogowego.

Wartości normatywne (Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13 maja 1998 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, równoważnego poziomu dźwięku (Dz. U. Nr 66 poz.436)), powodowane przez hałas drogowy, w zależności od przeznaczenia terenu wynoszą od 50 dB do 65 dB - dla pory dziennej oraz 40 dB do 55 dB dla pory nocnej. Dla miasta najwyższe dopuszczalne poziomy hałasu dotyczą wartości:

- 1) 55 dB (tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy związane ze stałym lub wielogodzinnym pobytem ludzi, tereny domów opieki i szpitali w mieście);
- 2) 60 dB (tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi oraz tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego).

Zmiany w atmosferze powodowane są znaczną antropogenezą środowiska polegającą na emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do atmosfery w warunkach zmniejszonej zdolności samooczyszczania się powietrza na skutek przekształcenia na części obszaru gminy i miasta naturalnych zbiorowisk roślinnych o dużej aktywności ekologicznej w kultury rolnicze i tereny budowlane.

Doprowadza to znacznego zróżnicowania warunków klimatycznych w zależności od topografii i pokrycia terenu.

Pod względem aerosanitarnym najkorzystniejsze dla człowieka są topoklimaty, obszarów położonych wyżej, zwłaszcza w sąsiedztwie dużych powierzchniowo ekosystemów leśnych, najmniej korzystne są topoklimaty dolin rzecznych, ze względu na zjawisko inwersji termicznej i stagnowanie chłodnych mas powietrza.

W warunkach miasta i gminy Kazimierz Dolny warunki aerosanitarne atmosfery kształtowane są przez emisję niską z lokalnych kotłowni w obiektach użyteczności publicznej i palenisk domowych oraz emisję zanieczyszczeń komunikacyjnych przez pojazdy i sprzęt silnikowy. Podatność powietrza na degradację jest znaczna. Na degradującą emisję lokalną nakładają się skutki ponadlokalne / krajowe, a nawet europejskie/. Zanieczyszczenia, wraz z prądami powietrza wynoszone są na znaczne odległości.

Zdolność do regeneracji w dużym stopniu uzależniona jest od aktywności biologicznej siedlisk roślinnych. W procesie fotosyntezy zużywany jest dwutlenek węgla, wydalany natomiast tlen. Roślinność stanowi naturalny filtr oczyszczający powietrze. Największą efektywność wykazują lasy i zadrzewienia. Powierzchnia lasów na terenie studium jest stosunkowo duża, podobnie jak na terenach otaczających. Procesy oczyszczania się i regeneracji powietrza w obszarze gmin zachodzą w skali dostrzegalnej.

VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

VII.1. Krajobraz kulturowy – układ przestrzenny, zabytki, stanowiska archeologiczne, punkty widokowe

1. Dzieje Kazimierza Dolnego sięgają początków państwa polskiego. Jan Długosz wymienia okolice Kazimierza jako własność klasztoru benedyktynów na Łysej Górze już w XI wieku. Podaje również, że ok. 1170 r. kilka wsi wraz z Wietrzną Górą Kazimierz Sprawiedliwy podarował siostrze norbertankom z podkrakowskiego Zwierzyńca. W podzięk za ten dar siostry zmieniły nazwę Wietrznej Góry na Kazimierz.

Pierwotna osada wyrosła przy przeprawie przez Wisłę, co wiązało się z pobieraniem cła. Zapewniało ono wtedy stały rozwój Kazimierza. Wkrótce po tym, jak na początku XIV wieku miejscowość wróciła w ręce królewskie, Kazimierz Wielki ulokował tu miasto na prawie polskim.

Rozwój miasta nastąpił w II połowie XVI wieku i związany był z szybko rosnącym handlem zbożem, spławianym Wisłą do Gdańska. Pełny rozkwit miasta przypadł na I połowę XVII wieku. Nowe oblicze architektoniczne miasto zyskało po dwóch pożarach – ok. 1560 r. i ok. 1585 r., kiedy to drewnianą zabudowę zaczęła zastępować architektura murowana. Nad brzegami Wisły stanęło kilkadziesiąt murowanych spichlerzy. Miasto liczyło wówczas do 2 000 mieszkańców. Połowa XVII w. przyniosła Kazimierzowi pożary, grabieże, zniszczenia. Mimo późniejszych prób, miasto z tego upadku już się nie podniosło. Upadający handel zbożem przejęła szlachta, natomiast miejski handel detaliczny –

ludność żydowska. Niemal zupełnie ustał ruch budowlany, dokończono jedynie w 1670 r. budowę kościoła PW Św. Anny. Kazimierz biedniał i popadał w ruinę, nie pomogły próby ożywienia miasta w czasach panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Rozbiory położyły kres znaczeniu handlowemu Kazimierza. Wiek XIX, to czas zupełnej wegetacji miasta i kolejnych klęsk. Po powstaniu styczniowym odebrano Kazimierzowi siedzibę powiatu, w 1866 r. spłonęło niemal pół miasta z całą pierzeją Rynku od strony Wisły, w tym samym roku odebrano mu prawa miejskie. Ożywienie przyniósł koniec wieku, gdy Kazimierz zaczął przekształcać się w miasteczko letniskowe. Dzięki artystom, którzy zaczęli tu przybywać już od końca XVIII wieku, Kazimierz stawał się coraz bardziej popularny.

Po I Wojnie Światowej w 1923 r. kiedy to profesor Szkoły Sztuk Pięknych w Warszawie - Tadeusz Pruszkowski przywiózł swoich uczniów na plener malarski, artyści bez reszty zawładnęli miastem. Za artystami coraz liczniej przyjeżdżali turyści. Tak zostało do dnia dzisiejszego.

2. Układ urbanistyczny Kazimierza posiada cechy miast średniowiecznych, chociaż jego sieć ulic i placów ze względu na konfigurację terenu, nieco odbiega od regularnych zasad średniowiecznej urbanistyki.

„Oprócz Rynku, zwartą zabudowę piętrowymi, manierystycznymi kamienicami posiada ul. Senatorska, ul. Lubelska i część ul. Nadrzecznej. Przy pozostałych ulicach dominuje zabudowa rozluźniona z dużym udziałem zabytkowych budynków drewnianych. Pomimo katastrofalnych zniszczeń w wyniku pożarów i w czasie obu wojen światowych zachowało się nie tylko zabytkowe rozplanowanie miasta, ale także wyjątkowo bogaty przekrój zabytkowych obiektów: sakralnych, obronnych, mieszkalnych i użyteczności publicznej (ratusz, szpital) oraz spichlerze.

Do najstarszych wsi w obszarze gminy należą Skowieszynek i Rzeczyca oraz miejsce kultu pogańskiego zwane Wietrzną Górą, identyfikowane ze wzgórzem klasztornym o.o. reformatów w Kazimierzu. Wszystkie miejscowości (wsie) położone w obszarze gminy Kazimierz posiadają średniowieczną metrykę. Występują zarówno wsie jednodrożne: Parchatka, Góry, Doły jak też i wielodrożne jak Bochothnica, Męcierz, Skowieszynek przy czym Męcierz i Bochothnica posiadają w centrum układu wspólnotowy plac zwany „nawsiem” - zdecydowanie wymagający zachowania. Place te pełniły w życiu gospodarczym, społecznym i kulturalnym wsi taką samą rolę jak rynek w ośrodku miejskim.” Męcierz wraz z „nawsiem” został już wpisany do rejestru zabytków, natomiast „nawsie” w Bochothnicy należałoby do niego wpisać.

„Stare wsie posiadają też magdeburskie rozmieszczenie pól, to jest działki wytyczone prostopadle do cieków wodnych z większymi na skrajach gruntów chłopskich – najczęściej od zachodu – łanami wójtowskimi. Stwarza to charakterystyczny ład przestrzenny w krajobrazie kulturowym gminy Kazimierz, zakłócony niestety po parcelacji majątków ziemskich rozrzuconą zabudową, nie trzymającą się linii regulacyjnych, jak we wsiach o średniowiecznej metryce.

Budownictwo wiejskie na omawianych terenach posiada charakterystyczną cechę użycia kamienia zwanego opoką, obrzuconego zaprawą glinianą, i to zarówno w budynkach mieszkalnych jak i inwentarskich. Często występuje na murowanej części gospodarczej w przyziemiu drewniana zrębowa kondygnacja mieszkalna kryta tradycyjnymi dachami: czterospadowymi półszczytowymi lub naczółkowymi. Ten typ ludowego budownictwa zainspirował charakter wznoszonych w Kazimierzu willi z okresu międzywojennego i powojennego.

Jako zespół zachowujący swoją tożsamość do ochrony kwalifikuje się wieś Bochothnica-Zamłynie. W Bochothnicy ochrony wymaga również wzgórze zamkowe z ruinami zamku i renesansowego mauzoleum Jana Bochothnickiego.

W gminie słabe są tradycje dworów ziemiańskich, zachowuje je dwór w Wylągach, (nieistniejące już w Zbędowicach, Rzeczycy, na Górach)."

W 1973 r. dla celów planu szczegółowego i rewaloryzacji miasta Kazimierza sporządzone zostało Studium krajobrazowe opracowane przez zespół Politechniki Krakowskiej pod kierunkiem prof. Bogdanowskiego oraz Studium historyczno-urbanistyczne miasta Kazimierza Dolnego opracowane przez zespół PPKZ, Oddział w Lublinie, pod kierunkiem mgr Jadwigi Czerepińskiej. Powyższe opracowania zawierały wytyczne konserwatorskie.

NAJWAŻNIEJSZE ZABYTKI ARCHITEKTONICZNE ZLOKALIZOWANE NA TERENIE GMINY KAZIMIERZ DOLNY

- 1) Wieża (zwana basztą) z XIII w. stanowiąca dominantę architektoniczną Kazimierza Dolnego;
- 2) zamek królewski w Kazimierzu (siedziba starostów kazimierskich), wystawiony na wzgórzu nad przeprawą do Wojszyna w latach 1340-ych, po licznych zniszczeniach, w stanie trwałej ruiny zakonserwowany w latach 1975 – 1984, stanowi jedną z dominant całego przełomu Wisły;
- 3) zamek rycerski w Bochothnicy w ruinie (XIVw.);
- 4) kościół farny p. w. Św. Jana Chrzciciela W Kazimierzu z XIV w., po rozbudowie w początku wieku XVII stanowi jeden z głównych przykładów manieryzmu lubelskiego;
- 5) kościół ZNMP Na Wietrznej Górze z 1589 r., w latach 1639-1688 wybudowano klasztor i rozbudowano Kościół ZNMP;
- 6) renesansowa kaplica grobowa Jana Oleśnickiego w ruinie, zlokalizowana w Bochothnicy (XVIw.);
- 7) bożnica żydowska – XVI/XVIII w., zrujnowana w czasie II wojny światowej, po czym została odbudowana po 1945 roku;
- 8) unikalna grupa 9 spichlerzy zbożowych (w tym 5 w ruinie) w Kazimierzu Dolnym zlokalizowanych na przedmieściu Bochothnickim (Gdańskim) oraz Janowieckim (Krakowskim), o cechach renesansu niderlandzkiego i manieryzmu lubelskiego (spichlerze te pochodzą z końca XVIw. do XVIIIw);
- 9) kamienica pod Św. Mikołajem i Krzysztofem w Rynku – 1605r.;
- 10) kamienica Celejowska przy ul. Senatorskiej - lata 30. XVII w.;
- 11) kościół szpitalny oraz szpital p. w. św. Anny z 1670 r. w miejscu wcześniejszego kościoła drewnianego;

- 12) kamienica Biała przy ulicy Senatorskiej XVII w.;
- 13) kamienica Górskich XVII w.;
- 14) w Skowieszynku funkcjonował niegdyś cmentarz przy kościółku, założenie zatarte już w XVIII w.;
- 15) w Kazimierzu stary cmentarz parafialny na stoku wzgórza za farą, cmentarz nowy (ok. 1860 r.) za klasztorem o.o. reformatów (wiele nagrobków zasłużonych mieszkańców Kazimierza), na Czerniawach cmentarz wojenny z czasów II wojny światowej, 2 kirkuty żydowskie, starszy (nieistniejący) na miejscu obecnego boiska przy Liceum Ogólnokształcącym, drugi z poł. XIX w. na Czerniawach uporządkowany w 1976 roku;
- 16) Willa Potworowskich przy ul. Krakowskiej 1906-1907;
- 17) Budynek Łaźni przy ul. Senatorskiej projektu Jana Koszczyca-Witkiewicza (1921-1922).

Zdjęcie nr 1: Baszta w Kazimierzu Dolnym

Fot. A. Królak (2008 rok)

Zdjęcie nr 2: Ruiny zamku w Kazimierzu Dolnym

Fot. A. Królak (2008 rok)

Zdjęcie nr 3: Ruiny zamku w Bochojnicy

Fot. E.Zajac (2008 rok)

Zdjęcie nr 4: Kościół farny Św. Jana Chrzciciela i Św. Bartłomieja w Kazimierzu Dolnym

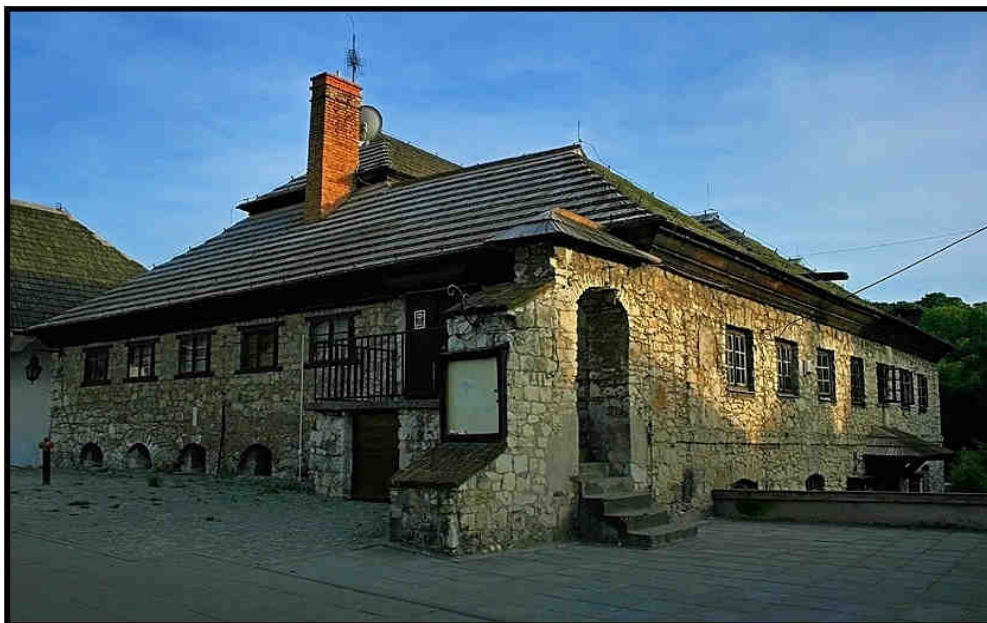
Fot. E.Zajac (2008 rok)

Zdjęcie nr 5: Klasztor O.o. Reformatów w Kazimierzu Dolnym

Źródło: www.pttk.strzelin.pl/galeria/lubelskie/kazimierz

Zdjęcie nr 6: Synagoga w Kazimierzu Dolnym

Źródło: www.plfoto.com

Zdjęcie nr 7: Spichlerz zbożowy w Kazimierzu Dolnym

Źródło: www.pttk.strzelin.pl/galeria/lubelskie/kazimierz

Zdjęcie nr 8: Kamienica pod Św. Mikołajem i Krzysztofem w Kazimierzu Dolnym

Źródło: www.foto.pwsk.pl

Zdjęcie nr 9: Kamienica Celejowska w Kazimierzu Dolnym

Źródło: www.kazimierzdolny.org.pl

Zdjęcie nr 10: Kamienica Biała w Kazimierzu Dolnym

Źródło: www.kazimierzdolny.pl

Zdjęcie nr11: Kościół p.w. Św. Anny w Kazimierzu Dolnym

Źródło: www.kazimierzdolny.pl

Zdjęcie nr 12: Łaźnia miejska w Kazimierzu Dolnym

Fot. E.Zajac (2008 rok)

Dnia 13 sierpnia 1966 r., zespół urbanistyczno – architektoniczno – krajobrazowy miasta Kazimierz Dolny został wpisany do rejestru zabytków województwa lubelskiego pod numerem A/46. Zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 września 1994 r. Kazimierz Dolny uznano za pomnik historii. Celem ochrony powyższego pomnika historii jest zachowanie, ze względu na wyjątkowe, uniwersalne wartości oraz autentyczność i integralność, układu urbanistycznego, zabudowy mieszkaniowej i pełnego programu budowli monumentalnych z okresu staropolskiego.

Jako pomnik historii uznano obszar Kazimierza Dolnego wraz z Męcierzem, Albrechtówką, Za Dębem, Lasem Miejskim i Jeziorszczyzną zgodnie z załącznikiem do zarządzenia. Granice pomnika historii pokrywają się z zespołem urbanistyczno – architektoniczno – krajobrazowym miasta Kazimierz Dolny, objętym wpisem do rejestru zabytków pod nr A/46 .

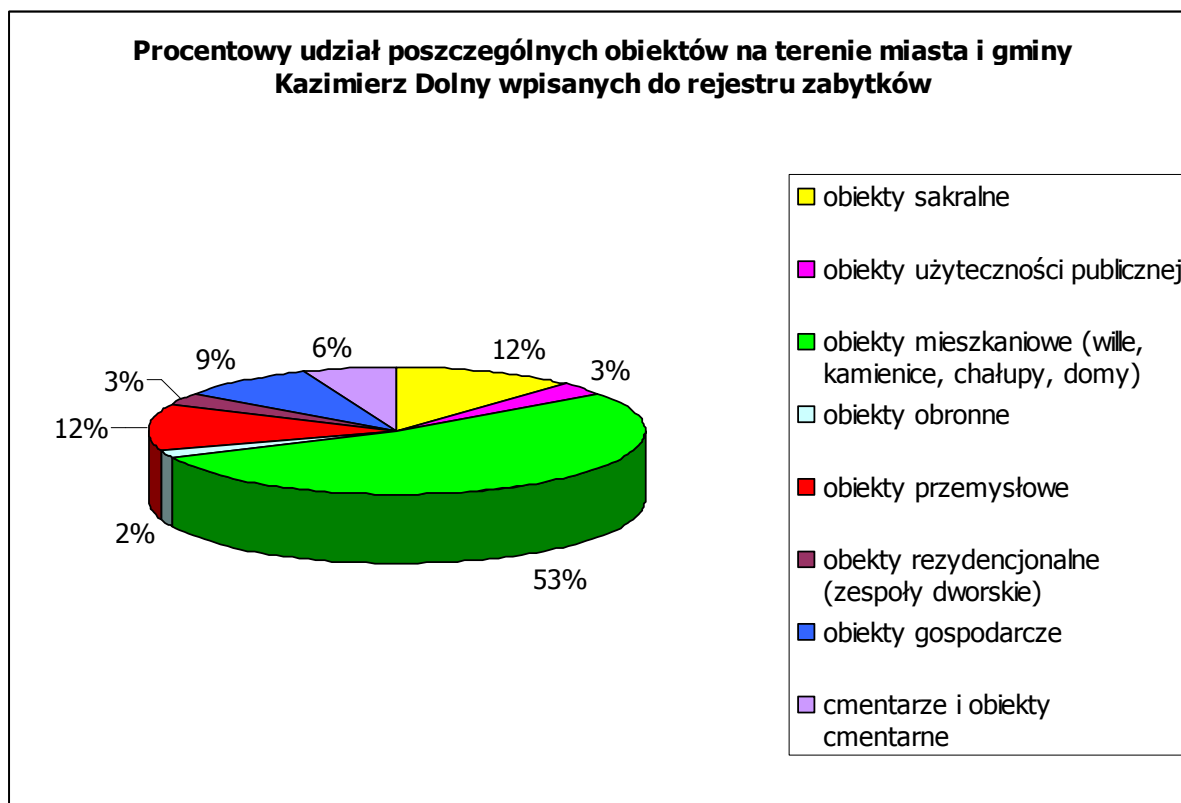
Na obszarze miasta i gminy Kazimierz Dolny występuje około 150 obiektów wpisanych do rejestru zabytków, z czego 9% jest własnością Skarbu Państwa, 10% własnością komunalną, 16% własnością sakralną, reszta zabytkowego zasobu (65%) to obiekty prywatne. W przeważającej mierze zabytkami są budynki mieszkalne (wille, chałupy, domy, kamienice) – około 53% wszystkich obiektów wpisanych do rejestru. Stan techniczny zachowanych obiektów jest zróżnicowany. Około 60% zabytków jest w dobrym bądź bardzo dobrym stanie technicznym, najczęściej są to obiekty Skarbu Państwa i będące własnością komunalną. 22% zabytków zakwalifikowano do obiektów w średnim stanie technicznym. Brak dostatecznej konserwacji obiektów i ingerencja człowieka, polegająca na zmianie użytkowania i funkcji budynku była przyczyną pogorszenia stanu technicznego. Trzecią grupę stanowią obiekty, które wymagają natychmiastowych prac konserwatorskich. Są to obiekty zagrożone konstrukcyjnie, technicznie bądź po prostu ruiny, do tych najbardziej

zaniedbanych i zapomnianych obiektów należy zaliczyć kaplicę grobową Jana Oleśnickiego w Bochotnicy, ruiny willi Szukalskiego w Albrechtówce.

Poza obiektami z rejestru zabytków, prowadzona jest również gminna ewidencja zabytków, która obejmuje około 190 obiektów i miejsc. Głównie zostały wpisane do niej budynki mieszkalne - domy, wille, kamienice (około 75%). Ochroną objęto również budynki gospodarcze i przemysłowe, obiekty użyteczności publicznej, obronne, sakralne (kapliczki, krzyże, figurki), cmentarze itd.

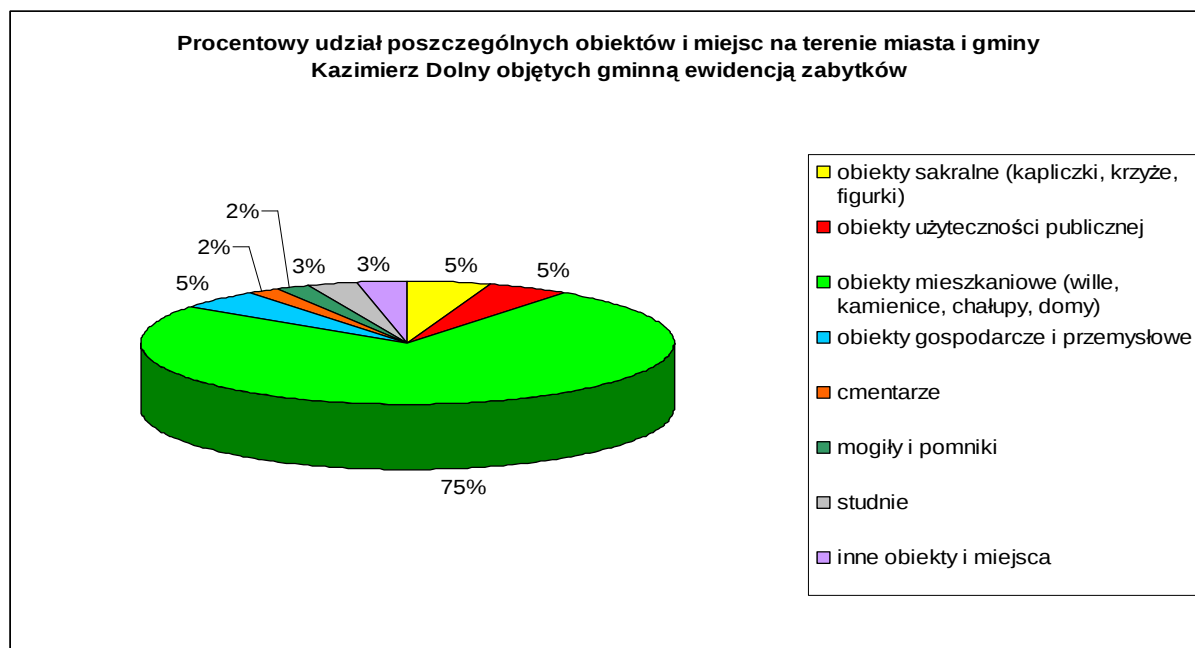
Dziedzictwo kulturowe w granicach Pomnika Historii i na terenie gminy przedstawia załącznik nr 3 i 4.

Wykres nr 1: Procentowy udział poszczególnych obiektów na terenie miasta i gminy Kazimierz Dolny wpisanych do rejestru zabytków.

Źródło: Dane pozyskane z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie i Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków.

Wykres nr 2: Procentowy udział poszczególnych obiektów i miejsc na terenie miasta i gminy Kazimierz Dolny objętych gminną ewidencją zabytków.

Źródło: Dane pozyskane z Urzędu Gminy, opracowane na podstawie kart adresowych gminnej ewidencji zabytków.

OBIEKTY WPISANE DO REJESTR ZABYTEKÓW

Nr	Miejscowość	Obiekt	Materiał	Nr ewidencyjny działki	Nr rej. zabytku	Własność
1.	Układ urbanistyczny Kazimierza Dolnego (obszar miasta)	Zespół urbanistyczno-architektoniczno-krajobrazowy miasta Kazimierza Dolnego wraz ze wszystkimi placami, ulicami, drogami, budynkami murowanymi i drewnianymi (w tym: willa z ogrodem – ul. Zamkowa 8 i ruiny willi tzw. Szukalskiego, na wzgórzu Albrechtówka – Męcierz-Okale), ruinami, wawozami i drzewostanem			A/46	
2.	Bochotnica	Ruiny zamku (tj. pozostałości warownej siedziby mieszkalnej, fragmenty murów obwodowych, luźne elementy kamienne i ceglane) oraz cała góra zamkowa z jej ukształtowaniem	murowany	949	A/449	Nadleśnictwo Puławy
3.	Bochotnica	Pozostałości kaplicy grobowej (Mauzoleum Jana Oleśnickiego) w gran. murów zewnętrznych	murowany	939, 938/1	A/1111	prywatna
4.	Bochotnica	Aleja ze szpalarami drzew			A/686	woj. lubelskie
5.	Kazimierz Dolny, ul. Browarna 2 (d. Rynek 15)	Budynek mieszkalno-usługowy	mur. drewn.	1119	A/1046	wspólnota mieszk.
6.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 43/45	Cmentarz żydowski z pomnikiem Ściana płaczu		1970	A/886	komunalna

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta
i gminy Kazimierz Dolny*

7.	Kazimierz Dolny, ul. Doły 24	Chałupa	drewniany	585/1 i 585/2	A/802	prywatna (Niezabitowskich)
8.	Kazimierz Dolny, ul. Góry 1/ ul. Nadedworce 31	Wiatrak „paltrak” ze wsi Witowice	drewniany	134	A/793	prywatna
9.	Kazimierz Dolny, ul. Klasztorna 1a	Figura przydrożna z posągami Św. Antoniego z Dzieciątkiem	murowany		A/1037	prywatna
10.	Kazimierz Dolny, ul. Klasztorna 3	Zespół franciszkański: kościół pw. Zwiastowania NMP i św. Piotra z Alkantry z pełnym wystrojem architektonicznym i ruchomościami, klasztór z wyposażeniem, dziedziniec klasztorny ze studnią, ogrodzenie cmentarza kościelnego z bramą, schodami i korytarzem kryjącym schody, cmentarz kościelny i cała powierzchnia terenu należącego do klasztoru, z kapliczkami, krzyżami, drzewami, ogrodami i murowanym ogrodzeniem, góra, na której zespół jest zlokalizowany	murowany	1112	A/464	Zgrom. Oo Franciszków- Reformatów
11.	Kazimierz Dolny, ul. Klasztorna 4	Kamienica z otoczeniem	murowana	940	A/834	prywatna
12.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 1a-3	Dom z otoczeniem	murowany	971	A/208	prywatna
13.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 36- 36a	Dawna plebania przeniesiona z Karczmisk	drewniany	1064 i 1065	A/313	prywatna
14.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 38,	Kapliczka przydrożna z figurą św. Jana Nepomucena			A/695	
15.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 51	Zespół willowy Potworowskich, ogrodzenie z bramką i furtką	drewniany	1071	A/371	prywatna
16.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 51a- 51b	Ruiny spichlerza tzw. „Faktorii Angielskiej”	murowany	1072	A/332	prywatna
17.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 61	Spichlerz „Kobiałki” ok. Dom Wycieczkowy PTTK	murowany	1333/2	A/215	Okr. Zesp. Gospod. Turyst. PTTK
18.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 65	Ruina spichlerza Ulanowskich	murowany	1300/1	A/ 692	Okr. Zesp. Gospod. Turyst. PTTK
19.	Kazimierz Dolny, Lubelska 4, d. Mały Rynek 6	Bożnica	murowany	1132	A/833	
20.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 11	Dom z wystrojem i działką	drewniany	1268	A/840	prywatna
21.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 12 i 14	Zespół szpitalny: kościół pw. Św. Ducha i św. Anny Matki NMP z wystrojem wnętrza i wyposażeniem, dawny szpital, drzewostan w granicach cmentarza kościelnego	murowany	1145	A/388	kościelna
22.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 15-17	Kamienica	murowany	1266	A/747	prywatna
23.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 19	Dom z oficyną	mur. Drewn.	1264	A/707	prywatna
24.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 23 (d. 21)	Dom mieszkalny z otoczeniem	murowany	1262	A/808	prywatna
25.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 30	Dom	murowany	1191	A/883	prywatna
26.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 33	Dom mieszkalny z budynkiem gospodarczym	drewniany	1256	A/888	prywatna

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta
i gminy Kazimierz Dolny*

27.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 35	Dom z budynkiem gospodarczym	drewn.; mur. – drewn.	1255	A/772	prywatna
28.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 39	Chałupa i lamus z wyposażeniem oraz otoczeniem	drewniany; lamus na wysokim podmurowaniu	1254/2	A/844	prywatna
29.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 45 i 45a	Dom	drewniany	1250/1, 1250/2	A/885	
30.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 50	Dom ze stodołą i oborą	mur. drewn.	1216	A/757	prywatna
31.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 52- 52a	Dom i stodoła	drewniany	1219	A/709	prywatna
32.	Kazimierz Dolny, ul. Małachowskiego 16 (d. 6)	Willa z otaczającym ogrodem i studnią	drewniany	1470	A/684	prywatna
33.	Kazimierz Dolny, ul. Małachowskiego 19 i 19a	Willa „Pod Wiewiórką” tzw. Kuncewiczówka z ogrodem	drewniany	1696, 1697	A/892	woj. lubelskie– Muzeum Nadwiślańskie
34.	Kazimierz Dolny, ul. Małachowskiego 21	Dom z otoczeniem	drewniany	1697/3	A/826	prywatna
35.	Kazimierz Dolny, Mały Rynek 1 (d. 4)	Dawne jatki koszerne	drewniany	1136	A/696	komunalna
36.	Kazimierz Dolny, Mały Rynek 2/3	Dom	murowany	1143	A/884	prywatna
37.	Kazimierz Dolny, Męcierz ul. Albrechtówka,	Ruiny tzw. willi Szukalskiego	murowany	756	A/1039	prywatna
38.	Kazimierz Dolny, Męcierz 2	Stodoła	drewniany	2	A/784	prywatna
39.	Kazimierz Dolny, Męcierz 6 (d. Albrechtówka 5)	Zespół willi Klarnerów (willa, ogród, brama, budynek gospodarczy)	drewniany	745/5; 745/6	willa, stróż. A/750	prywatna
40.	Kazimierz Dolny, Męcierz 8	Chałupa z Kurowa	drewniany	037/1	A/805	prywatna
41.	Kazimierz Dolny, Męcierz 9	Chałupa ze wsi Młynki	drewniany	018/1	A/699	prywatna
42.	Kazimierz Dolny, Męcierz 10	Wiatrak z Osin	drewniany	34	A/925	prywatna
43.	Kazimierz Dolny, Męcierz 15	Dom ze wsi Bałtów	drewn., podmurówka	169/1	A/792	prywatna
44.	Kazimierz Dolny, Męcierz 31 (d. 14)	Chałupa ze wsi Bęczyn	drewniany	177	A/791	prywatna
45.	Kazimierz Dolny, Męcierz 41	Chałupa	drewniany	734	A/783	prywatna
46.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 7	Dawna wikałówka, obecnie dom mieszkalny	murowany	1148	A/919	komunalna
47.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 14	Dom	murowany	965	A/700	prywatna
48.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 16	Dom z terenem otaczającym	murowany	966	A/1038 (1 – 2)	prywatna
49.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 24 (d. 30)	Dworek Michałaków z oficyną	murowany	1157	A/466	prywatna
50.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 54 (d. 68)	Dom	drewniany	1376	A/711	prywatna

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta
i gminy Kazimierz Dolny*

51.	Kazimierz Dolny, ul. Nadwiślańska 5	Dom z otoczeniem	murowany	897	A/832	prywatna
52.	Kazimierz Dolny, ul. Plebanka 4 / Podgórna	Dom (dawna obora)	murowany	956	A/778	prywatna
53.	Kazimierz Dolny, ul. Plebanka 7a (d. 7)	Dworek „Koziorowszczyzna”	drewniany	1163/1	A/755	prywatna
54.	Kazimierz Dolny, ul. Plebanka 17a (d. 19a)	Dom	drewniany	1171	A/716	Muzeum Nadwiślańskie
55.	Kazimierz Dolny, ul. Podzamcze 18 (d. 12)	Dom zwany "Starą Piekarnią" wraz z dekoracją architektoniczną i najbliższym otoczeniem	murowany	858/1	A/467	prywatna
56.	Kazimierz Dolny, ul. Podzamcze 20 (d. 12a)	Dwór przeniesiony z Gościeradowa obecnie Biuro Muzeum Nadwiślańskiego	drewniany	857	A/181	woj. lubelskie w uż. Muzeum Nadwiślańskim
57.	Kazimierz Dolny ul. Puławska 2	Organistówka w zespole kościoła farnego p.w. ŚŚ. Jana Chrzciciela i Bartłomieja Apostoła w zespole kościelnym	murowany	870	A/123	kościelna
58.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 54a (d. 34)	Dom przeniesiony z Modliborzyc	drewniany	334/1	A/420	Muzeum Nadwiślańskie
59.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 54 (d. 34)	Spichlerz Ulanowskich tzw. Wysoki z otoczeniem	murowany	334/1	A/486	woj. lubelskie w uż. Muzeum Nadwiślańskie
60.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 60 (d. 40)	Spichlerz "Feiersteina" z otoczeniem	murowany	358	A/827	woj. lubelskie w uż. Muzeum Nadwiślańskie
61.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 68 (d. 46)	Spichlerz Bliźniaczy	murowany	279	A/210	prywatna
62.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 80 (d. 64)	Spichlerz „Pod Wianuszkami” (dawna garbarnia)	murowany	284/1	A/209	powiatowa własność (funkcja turystyczna)
63.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 82 (d. 66)	Spichlerz Pielaka (ruina)	murowany	286/6	A/465	prywatna
64.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 116 (d. 100)	Spichlerz Pod Żurawiem	murowany	95	A/836	Skarb Państwa. dzierżawa TP S.A.
65.	Kazimierz Dolny, Rynek	Studnia miejska	pompa żelazna pod obudową drewn.	1113/1	A/954	komunalna
66.	Kazimierz Dolny, Rynek 2	Kamienica – tzw. Dom Kifnera	murowany	836	A/1034	prywatna
67.	Kazimierz Dolny, Rynek 4 (ul. Krzywe Koło 3- 5) działka narożna	Relikty piwnic dawnej zabudowy, w obrębie nieruchomości, zachowane pod budynkiem d. „Hotelu Polskiego” E. Berensa i pod budynkiem tzw. sklepiku	murowany	874/1	A/926	prywatna
68.	Kazimierz Dolny, Rynek 6/ ul. Lubelska1	Dom	murowany	880	A/704	prywatna
69.	Kazimierz Dolny, Rynek 10 (d. 2)	Kamienica	murowany	1128	A/206	prywatna
70.	Kazimierz Dolny , Rynek 11 (d. 3)	Kamienica	murowany	1127	A/207	prywatna
71.	Kazimierz Dolny, Rynek 12	Kamienica „ Pod Św. Mikołajem”	murowany	1126	A/167	komunalna – Urząd Gminy
72.	Kazimierz Dolny, Rynek 13-14	Kamienica „Pod św. Krzysztofem”, oficina kamienicy	murowany	1125	A/166	Bank Spółdzielczy

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta
i gminy Kazimierz Dolny*

73.	Kazimierz Dolny, Rynek 17	Dom	murowany	1116/1	A/1069	prywatna
74.	Kazimierz Dolny , Rynek 18, 18a (d. 32)	Kamienica tzw. „Gdańska”	murowany	1114	A/205	komunalna
75.	Kazimierz Dolny, narożnik Rynku i ul. Lubelskiej, przy domu Rynek 6	Studnia miejska	pompa żelazna pod obudowa drewnianą	1113/1	A/955	komunalna
76.	Kazimierz Dolny, ul. Sadowa 4 (d. 2) /Nadwiślańska 4	Dom z ogrodem tzw. ”Zielona Tawerna”	murowany	841	A/861	prywatna
77.	Kazimierz Dolny, ul. Senatorska 5 (d. 3)	Kamienica „Górskich” wraz z wyposażeniem wewnątrz	murowany	931/3	A/203	komunalna – Urząd Gminy
78.	Kazimierz Dolny, ul. Senatorska 10 a	Kuźnia z otoczeniem	drewniany	920/2	A/846	Muzeum Nadwiślańskie
79.	Kazimierz Dolny, ul. Senatorska 11	Kamienica „Celejowska” – Muzeum Nadwiślańskie	murowany	934 i 935	A/154	woj. lubelskie – w użytk. wiecz. Muzeum Nadwiślańskie
80.	Kazimierz Dolny, ul. Senatorska 15	Kamienica	murowany	933	A/683	prywatna
81.	Kazimierz Dolny, ul. Senatorska 17	Kamienica „Biała”	murowany	932	A/204	prywatna
82.	Kazimierz Dolny, ul. Senatorska 21	Łażnia miejska, ob. Pensjonat	murowany	921	A/735	prywatna
83.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 2	Kapliczka przydrożna z 1588 r.	murowany	1221	A/751	komunalna
84.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 3	Willa ze studnią i ogrodzeniem z bramkami	drewniany	1242	A/ 829	prywatna
85.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 17	Willa ze studnią w obudowie i ogrodzeniem	drewniany	663/2	A/830	prywatna
86.	Kazimierz Dolny, Szkolna 23 (d. 29)	Willa Słoneczna	drewniany	680	A/909	prywatna
87.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 29 (d. 31)	Willa Uciecha	murowany	668	A/913	prywatna
88.	Kazimierz Dolny, ul. Tyszkiewiczza 2	Budynek Poczty z otaczającą małą architekturą i drzewami	murowany	842	A/908	Skarb Państwa
89.	Kazimierz Dolny, ul. Tyszkiewiczza 36a (d. 18)	Spichlerz (pozostałości)	murowany	340	A/682	prywatna
90.	Kazimierz Dolny, Wylągi 43	Zespół dworski: dwór z oficyną (skrzydłem bocznym), domek w ogrodzie, stodoła, obora, spichlerz, chlewnia, kurnik, otoczenie dworu składające się z ogródka przy domu, sadu, starodrzewia	murowany	538	A/788	prywatna
91.	Kazimierz Dolny, Wylągi	Kapliczka przydrożna z figurą św. Józefa z Dzieciątkiem	mur.; figura drewno polichromowane	393	A/717	prywatna
92.	Kazimierz Dolny, ul. Zamkowa	Ruiny zamku, wieża-strażnica, droga, otaczający drzewostan wraz ze wzgórzem na którym są usytuowane			A/213	
93.	Kazimierz Dolny, ul. Zamkowa 1, 2, 4, 6 ul. Puławska 2	Zespół kościoła paraf. (farnego): kościół paraf. (farny) pw. św. Jana Chrzciciela i Bartłomieja Ap., z wyposażeniem w zabytki ruchome, otaczający drzewostan w gran. cmentarza kościelnego, ogrodzenie z bramkami, d. dzwonnica (ul. Zamkowa 2), organistówka (ul. Puławska 2), plebania z otoczeniem w		870	A/123	kościelna

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta
i gminy Kazimierz Dolny*

		gran. działki (ul. Zamkowa 6), budynek d. stajni i wozowni plebańskiej (ul. Zamkowa 4), d. kościelnia cmentarna - dom kościelny (ul. Zamkowa 1) w gran. d. cmentarza grzebalnego przy Farze, cmentarz parafialny stary zwany „za Farą”				
94.	Kazimierz Dolny, ul. Zamkowa 8	Willi Pruszkowskich z ogrodem	murowany	735	A/1032/1-3 lub A/46	prywatna
95.	Kazimierz Dolny, ul. Krzywe Koło 4	Dom-pracownia Karola Sicińskiego, (wraz z biblioteką i archiwum),	drewniany		B/1 (rejestr zabytków ruchomych)	

Źródło: Dane pozyskane z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie i Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków.

GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW

Nr	Miejscowość	Obiekt	Materiał	Nr ew. działki	Własność
1.	Bochothnica	Komorowa kopalnia wapienia		1728, 1729, 3828	prywatna
2.	Bochothnica	Studnia	drewniana	495	komunalna
3.	Bochothnica	Miejsce pamięci - pomnik ku czci pomordowanych mieszkańców Bochothnicy	murowane	265	komunalna
4.	Bochothnica ul. Kazimierska 4	Dom mieszkalny	drewniany	270/1	prywatna
5.	Bochothnica ul. Zamłynie 56	Dom w zagrodzie młynarskiej	drewniany	3541	prywatna
6.	Bochothnica ul. Zamłynie 56	Młyn w zagrodzie młynarskiej	murowany	3541	prywatna
7.	Kazimierz Dolny, ul. Browarna 2	Kamienica	murowana, drewniana		wspólnota mieszkaniowa
8.	Kazimierz Dolny, ul. Bulwar 3	Dom	drewniany		prywatna
9.	Kazimierz Dolny, ul. Bulwar 7	Dom	murowany		prywatna
10.	Kazimierz Dolny, ul. Cmentarna	Cmentarz paraf. nowy		1345	parafia rzym. kat. w Kazimierzu Dolnym
11.	Kazimierz Dolny, ul. Cmentarna	Cmentarz paraf. stary		1098, 1101	parafia rzym. kat. w Kazimierzu Dolnym
12.	Kazimierz Dolny, ul. Cmentarna	Most nad wąwozem pomiędzy starym, a nowym cmentarzem	murowany	1101	komunalna
13.	Kazimierz Dolny, ul. Cmentarna 18/ Krakowska	Dawna stodoła z Lachowa Górnego	drewniana	980	prywatna
14.	Kazimierz Dolny, Czerniawy	Cmentarz wojenny żołnierzy Armii Czerwonej (1944)		2125	komunalna
15.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 1/ Góra Kwaskowa 2	Willi Arkadia	murowana	1427/1	prywatna

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta
i gminy Kazimierz Dolny*

16.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 5	Dom	drewniany	1421	prywatna
17.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 8	Willa Warszawianka	drewniana, murowana	1386	prywatna
18.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 9	Dom	drewniany	1418/4	prywatna
19.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 10	dom	drewniany	1389/2	prywatna
20.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 21	Willa Marzenie	murowana	1413	prywatna
21.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 23	Dom	drewniany	1445	prywatna
22.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 26	Źródełko miłości	obudowa cementowa	1709	
23.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 39	Willa Ostoja	murowana	1972	prywatna
24.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 56	Dom	murowany, drewniany	1963	prywatna
25.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 58	Dom	murowany	1965	prywatna
26.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 62	Dom	murowany	1961	prywatna
27.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 64	Dom	murowany	1960/1`	prywatna
28.	Kazimierz Dolny, ul. Czerniawy 67	D. Koszarka, Dom Drogomistrzów	drewniany	2119	prywatna
29.	Kazimierz Dolny, ul. Doły 2	Dom i stodoła	drewniane	1492/1	prywatna
30.	Kazimierz Dolny, ul. Doły 8	Dom	drewniany	1563	prywatna
31.	Kazimierz Dolny, ul. Doły 20	Dom	drewniany	1632/1	prywatna
32.	Kazimierz Dolny, ul. Góry 14	Willa "Nina"	drewniana	1288/1	prywatna
33.	Kazimierz Dolny, ul. Góry 15	Willa "Zofiówka"	drewniana	782	prywatna
34.	Kazimierz Dolny, ul. Góry 15	Drewniana obudowa studni	drewniana	785	prywatna
35.	Kazimierz Dolny, ul. Góry 16	Dom	drewniano - murowany	655/5	prywatna
36.	Kazimierz Dolny, ul. Góry 26	Dom mieszkalny	murowany	638	prywatna
37.	Kazimierz Dolny, ul. Klasztorna 3	Figurka M.B.	kamień	1112	Zgrom. Oo. Franciszkanów Reformatów
38.	Kazimierz Dolny, ul. Klasztorna 3	Pomnik ku czci ofiar wojny i okupacji - tzw. "Krwawej Środy"	kamień	1112	komunalna
39.	Kazimierz Dolny, ul. Klasztorna 3	Pomnik Józefa Piłsudskiego	kamień	1112	komunalna
40.	Kazimierz Dolny, ul. Klasztorna 6/ Krakowska 2	Kamienica	murowana	942	prywatna
41.	Kazimierz Dolny, ul. J. Koszczyca - Witkiewicza 2a	Dom	drewniany	898	prywatna

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta
i gminy Kazimierz Dolny*

42.	Kazimierz Dolny, ul. J. Koszczyca- Witkiewicza 3	Dom	murowano - drewniany	888	SARP
43.	Kazimierz Dolny, ul. J. Koszczyca - Witkiewicza 4	Dom	drewniany	899	prywatna
44.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 1	Dom	murowany	970	prywatna
45.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 3	Dom	murowany	972	prywatna
46.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 4	Dom	drewniany	939	prywatna
47.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 5, na tyłach działki	"Loch", czyli magazyn przechowalniczy	kamień	973	prywatna
48.	Kazimierz Dolny ul. Krakowska 5-7	Dom	drewniany, murowany	973-4	prywatna
49.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 6	Dom	murowany	989/4	prywatna
50.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 8	Dom	murowany, drewniany	988	prywatna
51.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 10	Studnia miejska	pompa żelazna, obudowa drewn.	1044	komunalna
52.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 12	Dom	drewniany	986	prywatna
53.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 12 A	Dom	murowano- drewniany	986	prywatna
54.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 14	Dom	drewniany	1006	prywatna
55.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 23	Dom z zabudowaniami gospod., ob. pokoje gościnne	drewniany, drewniano- murowany	1095	prywatna
56.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 25 A	Willa "Jagódka"	drewniany	1094	prywatna
57.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 27	Dom	drewniany	1093	prywatna
58.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 33	Dom	murowany	1087	prywatna
59.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 35	Dom	murowany, drewniany	1086	prywatna
60.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 38	Dom	drewniany	1054	prywatna
61.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 45	Dom	drewniany	1068/1	prywatna
62.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 47	Willa "Góralka"	drewniana	690	prywatna
63.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 57	Willa Witkowskiego - "Dom Adwokata"	drewniano- murowana	1076	Izba Adwokacka w Lublinie
64.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 59	Willa Murka	murowana	1077	Okręgowy Zespół Gospod. Turyst. PTTK
65.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 67 /d. 63 /	Willa Myćko - Mysłowskich	drewniana	1299	prywatna
66.	Kazimierz Dolny, ul. Krakowska 71	Krzyż	kamień	1300/1-2	PTTK

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta
i gminy Kazimierz Dolny*

67.	Kazimierz Dolny, ul. Krzywe Koło 4	Dom	drewniany	1271	Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym
68.	Kazimierz Dolny, ul. Krzywe Koło 6	Dom	murowany	1272	prywatna
69.	Kazimierz Dolny, ul. Krzywe Koło 8	Dom	murowany	1273	prywatna
70.	Kazimierz Dolny, ul. Kwaskowa Góra 1a	Młyn	murowany	1449	prywatna
71.	Kazimierz Dolny, ul. Kwaskowa Góra 24c	Dom	murowany	1499	prywatna
72.	Kazimierz Dolny, ul. Kwaskowa Góra 28	Willa	murowana	1495/4	prywatna
73.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 7a	Dom	murowany	1178	prywatna
74.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 8	Dom	drewniany	1139	prywatna
75.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 9	Dom	murowany	1269	prywatna
76.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 10	Dom	murowany	1140	prywatna
77.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 18	Dom	murowany	1182	prywatna
78.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 24	Przedszkole	murowane	1187	prywatna
79.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 24	Studnia miejska	obudowa drewniana	186	komunalna
80.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 27	Dom	murowany	1259	prywatna
81.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 37	Dom	drewniany	1254/1	prywatna
82.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 48	Dom	murowany	1215	prywatna
83.	Kazimierz Dolny, ul. Lubelska 55	Cmentarz żydowski (stary)		1245/3	komunalna
84.	Kazimierz Dolny, ul. Małachowskiego 5c	Dom	drewniany	1404	Zgrom. Ss. Felicjanek
85.	Kazimierz Dolny, ul. Małachowskiego 7	Dom	drewniana, murowana	1406	prywatna
86.	Kazimierz Dolny, ul. Małachowskiego 10	Dom	murowano- drewniany	1159	prywatna
87.	Kazimierz Dolny, ul. Małachowskiego 15	Dom	drewniany	1399	Zgrom. Ss. Felicjanek
88.	Kazimierz Dolny, ul. Małachowskiego 20	Płyta nagrobna Juliusza Małachowskiego poległego 18 kwietnia 1831 r.	kamień	1747	komunalna
89.	Kazimierz Dolny , Mały Rynek 4	Dom	murowany	1149	prywatna
90.	Kazimierz Dolny, Męcierz	Dom	drewniany	177	prywatna
91.	Kazimierz Dolny, Męcierz	Dom	drewniany	017/6	prywatna
92.	Kazimierz Dolny, Męcierz	Krzyż	drewniany	176	

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta
i gminy Kazimierz Dolny*

93.	Kazimierz Dolny, Męcierz	Ośrodek Wypoczynkowy MS	murowane	755/6	Skarb Państwa
94.	Kazimierz Dolny, Męcierz	Studnia	cembrowina bet., pompa, zadaszenie dachem brogowym	w pasie drogowym	komunalna
95.	Kazimierz Dolny, Męcierz 3b	Willa Podolanka	drewniane, otynkowana	758/6	UMCS
96.	Kazimierz Dolny, Męcierz 30b	Zagroda: dom i skład drewna	drewniane	179/3, 179/4	prywatna
97.	Kazimierz Dolny, Męcierz 43	Dom	drewniany	755/1	prywatna
98.	Kazimierz Dolny, Męcierz 46 (d. ul. Albrechtówka 5/7)	Dom	murowane	753/3, 753/4	prywatna
99.	Kazimierz Dolny, ul. Nadedworce 31	Wiatrak - paltrak	drewniany	134	prywatny
100.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 2	Dom	murowany	944	prywatna
101.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 6-10	Dawny dom z piekarnią Cezarego Sarzyńskiego	murowany	948, 951	prywatna
102.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 12	Dom	murowany	983	prywatna
103.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 37	Dom	murowany	1215	prywatna
104.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 38	Dom	drewniany	1361	
105.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 39	Dom	murowany	1217	prywatna
106.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 41	Dom	murowany	1218	prywatna
107.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 43	Dom		1377	prywatna
108.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 45	Dom	murowany	1378	prywatna
109.	Kazimierz Dolny, ul. Nadrzeczna 48	Willa Kujawskich	murowany	1370	prywatna
110.	Kazimierz Dolny, ul. Nadwiślańska 6	Dom	drewniany	807/2	prywatna
111.	Kazimierz Dolny, ul. Nadwiślańska 9	Zespół Szkoły Rzemiosł Budowlanych, ob. Zespół Szkół Zawodowych : a. szkoła	murowany	901 /1-2	Pow. pul. - w użytk. wiecz. Zespołu Szkół Zawod.
112.	Kazimierz Dolny, ul. Nadwiślańska 9	Zespół Szkoły Rzemiosł Budowlanych, d. elektrownia ob. internat i warsztat	murowany	901/ 1-2	użytk. wiecz. Zespołu Szkół Zawod.
113.	Kazimierz Dolny, ul. Nadwiślańska 9	Zespół Szkół Rzemiosł Budowlanych	murowany	901/1-2	użytk. wiecz. Zespołu Szkół Zawod.
114.	Kazimierz Dolny, ul. Nadwiślańska 9	Zespół Szkoły Rzemiosł Budowlanych: c. warsztaty i internat	murowany	901/ 1-2	użytk. wiecz. Zespołu Szkół Zawod.
115.	Kazimierz Dolny, ul. Nadwiślańska 11	Zespół Szkoły Rzemiosł Budowlanych: dawny dom dyrektora	murowany	901/1-2	użytk. wiecz. Zespołu Szkół Zawod.
116.	Kazimierz Dolny, ul. Plebanka 7A d.	Spichlerz z wozownią, obecnie dom	drewniany	1163/1	prywatna

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta
i gminy Kazimierz Dolny*

117.	Kazimierz Dolny, ul. Plebanka 8	Dom	murowany	1111	prywatna
118.	Kazimierz Dolny, ul. Plebanka 9	Dom	drewniany	1166	prywatna
119.	Kazimierz Dolny, ul. Plebanka 13	Dom Ulanowskich	murowany	1167	prywatna
120.	Kazimierz Dolny, ul. Plebanka 17	Dom	drewniany	1170	prywatna
121.	Kazimierz Dolny, ul. Plebanka 22	Dawna willa Grafa	murowana	1350	Polska Fundacja Muzyczna
122.	Kazimierz Dolny, ul. Plebanka 24	Willi "Marynowka"	drewniana	1349	prywatna
123.	Kazimierz Dolny, ul. Podgórna 1	Dom	drewniany	961	prywatna
124.	Kazimierz Dolny, ul. Podgórna 3 / Klasztorna 1	Dom	drewniany	960	prywatna
125.	Kazimierz Dolny, ul. Podgórna 6	Dom	murowany	950	prywatna
126.	Kazimierz Dolny, ul. Podgórna 8/10	Dom	murowany	945, 949	prywatna
127.	Kazimierz Dolny, ul. Podzamcze 8	Dom mieszkalny	murowany	866	prywatna
128.	Kazimierz Dolny, ul. Podzamcze 10	Dom mieszkalny	drewniano- murowany	865	prywatna
129.	Kazimierz Dolny, ul. Podzamcze 11	Dom mieszkalny	murowany	852	prywatna
130.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 4	Dom mieszkalny	murowany	872	prywatna
131.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 6	Dom mieszkalny	drewniany (otynkowany)	871	prywatna
132.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 10	Dom mieszkalny	murowany	736	prywatny
133.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 14	Dom mieszkalny	drewniany	734	prywatny
134.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 18 a	Dom mieszkalny	drewniany	732	prywatny
135.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 20	Dom mieszkalny	drewniany	731	prywatny
136.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 35	Kapliczka z figurą Matki Boskiej	murowana	341	prywatna
137.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 47/49	Spichlerz	murowany	267, 268	prywatna
138.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 64	Willi "Łopuszanka"	murowana	273	kościelna
139.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 86	Spichlerz	murowany	288	prywatna
140.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 90	Dom mieszkalny	drewniany	82	prywatna
141.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 94	Dom mieszkalny	murowany	84	kościelna
142.	Kazimierz Dolny, ul. Puławska 96	Dom mieszkalny	murowany	85	prywatna
143.	Kazimierz Dolny, Rynek 1	Dom	murowano- drewniany	869	wspólnota mieszkaniowa

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta
i gminy Kazimierz Dolny*

144.	Kazimierz Dolny, Rynek 7	Dom	murowany	1131	
145.	Kazimierz Dolny, Rynek 8	Dom	murowany		prywatna
146.	Kazimierz Dolny, Rynek 9	Dom	murowany		prywatna
147.	Kazimierz Dolny, Rynek 16	Dom	murowany, drewniany	1174	prywatna
148.	Kazimierz Dolny, Rynek 19 A	Ruiny kamienicy zabezp. jako "Galeria Letnia" Muzeum Nadwiślańskiego	murowany	980	woj. lub. - w użytk. Muzeum Nadwiśl.
149.	Kazimierz Dolny, Rynek 20	Dom Pracy Twórczej Architektów Polskich SARP	murowany	888	w użytk. wiecz. SARP
150.	Kazimierz Dolny, Rynek 23	Kamienica	murowana	883	prywatna
151.	Kazimierz Dolny, ul. Sadowa 13	Dom	drewniany	819	prywatna
152.	Kazimierz Dolny, ul. Senatorska 1/3	Kamienica	murowana	931	wspólnota mieszkaniowa
153.	Kazimierz Dolny, ul. Senatorska 7	Kamienica	murowana	937/11	
154.	Kazimierz Dolny, ul. Senatorska 9	Dom	murowany	936	prywatna
155.	Kazimierz Dolny, ul. Słoneczna 4	Zajazd Piastowski	murowany	1991	
156.	Kazimierz Dolny, ul. Słoneczna 16/18	Willa	murowana	1938, 1939	prywatna
157.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 1	Szkoła	murowana	1245/2	komunalna
158.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 2	Willa Promień	murowana	1221	prywatna
159.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 5 (d. 3b)	Dom	murowany	1241	prywatna
160.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 7, 7a	Dom	drewniany	1240, 1239	prywatna
161.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 9	Dom	murowany	1236, 1237	prywatna
162.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 10	Dom	murowany	1225	prywatna
163.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 13	Willa	drewniana	1232	prywatna
164.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 15	Willa	drewniana	662	prywatna
165.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 19	Dom z lamusem	drewniany, lamus murowany	664	prywatna
166.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 23a	D. Nasienna Stacja Doświadczalna, ob. pensjonat	drewniany, murowany	680	prywatna
167.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 25	Willa	murowana	667/2	prywatna
168.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 28	Dom	murowany	1484	prywatna
169.	Kazimierz Dolny, ul. Szkolna 32	Dom	drewniany	1487	prywatna

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kazimierz Dolny

170.	Kazimierz Dolny, pola pomiędzy ul. Słoneczną a Plebanką	"Kopce" - grodzisko o dobrze zachowanej własnej formie krajobrazowej	ziemna	1880/2 ;1881 ;1882	prywatna
171.	Kazimierz Dolny, ul. Tyszkiewicza 3	Dom mieszkalny	drewniany	840	prywatna
172.	Kazimierz Dolny, ul. Tyszkiewicza 8	Dom mieszkalny	drewniany	849	prywatna
173.	Kazimierz Dolny, ul. Tyszkiewicza 11	Dom mieszkalny	drewniany	834	prywatna
174.	Kazimierz Dolny, ul. Tyszkiewicza 15	Dom mieszkalny	drewniany	831	prywatna
175.	Kazimierz Dolny, ul. Tyszkiewicza 25	Willa "Renia"	murowany	824/3	prywatna
176.	Kazimierz Dolny, ul. Zamkowa 5a	Willa Michalaków	drewniano- murowany	362	prywatna
177.	Kazimierz Dolny, ul. Zamkowa 10	Willa Floryda	drewniano murowany	752	prywatna
178.	Kazimierz Dolny, na szczycie Góry Krzyżowej	Trzy Krzyże	drewniane	1275	komunalna
179.	Parchatka	Budynek szkoły	murowana	190	woj. lub. w uż. Kuratorium Oświaty
180.	Parchatka	Krzyże drewniane	drewniane	908/2	prywatna
181.	Parchatka 46	Dom mieszkalny	drewniany	534	prywatna
182.	Skowieszyn 27	Kapliczka w obszarze badań archeologicznych	murowany	99-100	prywatna
183.	Wierzchniów	Miejsce pamięci - krzyż upamiętniający żołnierzy poległych w 1920 r.	murowany	360/1	prywatna
184.	Wierzchniów	Kaplica pw. Matki Boskiej Różańcowej	murowana	426/4	kościelna
185.	Wierzchniów 25	Dom mieszkalny	drewniany	236	prywatna
186.	Wierzchniów 55	Dom mieszkalny	drewniany	192	prywatna
187.	Witoszyn	Kapliczka przydrożna	murowana		prywatna
188.	Witoszyn 90	Podziemne relikty zameczku Witoszyńskich	murowana	309	prywatna
189.	Zbądogów	Mogiła i pomnik ku czci ofiar II wojny światowej		879/4	komunalna
190.	Zbądogów	Kapliczka z krzyżem	murowana	463/1	prywatna

Źródło: Dane pozyskane z Urzędu Gminy, opracowane na podstawie kart adresowych gminnej ewidencji zabytków.

W oparciu o najnowsze badania historyczne i architektoniczne wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków i gminnej ewidencji wymaga weryfikacji. Datowanie i nazwa niektórych obiektów powinny być poddane wnikliwej analizie zwłaszcza przy opracowywaniu mpzp.

MIEJSCA PAMIĘCI NIE WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW I GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW

1.	1. Pomnik upamiętniający wydarzenia „Krwawej Środy” z 18 XI 1942r. w Parchatce
2.	2. Góra Krzyżowa w Parchatce
3.	3. Pomnik ku czci mieszkańców masowo zamordowanych 22 XI 1942r. przez hitlerowskich zbrodniarzy w Zbędowicach
4.	4. Pomnik upamiętniający śmierć mieszkańców masowo zamordowanych 18-24 XI 1942r. przez barbarzyńskich hitlerowców w Bochońcu
5.	5. Mogiła ku czci poległych w wojnie polsko – bolszewickiej z 1920r. w Wierzchniów

Źródło: Dane pozyskane z Urzędu Gminy.

ZABYTEKI ARCHEOLOGICZNE

Badania powierzchniowe prowadzone w ramach programu Archeologiczne Zdjęcia Polski, pozwoliły zewidencjonować 148 stanowisk archeologicznych w obszarach 75-76, 76-76, 76-75, 77-75 na terenie miasta i gminy Kazimierz Dolny.

Naczelna zasada w archeologii mówi o zachowaniu w możliwie niezmienionej formie jak największej liczby stanowisk, jednak na terenie gminy niepokojące stają się wzmożone procesy erozyjne oraz duży ruch turystyczny, który pociąga za sobą nowe inwestycje budowlane, zagrażające wielu stanowiskom archeologicznym.

Naruszonych nawarstwień nie da się odtworzyć, dlatego konieczne jest aby wyspecjalizowane służby konserwatorskie wytypowały te najcenniejsze pod względem poznawczym i konserwatorskim zabytki archeologiczne, które zostaną bezwzględnie zachowane, jako trwałe elementy krajobrazu kulturowego gminy.

Arkusze mapy	Nr stanowiska	Kultura
75 – 76	1	?
	2	Lubelsko-wołyńska Ceramika malowana
	3	?
	4	Starożytna nieokreślona
	5	Starożytna nieokreślona
	6	Starożytna nieokreślona
	7	Wczesny brąz
	8	Pucharów lejkowatych
	9	Pucharów lejkowatych

75 – 76	10	?
	11	?
	13	?
	24	Starożytna nieokreślona
	25	Wczesny brąz
	26	?
	27	?
	28	Wczesne średniowiecze
	29	?
	30	Starożytna nieokreślona
	31	Pucharów lejkowatych, Wczesne średniowiecze
	32	Wczesne średniowiecze
	33	Ceramiki sznurowej
	34	?
	50	?
	51	?
	56	?
	57	Starożytna nieokreślona
	58	Lubelsko-wołyńska Ceramika malowana, Pucharów lejkowatych, Wczesne średniowiecze
	59	Lubelsko-wołyńska Ceramika malowana, Pucharów lejkowatych, Wczesne średniowiecze
	60	Epoka kamienna VI-X w, Wczesne średniowiecze
	61	Starożytna nieokreślona
	62	?
	63	Neolit, Starożytna nieokreślona, Wczesne średniowiecze
	67	Wczesne średniowiecze do X w.
	68	Wczesne średniowiecze
	69	Starożytna nieokreślona
	70	Amfor kulistych?, Neolit

75 – 76	71	Neolit
	79	?
	80	Wczesny brąz, Pucharów lejkwatych, Amfor kulistych, Ceramiki sznurowej, Kultura trzciniecka
	81	Starożytna nieokreślona
	82	Ceramiki sznurowej
	85	Wczesny brąz, Kultura trzciniecka, Pucharów lejkwatych
	86	Amfor kulistych, Neolit
	87	Wczesny brąz, Pucharów lejkwatych, Ceramiki sznurowej?
	88	Wczesne średniowiecze
	89	?
	90	Wczesne średniowiecze
	91	Ceramiki sznurowej
	92	Wczesne średniowiecze
	93	Wczesny brąz, Pucharów lejkwatych
	94	Wczesny brąz
	95	Wczesny brąz
	96	Wczesny brąz, Pucharów lejkwatych, Kultura trzciniecka
	97	Pucharów lejkwatych, Kultura trzciniecka
	109	Wczesne średniowiecze
	110	Wczesny brąz, Wczesne średniowiecze
	112	?
	113	Pucharów lejkwatych ?
	114	Późne średniowiecze
76 - 76	13	Wczesne średniowiecze
	14	?
	15	Ceramiki sznurowej, Kultura przeworska, Wczesne średniowiecze
	16	Wczesne średniowiecze
	17	?

76 - 76	18	Pucharów lejkowatych, Wczesny brąz
	19	Pucharów lejkowatych, Wczesny brąz
	20	Wczesny brąz
	21	Neolit
	22	?
	23	?
	24	Pucharów lejkowatych
	25	Neolit
	26	Wczesne średniowiecze
	27	?
	28	Pucharów lejkowatych ?
	29	?
	30	Pucharów lejkowatych
	31	Wczesny brąz, Wczesne średniowiecze
	32	?
	33	Wczesne średniowiecze
	34	Pucharów lejkowatych
	35	Amfor kulistych ?
	36	Pucharów lejkowatych, Kultura ceramiczna wczesno-rzymska
	37	?
	38	Wczesny brąz ?
	39	Kultura trzciniecka
	40	Kultura świderska, Wczesny brąz
	41	Wczesne średniowiecze
	42	?
	43	Wczesny brąz
	44	Pucharów lejkowatych ?
	45	Pucharów lejkowatych
	46	?
	47	Wczesne średniowiecze

76 – 76	48	Wczesny brąz
	49	Wczesne średniowiecze
	50	Wczesne średniowiecze
	51	Wczesny brąz
	52	Pucharów lejkowatych
	53	Wczesne średniowiecze
	54	Wczesny brąz, Wczesne średniowiecze
	55	Pucharów lejkowatych, Wczesny brąz, Wczesne średniowiecze
	56	Pucharów lejkowatych
	57	Wczesny brąz
	58	Wczesny brąz
76 – 75	1	Kultura pomorska
	2	Pucharów lejkowatych ?, Lubelsko- wołyńska Ceramika malowana?, Neolit
	3	Kultura przeworska, Okres wczesno- rzymski
	4	Wczesny brąz
	5	Neolit
	6	Średniowiecze
	7	Kultura przeworska, kres wczesno- rzymski
	8	Neolit, epoka kamienna
	9	Późne średniowiecze
	10	Ceramika sznurowa, Neolit
	11	Ceramika sznurowa, Neolit
	12	Średniowiecze X-XII w./XIV-XV w., okres nowożytny XVI-XVIII w.
	13	X-XII w./XIV-XV w., nowożytny XVI- XVIII w.
	14	Wcz. Śred. XII-XIII, Śred. XIV-XV w., Okres nowożytny XVI-XVIII w.
	15	Okres nowożytny ?
	16	Okres nowożytny XVII-XVIII w.
	17	Okres pradziejowy, XIII-XIV w, Okres nowożytny

76 – 75	18	Kultura pomorska, XIV-XV w./XVI-XVIII w.
	19	Średniowiecze XIV-XV w.
	20	Kultura pomorska, XVI-XVII w.
	21	XIV w., XVI-XVII w.
	22	Wczesny brąz
	23	XVII w.
	24	XVI w.
	25	XVI w. ?
	26	Okres prądziejowy
	27	Wczesne średniowiecze XII-XIII w.
	28	Okres nowożytny
	29	Wczesne średniowiecze XI-XII w.
	30	Wczesne średniowiecze XII-XIII w.
	31	XVII w. ?
	32	XVII w. ?
	33	Wczesne średniowiecze, Średniowiecze
	34	Średniowiecze
	35	Okres prądziejowy
	36	Kultura łużycka + Okres prądziejowy
	37	Kultura łużycka
	38	Okres prądziejowy
	39	Okres prądziejowy
	41	Wczesne średniowiecze + Okres prądziejowy
	42	Neolit + XIV-XV w.
	43	Średniowiecze

Źródło: Dane pozyskane z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie i Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków.

PUNKTY WIDOKOWE

Niezbędnym elementem przy definiowaniu wytycznych projektowych, kompozycyjnych jest analiza widokowa. Można wykorzystać ją do weryfikowania form, układów przestrzennych i decyzji projektowych. Przez punkty widokowe rozumie się miejsca,

z których roztaczają się szerokie panoramy (wieloplanowe przestrzenie) na określone fragmenty zarówno miasta Kazimierz Dolny jak i krajobraz przyrodniczy całej gminy. W przedstawionej analizie wyróżniono również ruchome punkty widokowe – trasy widokowe, które oznaczają ciąg następujących po sobie punktów widokowych, z których obserwuje się różne panoramy miasta i jego okolic.

Wyznaczenie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego punktów widokowych ma na celu **zachowanie istotnych dla miasta i gminy panoram, które powinny zostać chronione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego**. Ustalenia dla terenów, zawarte w MPZP, muszą być tak skonstruowane by zabudowa nie stanowiła bariery przesłaniającej widoki.

Poniższa tabela przedstawia analizę i wytyczne do punktów widokowych zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Kazimierz Dolny.

ISTNIEJĄCE PUNKTY WIDOKOWE

L.p.	Lokalizacja	Opis	Wytyczne
1.	Góra Trzech Krzyży - Kazimierz Dolny	Góra Trzech Krzyży położona jest w centralnej części miasta Kazimierz Dolny. Jest jednym z najbardziej znanych i popularnych wśród turystów punktów widokowych. Na szczycie wzgórza w 1708 roku postawiono trzy krzyże nawiązujące do Golgoty, upamiętniające ofiary zarazy morowej. Z punktu widokowego rozciąga się widok na leżące u stóp płaskowyżu miasto Kazimierz Dolny (rynek wraz z otaczającą go zabudową). Doskonale wyeksponowane są najważniejsze dominanty architektoniczne miasta, tj. Kościół św. Anny, Fara, Zamek, Baszta, Klasztor oo. Reformatorów. Oprócz walorów architektoniczno-urbanistycznych z punktu rozciąga się widok na płaskowyż lessowy, dolinę Wisły, dolinę Grodarza i okoliczne wąwozy.	Z powodu dużej antropopresji, powierzchnia góry pokryta jest znikomą murawą. Zalecane są prace porządkowe polegające na wycinaniu zarośli, wprowadzenie kserotermicznej roślinności, wytyczenie np. kamiennych ścieżek.
2.	Wzgórze zamkowe z ruinami zamku Kazimierz Dolny	Punkty widokowe zlokalizowane w centralnej części miasta. Elementem wyróżniającym są zachowane ruiny zamku i baszty, z których można obserwować	Widoczna jest postępująca erozja wywołana silną antropopresją. Zaleca się wytyczenie

3.	Baszta w Kazimierzu Dolnym	panoramę Kazimierza Dolnego z charakterystycznymi dla niego dominantami (Góra Trzech Krzyży, Kościół św. Anny, Fara, Klasztor oo. Reformatorów) Z punktów rozciąga się także widok na dolinę Wisły i jej przeciwległy brzeg.	i wprowadzenie utwardzonych ścieżek (np. kamiennych). Potrzeba budowy obiektu służącego obsłudze turystów, którego lokalizacja i forma musi zostać starannie przemyślana.
4.	Willa Pruszkowskiego	Zlokalizowana we wschodniej części miasta, na wzniesieniu w sąsiedztwie Góry Trzech Krzyży, zamku i baszty. Obiekt ze względu na swoje położenie podobnie jak zamek, dominuje nad miastem i widoczny jest z wielu miejsc.	Prywatny punkt widokowy. Określenie jego walorów widokowych jest niemożliwe z powodu własności władania. Widok z punktu jest porównywalny do widoku z Góry Trzech Krzyży, Zamku i Baszty.
5.	Bulwar nadwiślański	Trasa widokowa (korona wału przeciwpowodziowego Wisły). W zależności od miejsca obserwacji dostrzegalna jest zabudowa miasta z jej najważniejszymi obiektami oraz otaczający krajobraz.	Bulwar nadwiślański bardzo dobrze utrzymany i dostosowany do potrzeb zwiedzających (szlak pieszy utwardzony, ścieżka rowerowa, elementy małej architektury, przystań).
6.	Rynek Kazimierza Dolnego	Punkt zlokalizowany na Rynku. Oprócz zabytkowych kamienic, można obserwować z tego miejsca dominującą nad rynkiem Farę, Zamek i Basztę, doskonale widoczna jest także Góra Trzech Krzyży.	Szczegółowe wytyczne określa „CZTEROLETNI PROGRAM OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY KAZIMIERZ DOLNY na lata 2009- 2012”
7.	Cmentarz	Punkt widokowy zlokalizowany przy głównej bramie Cmentarza Starego. Rozciąga się stąd widok na dolinę Wisły wraz z jej przeciwległym brzegiem (od Obłasów Księżnych po Nasiłów), oraz na dominanty Kazimierza Dolnego: Klasztor oo. Reformatorów, Farę, Zamek, Basztę.	Najbliższe otoczenie punktu to tereny prywatne. Wskazane jest nie przesłanianie punktu widokowego (np. przez wysoką roślinność i ogrodzenia ograniczające widok).
8.	Dębowy punkt	Punkt zlokalizowany w północno-	Prywatny punkt

		wschodniej części miasta, u stóp wieży zamkowej. Z punktu tego podobnie jak z tarasu widokowego willi Antoniego Michalaka (prywatny punkt widokowy) roztacza się widok na zakole Wisły oraz jej przeciwległy brzeg. Charakterystycznym punktem miejsca jest okazały dąb.	widokowy. Niezbędne jest zagospodarowanie terenu umożliwiające szerszy wgląd na dolinę Wisły oraz przygotowanie turystyczne terenu (oznaczenie szlaku, wytyczenie tarasu widokowego, wprowadzenie elementów małej architektury).
9.	Zbocze Góry Krzyżowej	Trasa widokowa zlokalizowana na przedłużeniu zbocza Góry Krzyżowej ponad ul. Lubelską. Rozciąga się stąd widok na panoramę miasta i Dolinę Grodarza.	Niezbędna jest wycinka zarośli (naturalna sukcesja roślinna) oraz przygotowanie terenu dla zwiedzających (wytyczenie ciągu pieszego, elementy małej architektury)
10.	Stok narciarski	Punkt zlokalizowany na końcu ulicy Filtrowej, w miejscu dawnego stoku narciarskiego istniejącego od lat 60 tych. Aktualnie stok jest nieużytkowany. Intensywność naturalnej sukcesji doprowadziła do zarośnięcia zboczy wzgórza, przez co zmniejszyła się widoczność w kierunku ulicy Puławskiej oraz na dolinę Wisły.	Prywatny punkt widokowy. Odtworzenie dawnego sposobu użytkowania terenu (zgodnie z opracowanym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego) oraz zlokalizowanie w tym miejscu ścieżki widokowej będzie możliwe po usunięciu zarośli, przy zachowaniu cennych gatunkowo drzew uwzględnionych w planie.
11.	Pola Miejskie	Punkty widokowe ruchome na Pola Miejskie.	
12.	Kamieniołom	Ze szczytu Kamieniołomu rozciąga się szeroki widok na dolinę Wisły, wieś Janowiec, ruiny zamku w Janowcu.	W celu lepszej widoczności oraz poprawy bezpieczeństwa, przy skarpie kamieniołomu należy wprowadzić wzmocnienia oraz oczyścić teren poprzez usunięcie zarośli;

13.	Punkt widokowy ze stoku między Albrechtówka a Męcierzem	Ze stoku rozciąga się szeroka panorama na Małopolski Przełom Wisły, wieś Męcierz, Równinę Radomską, wyniesienie Dobrskiej Skarpy, ruiny Zamku w Janowcu	Punkt widokowy poddawany jest silnej erozji. W celu zwiększenia atrakcyjności można stworzyć taras widokowy oraz wprowadzić lepsze oznakowanie szlaku turystycznego.
14.	Wiatrak	Z punktu widokowego rozciąga się widok na dolinę Wisły, wieś Janowiec wraz z ruinami Zamku.	Prywatny punkt widokowy
15.	przeprawa przez Wisłę	Trasa widokowa zlokalizowana na drodze do przeprawy promowej. Roztacza się stąd widok na dolinę Wisły i jej przeciwny brzeg. Dostrzegalne są także zbocza kamieniołomu w Nasiłowie.	
16.	Miejsce po Chatce w Parchatce (góra krzyżowa)	Punkt zlokalizowany na szczycie wzgórza nad wsią Parchatka. Cechą charakterystyczną tego miejsca są wzniesione w 2006 roku 3 krzyże. Historia tego pomnika sięga XIX wieku, kiedy to Księżna Izabela Czartoryska wzniosła również 3 krzyże, na pamiątkę swojej zmarłej wychowanki Zofii z Matuszewiczów hrabiny Kickiej i jej dwóch córek. Z tego miejsca dostrzegalny jest Kazimierz Dolny, dolina Wisły i jej przeciwny brzeg, a nawet Pałac w Puławach.	Punkt widokowy wymaga lepszej promocji. W celu zwiększenia atrakcyjności proponuje się stworzenie tarasu widokowego i lepszego oznakowania szlaku prowadzącego na płaskowyż, zarówno od strony Zbędowic jak i z trasy Kazimierz Dolny-Puawy
17.	Punkt przy średniowiecznym wjeździe na zamek	Punkt zlokalizowany na trasie prowadzącej do „dębowego punktu”. Roztacza się z niego widok na Dolinę Wisły i jej przeciwny brzeg.	W celu uzyskania widoczności z wytypowanego punktu niezbędna jest wycinka zarośli znajdujących się w tym miejscu (prace pielęgnacyjno-porządkujące)
18.	Ruiny zamku w Bochothnicy „Esterka”	Punkt zlokalizowany na płaskowyżu lessowym we wsi Bochothnica, na szczycie znajdują się ruiny zamku z XIV wieku. W chwili obecnej ruiny zarosły drzewami, które ograniczają widoczność. Ostatnie wycinki zarośli miały miejsce w latach	Aby wyeksponować zamek i odtworzyć punkt widokowy, konieczne jest oczyszczenie stoku i ruin zamku z zarośli. Proponuje się także wprowadzenie

		80. XX wieku. Z punktu rozciąga się szeroki widok na południowy stok Płaskowyżu Zbędowickiego od Bochofnicy aż po Wierzchniów oraz na dolinę Wisły.	oświetlenia zamku. Ważne jest również lepsze oznakowanie szlaku i zabezpieczenie ruin.
19.	Punkt nad Wąwozem Korzeniowy Dół	Punkt zlokalizowany nad wąwozem. Na terenach rolnych. Roztacza się z tego miejsca widok na płaskowyż Wylągów	Punkt należy pozostawić w niezmienionej formie.
20.	Dworek w Wylągach	Punkt znajduje się na terenie prywatnym. W okolicy zlokalizowany jest dworek, który powstał na przełomie XIX i XX, prowadzi do niego droga ze szpalerem czarnych sosen. W pobliżu znajduje się kilka pomników przyrody, w tym trzy około 600 letnie dęby. Roztacza się stąd szeroki widok na wzniesienia od wsi Rzeczyca do wsi Cholewianka.	Prywatny punkt widokowy

Źródło : opracowanie własne

PUNKTY WIDOKOWE DO ODTWORZENIA

L.p.	Lokalizacja	Opis	Uwagi
1.	Punkt przed cmentarzem	Punkt widokowy zlokalizowany przed wejściem na cmentarz od strony południowej. Dawniej rozciągał się z tego miejsca widok na układ urbanistyczny Kazimierza Dolnego z charakterystycznymi dla niego dominantami (Fara, Zamek, Baszta, Góra 3 Krzyży), dolinę Wisły.	W celu przywrócenia punktu widokowego należy wyciąć porastające stok zarośla oraz drzewa takie jak: brzozy, klony, osiki, topole, graby. Proponuje się wycinkę w promieniu około 40 -50 m od miejsca lokalizacji punktu widokowego.
2.	Kamienny, arkadowy most na cmentarzu	Punkt widokowy należy zlokalizować przy kamiennym, arkadowym moście, który łączy cmentarz stary z nowym. Miejsce to po raz pierwszy opisane zostało przez prof. Tołwińskiego. Było początkiem osi, na której zlokalizowane były najważniejsze obiekty Kazimierza Dolnego (Klasztor	Punkt widokowy został przesłonięty wysoką roślinnością. W celu odsłonięcia osi należy wyciąć drzewostan.

		oo. Reformatorów, Fara, Zamek, Baszta).	
--	--	--	--

Źródło : opracowanie własne

VIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO MIASTA I GMINY

Układ komunikacyjny miasta i gminy Kazimierz Dolny składa się z sieci uliczno-drogowej, sieci tras (i linii) komunikacji zbiorowej (autobusowej) o funkcji lokalnej i międzygminnej (aglomeracyjnej).

VIII.1. Układ drogowo-uliczny. Stan i jego ocena

1. Układ drogowo-uliczny miasta stanowi istotny element całego układu przestrzennego.
2. Sieć drogowo-uliczną tworzą drogi: wojewódzkie, powiatowe i gminne ustanowione jako drogi publiczne (kategorie i klasy dróg przedstawiono w załączniku nr 5., 6.).
3. Drogi wojewódzkie.
 - 1) droga Nr 824, relacji Żyrzyn – Puławy – Opole Lubelskie – Józefów - Annopol, o klasie technicznej istniejącej i docelowej „G”;
 - 2) droga Nr 830, relacji Lublin – Nałęczów – Bochońnica, o klasie technicznej istniejącej i docelowej „G”;
 - 3) droga Nr 743, relacji Góra Puławska – Nasiłów- rzeka Wisła – Bochońnica o klasie technicznej istniejącej i docelowej „Z”.

4. Drogi powiatowe

Drogi ustanowione jako powiatowe należą do najistotniejszych w obsłudze gminy. Tworzą podstawową sieć obsługi wewnątrz i międzygminnej.

Lp.	Przebieg drogi	Nr drogi	Klasa drogi
1.	Kazimierz Dolny (ul. Słoneczna) – Podgórz – Wilków	2527 L	KDL
2.	Kazimierz Dolny – Dobrze - Wilków	2528L	KDZ
3.	Bochońnica - Kazimierz Dolny (ul. Czerniawy, ul. Nadrzeczna, część ul. Senatorskiej, ul. Witkiewicza, ul. Tyszkiewicza, ul. Kazimierza Wielkiego, ul. Puławska) - Uściąg	2529L	KDZ
4.	Celejów – Witoszyn - Kol. Rzeczyca	2545L	KDL
5.	Kazimierz Dolny (ul. Kwasowa Góra, ul. Doły) - Wylągi- Kol. Rzeczyca	2546L	KDL

6.	Kazimierz Dolny (Jeziorszczyzna) – Kolonia Rzeczyca - Zaborze - Niezabitów	2547L	KDZ
7.	Kębło – Stanisławówka – Kol. Rzeczyca	2548L	KDL
8.	Karczmiska - Kol. Rzeczyca	2612L	KDL

Na terenie miasta:

- 1) ulice: Puławska, Al. Kazimierza Wielkiego, Tyszkiewicza, Witkiewicza, część ulicy Senatorskiej, Nadrzeczna, Czerniawy zlokalizowane są w ciągu drogi powiatowej 2529L;
- 2) ulica Słoneczna zlokalizowana jest w ciągu drogi powiatowej 2527L;
- 3) ulica Doły i Kwasowa Góra zlokalizowane są w ciągu drogi powiatowej 2546L.

5. Drogi gminne

- 1) na terenie gminy łącznie 26,82 km;
- 2) na terenie miasta łącznie 34 km.

6. Kolej

Na terenie gminy nie ma linii kolejowych. Najbliższa stacja kolejowa znajduje się w odległości 15 km w Puławach.

7. Stan i ocena

„W obszarze gminy najbardziej obciążoną drogą jest droga wojewódzka relacji Puławy - Bochońnica - Opole Lubelskie.

Zagrożenia bezpieczeństwa dla ruchu samochodowego i pieszych występuje w Parchatce i Bochońnicy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 824 oraz w Wierzchniowie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 830.

Wzmógłony ruch turystyczny związany z dojazdem do Kazimierza występuje w okresie letnim ze szczególnym nasileniem w weekendy i święta.

W tych okresach często pojawiają się trudności z parkowaniem. Wszystkie oferowane miejsca postojowe na parkingach dla autokarów i samochodów są wykorzystane, a parkowanie odbywa się na poboczach dróg oraz bocznych ulicach Kazimierza, na terenach sadów i ogrodów.

Istotne jest zatem wskazanie dodatkowych miejsc parkingowych, oraz zorganizowanie systemu dowozu turystów do centrum Kazimierza Dolnego z parkingów buforowych (P&R – parkuj i jedź), z jednoczesnym utrzymaniem istniejącego przystanku autobusowego przy ul. Tyszkiewicza.

Zmiana studium wskazuje na rysunku potencjalne tereny parkingów, jednakże na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się ich powiększenie lub wskazanie nowych miejsc w oparciu o analizę zapotrzebowania ilościowego oraz przy uwzględnieniu uwarunkowań krajobrazowych przy ich lokalizowaniu.

Niedostateczna gęstość dróg utwardzonych w gminie utrudnia dojazdy do zabudowy mieszkaniowej, do pól oraz w celach turystycznych.

„Obsługa komunikacyjna gminy w zakresie transportu zbiorowego odbywa się w oparciu o autobusy komunikacji zamiejskiej i miejskiej relacji Puławy - Bochońnica - Kazimierz.”

Przewidziana w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego obwodnica Wierchoniowa, została oprotestowana przez mieszkańców. Uwarunkowania terenowe w znacznym stopniu ograniczają wprowadzenie przebiegu planowanego w obecnie obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy.

Walory zabytkowe oraz przyrodnicze Kazimierza i terenu gminy ograniczają możliwości rozwoju systemu transportowego i obsługi ruchu turystycznego. *„Rozwój ten winien być tak kształtowany, ażeby nie kolidował w sposób istotny ze strefami chronionymi oraz zapewniał bezpieczeństwo i prawidłową obsługę mieszkańców, ruchu turystycznego oraz transportowego.”* Należy w tym kierunku wyznaczyć strefy ograniczonego ruchu kołowego, które wskazane zostały w rozdziale III (część II – KIERUNKI).

Istniejący układ drogowy wymaga poprawy nawierzchni oraz dostosowania do parametrów technicznych określonych w przepisach odrębnych **z zastrzeżeniem dróg objętych konserwatorską ochroną historycznego układu siatki ulic, dla których należy utrzymać istniejące przekroje ulic, jak również istniejące historyczne linie zabudowy.**

Warto zaznaczyć, że dotychczas w terenie zachowały się historyczne trakty komunikacyjne (główny z Lublina do Radomia z przeprawą przez Wisłę biegł z Wąwolnicy przez Rzeczycę, Jeziorszczyznę, Dół Chałajowy, ul. Lubelską i ul. Puławską do przewozu wojszyńskiego). Charakter lokalny posiadają: gościniec Polanowski i Rogowski, droga do Podgórza przez Męcierz, droga do Zbędowic i inne trakty warte utrwalenia w terenie.

VIII.2. Uwarunkowania wynikające z układu komunikacji zbiorowej

1. Układ składa się z: sieci tras komunikacji o charakterze miejskim o funkcji lokalnej i międzygminnej (aglomeracyjnej).
2. Komunikację tworzą sieci linii autobusowych oraz busy.

Komunikacja autobusowa odgrywa istotną rolę w przewozach wewnątrz gminnych. Komunikacja typu PKS odgrywa znaczną rolę w powiązaniach regionalnych. Połączenia są możliwe między innymi na trasach Kazimierz Dolny - Nałęczów, Lublin, Opole Lubelskie, Puławy, Warszawa.

IX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

IX. 1. Zaopatrzenie w wodę, stan i ocena systemu

Istniejąca na terenie gminy sieć wodociągowa ma charakter pierścieniowo– rozgałęzieniowy swym zasięgiem obejmuje:

- 1) Kazimierz Dolny;
- 2) Bochońnicę;
- 3) Góry;
- 4) Jeziorzyszczyznę;
- 5) Skowieszynek;
- 6) Rzeczycę;
- 7) Rzeczycę Kolonię;
- 8) Wierzchniów;
- 9) Witoszyn;
- 10) Wylągi.

Istnieje także niezależny, lokalny wodociąg zasilany z własnego ujęcia głębinowego – Zbądownice.

Ze względu na warunki terenowe część mieszkańców korzysta z ujęć wody zlokalizowanych na terenie sąsiednich gmin:

- 1) częściowo miejscowości Kolonia Rzeczyca z ujęcia Zaborze w gminie Karczmiska;
- 2) Parchatka z wodociągu puławskiego;
- 3) miejscowość Kolonia Witoszyn z wodociągu gminy Wąwolnica.

Lp.	Wyszczególnienie	rok budowy	długość (sieć+przyłącza) [km]	średnica sieci [mm]	materiał	stan
1.	wieś Bochońnica	1994-1995	7,4+5,5	80/90/100/150	PCV	zły *
2.	wieś Jeziorzyszczyzna	2000	7,6+5,2	110	PCV	
3.	wieś Skowieszynek	1992	4,6+1,4	100/80	PCV	dobry
4.	wieś Wierzchniów	1990	8,1+4,9	150/100/80 80	PCV Stal	dobry *
5.	wieś Witoszyn i Kolonia Witoszyn***	2003	8,2+2	90/110	PCV	dobry
6.	wieś Wylągi	1993	2,2+1,4	100/80	PCV	dobry
7.	wieś Parchatka*	1987	4,0+4,6	160/110/90	PCV	dobry

Źródło: Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych dla miasta i gminy Kazimierz Dolny na lata 2004-2010, Fundacja „Centrum Ekspertyz Wodnych”, Lublin 2004, przyjęty Uchwałą Nr XXIII/140/04 Rady Miasta Kazimierz Dolny z dnia 22.10.2004 r.

** - nie spełnia warunków przeciwpożarowych lub technicznych*

*** - nie spełnia warunków do dalszej rozbudowy*

**** - zasilane z ujęcia wody Rąblów*

** - zasilane z wodociągu miejskiego miasta Puławy*

Ujęcia wody

Istniejące gminne ujęcia wody znajdują się:

- 1) w Kazimierzu Dolnym, przy ul. Filtrowa 8 – ujęcie „Góry”, które zaopatruje w wodę miasto Kazimierz Dolny, Góry, Jeziorzyszczyznę, Skowieszynek, Witoszyn, Wylągi;
- 2) w Wierzchniowie, zaopatrujące w wodę wsie: Bochońnicę, Wierzchniów i Rzeczycę;

3) w Zbędowicach, zaopatrujące w wodę wieś Zbędowice.

Ujęcie Góry jest najstarszym ujęciem wody w gminie. Wybudowano je w latach 1969-1970, a obecnie funkcjonuje wraz ze zbiornikiem o pojemności 500m³ i lokalną hydrofornią.

W 2000 roku przeprowadzono wymianę zestawu hydrofornego. Eksploatacja tego ujęcia pokrywa zapotrzebowanie wody do zakładanej ilości odbiorców. Jakość wody z ujęcia, pod względem bakteriologicznym i chemicznym jest bardzo dobra i nie zachodzi potrzeba jej uzdatniania. Wydajność ujęcia to 1350 m³/dobę.

Ujęcie wody Wierzchoniów wraz ze zbiornikiem retencyjnym o pojemności 50m³ zostało wybudowane na początku lat 90-tych. Wydajność ujęcia to 475 m³/dobę.

Ujęcie wody w Zbędowicach jest lokalnym, niezależnym ujęciem głębinowym.

Ocena stanu

Istniejąca sieć wodociągowa pokrywa jedynie część terenu gminy, doprowadzając wodę do Kazimierza, Bochotnicy, Wierzchoniowa, Wylągów, Witoszyna, Gór Pierwszych, Gór Drugich i Trzecich, Jeziorszczyzny i Dołów, Skowieszynka.

Procent wykonanych przyłączy, w stosunku do liczby domostw możliwych do zasilenia z sieci, w niektórych wsiach wynosi ok. 60% - 70%. Stopniowa rozbudowa sieci doprowadziła do powstania niezależnych podsystemów, zasilanych przez import wody z wodociągu puławskiego (Parchatka) lub gminy Wąwolnica (Kolonja Witoszyn).

IX. 2. System kanalizacji, stan i ocena

Lp.	Wyszczególnienie	średnica sieci [mm]	materiał	rok budowy	długość sieci [km]
1.	Ulica Czerniawy	200	kamionka	1980	1,3
2.	Ulica Kwaskowa Góra	150/200	kamionka	1972	1,2
3.	Ulica Małachowskiego	200	kamionka	1977	0,6
4.	Ulica Plebanka	200	kamionka	1977	0,33
5.	Ulica Mały Rynek	150/200	kamionka	1971	0,25
6.	Ulica Nadrzeczna	250	PCV	2008	0,77
7.	Ulica Senatorska	300	kamionka	1972	0,35
8.	Ulica Krakowska	200	kamionka	1972	0,85
9.	Ulica Krakowska przy wale wiślanym	250/300	PCV	2000/2002	1,75
10.	Ulica Szkolna	150	PCV	2000	0,42
11.	Ulica Lubelska	200	PCV	2005	0,59
12.	Ulica Nadwiślańska	300	kamionka	1971	0,2
13.	Ulica Witkiewicza	200	kamionka	1971	0,1
14.	Ulica Zamkowa	200	kamionka/PCV	1971/2003	0,95

15.	Ulica Puławska Dolna	200	kamionka	1974/1984	2,25
16.	Ulica Podzamcze - Tyszkiewiczza	200	kamionka	1977	0,4
17.	Ulica Sadowa	200	kamionka	1976	0,22
RAZEM					12,53

Źródło: Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych dla miasta i gminy Kazimierz Dolny na lata 2004-2010, Fundacja „Centrum Ekspertyz Wodnych”, Lublin 2004, przyjęty Uchwałą Nr XXIII/140/04 Rady Miasta Kazimierz Dolny z dnia 22.10.2004 r.

Poza terenem miasta funkcjonuje sieć kanalizacyjna we wsi Bochothnica wybudowana w dwóch etapach w latach 1996-1999. Jest to system ciśnieniowo-grawitacyjny wykonany z rur PCV o średnicy Ø 200mm i Ø 150mm -System grawitacyjny, PCV/PE o średnicy od Ø 110mm do Ø 50mm – System tłoczny z 49 pompowniami przydomowymi. Długość sieci wynosi 14,5 km z czego 2,8 km stanowi podłączenie do budynków mieszkalnych i innych.

W skład systemu kanalizacji wchodzi następujące przepompownie ścieków:

- 1) przepompownia główna nr 1 przy ulicy Senatorskiej;
- 2) przepompownia nr 2 przy ulicy Nadwiślańskiej;
- 3) przepompownia nr 3 przy ulicy Bulwar;
- 4) przepompownia nr 4 przy ulicy Tyszkiewiczza;
- 5) przepompownia nr 5 i 6 przy ulicy Szkolnej;
- 6) przepompownia nr 7 i 8 przy ulicy Puławskiej.

Istniejąca oczyszczalnia ścieków (zmodernizowana w 2002 r.) dla gminy Kazimierz Dolny zlokalizowana jest na granicy wsi Bochothnica w jej południowej części przy ul. Kazimierskiej oraz miasta Kazimierz Dolny w jego części północnej.

Skanalizowane w chwili obecnej są wyłącznie dwie miejscowości – miasto Kazimierz i wieś Bochothnica.

W pozostałych miejscowościach ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych (szamba).

Z uwagi na zagrożenie związane z zanieczyszczeniem wody pitnej w studniach przyzagrodowych, istniejący stan procentowy skanalizowania gminy należy zwiększyć.

IX.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

„Podstawowym źródłem zasilania w energię elektryczną dla miasta i gminy Kazimierz jest istniejąca w Cholewiance Główna Podstacja Zasilająca 110/15kV. GPZ „Cholewianka” jest zasilana linią WN-110kV z GPZ „Puławy”. Z Podstacji tej wyprowadzone są napowietrzne linie magistralne średniego napięcia tworzące układ powiązań pomiędzy GPZ „Opole”, GPZ „Poniatowa”, GPZ „Klementowice” i GPZ „Puławy Rudy”. Linie te (poprzez przyłącza) doprowadzają energię elektryczną do słupowych stacji transformatorowych 15/04kV istniejących na terenie miasta i gminy. W centrum Kazimierza ułożone są kablowe linie SN-15kV. Stanowią one tzw. miejski układ, który wymaga modernizacji i rozbudowy w zakresie realizacji miejskich stacji transformatorowych SN/NN oraz linii kablowych SN.” Dodatkowo

istnieje potrzeba wymiany istniejących napowietrznych linii energetycznych na linie kablowe, z uwagi na ochronę walorów krajobrazowych gminy.

IX.4. Zaopatrzenie w gaz, stan i ocena systemu

1. Na terenie gminy Kazimierz Dolny funkcjonuje sieć gazowa, długość czynnej sieci rozdzielczej w roku 2002 wynosiła 85,1km. Układ gazociągów znajdujących się na terenie miasta i gminy Kazimierz Dolny zasilany jest gazem ziemnym wysokometanowym E o cieple spalania ok. 39 MJ/m³ z gazociągu wysokiego ciśnienia Dn 100mm. PN 5,0Mpa L = ok. 13km relacji Kębło – Kazimierz. „Gaz ze stacji redukcyjno - pomiarowej I-go stopnia rozprowadzany jest gazociągami rozdzielczymi średniego ciśnienia” za wyjątkiem części miasta w pobliżu Rynku gdzie ciśnienie gazu jest zredukowane w stacji redukcyjnej II stopnia usytuowanej przy ul. Senatorskiej i dalej rozprowadzony jest gaz do odbiorców gazociągami rozdzielczymi niskiego ciśnienia. Stacja redukcyjna II-stopnia zasilą odbiorców w ul. Senatorskiej, ul. Witkiewicza, Rynek z częścią ul. Lubelskiej do nr 5, ul. Podgórznej, ul. Klasztornej, część ul. Krakowskiej do nr 31 ul. Nadwiślańskiej, ul. Sadowej, ul. Bulwar i ul. Podzamcze.
2. Na terenie miasta Kazimierz Dolny ogólna długość sieci gazowej średniego ciśnienia wynosi 21,50 km; w tym 20,50 km z rur stalowych i 1,0km z rur PE; długość przyłączy 14,31 km w ilości 459 sztuk, natomiast ogólna długość sieci gazowej niskiego ciśnienia wynosi 2,13 km (w tym 2,11 km z rur stalowych i 0,02 km z rur PE), długość przyłączy 2,32 km w ilości 111 sztuk. Na terenie miasta z gazu ziemnego korzysta łącznie 594 odbiorców, w tym 515 indywidualnych i 79 innych.
3. Na terenie gminy Kazimierz Dolny ogólna długość sieci gazowej średniego ciśnienia wynosi 47,36km w tym 13,83km z rur stalowych i 33,53km z rur PE, długość przyłączy 21,58km w ilości 672 sztuk, z których łącznie korzysta 403 odbiorców.
4. Sieć gazowa występuje w następujących miejscowościach:
Bochotnica, Cholewianka, część Dąbrówki, Jeziorszczyzna, Męcierz, Okale, Parchatka, Skowieszyn, Wierzchoniów, Wylągi, częściowo wieś Rzeczyca i częściowo wieś Kolonia Rzeczyca.
5. Stan techniczny istniejących sieci gazowych jest dobry. Potrzeby inwestycyjne w zakresie sieci gazowej obejmują wykonanie drugiej linii zasilającej gminę i miasto Kazimierz Dolny w gaz oraz rozbudowę sieci w tych rejonach gminy, gdzie występuje taka potrzeba.
6. Zapotrzebowanie gazu winno uwzględniać turystyczny charakter gazyfikowanego obszaru oraz potrzeby odbiorców w zakresie bytowym, gospodarczym oraz centralnego ogrzewania, w szczególności dla miasta Kazimierza Dolnego i miejscowości turystyczno-leśniskowych.
7. Zakłada się przebudowę tradycyjnych lokalnych źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe na zasilanie alternatywnymi nośnikami energii a szczególnie gazem ziemnym.

IX. 5. Gospodarka odpadami

Na terenie miasta i gminy Kazimierz Dolny dominującym sposobem zbierania odpadów jest zbiórka odpadów niesegregowanych.

Odpady składowane są na składowisku odpadów. Odpady komunalne z miasta i gminy składowane są na składowisku odpadów w Dąbrówce. Aktualnie eksploatowana jest druga niecka tego składowiska. Szacuje się, że będzie ono eksploatowane do roku 2012 r.

Na terenie miasta i gminy Kazimierz Dolny nie ma zakładów wytwarzających odpady z sektora gospodarczego.

X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z UPRZEDNICH ZAŁOŻEŃ PRZEZNACZENIA TERENÓW ORAZ OCENA ISTNIEJĄCEGO ZAINWESTOWANIA

1. Strategiczną politykę przestrzenną miasta i gminy, kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzeni określa „Zmiana Studium ...”.

Z kolei przeznaczenie terenów na różne formy użytkowania i zagospodarowania określają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego z zachowaniem wymogu zgodności z przyjętą przez samorząd miasta i gminy polityką przestrzenną.

2. Do dnia dzisiejszego obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą **Nr VI/29/2003** Rady Miejskiej w Kazimierzu Dolnym z dnia 28 marca 2003 roku oraz uchwałą nr LI/284/98 Rady Miejskiej w Kazimierzu Dolnym z dnia 17.06.1998 r. wraz ze zmianami.
3. Stąd istnieje potrzeba:
 - 1) dostosowania „Zmiany Studium ...” do aktualnych poglądów na uwarunkowania rozwoju i kierunki rozwoju oraz jego uchwalenie;
 - 2) zakończenia rozpoczętych i podjęcia nowych opracowań miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z ustaleniami aktualnego „Studium ...”.
4. Uprzednie założenia dotyczące przeznaczenia terenów, a w tym przede wszystkim „Studium z 1995 r.” przewidywały w syntetycznym ujęciu następujące przeznaczenie wyodrębniających się kompleksów terenów:
 - 1) Dalszy rozwój osadnictwa wiejskiego powinien odbywać się w oparciu o istniejące układy osadnicze z dążnością do ich koncentracji. Przy czym należy zachować specyfikę tych układów na wierzchołkach, polegającą na zabudowie kolonijnej (bez prawa dogęszczenia).
 - 2) W kształtowaniu układu osadniczego należy uwzględniać aspekt ekologiczny, polegający na wykluczeniu spod zabudowy den dolin rzecznych, suchych dolin i wąwozów. Szczególną ochroną powinny być objęte wloty naturalnych obniżen terenu w doliny rzeczne, a także krawędzie wysoczyzn.
 - 3) Ograniczenia w kształtowaniu ciągów osadniczych w dolinach poprzez wyznaczenie niezbędnych przerw w zabudowie.

- 4) Utrzymanie dotychczasowej funkcji rekreacyjnej i turystycznej.
 - 5) Modernizacja i dalszy rozwój funkcji turystyczno-krajoznawczej w sposób umożliwiający odciążenie od nadmiernej koncentracji ruchu turystycznego stref ścisłej ochrony konserwatorskiej i środowiska przyrodniczego oraz w sposób umożliwiający wydłużenie sezonu rekreacyjnego.
 - 6) Rozmieszczenie funkcji wypoczynku świątecznego w oparciu o: wykreowanie i zagospodarowania „buforowych” ośrodków rekreacyjnych w dolinie Bystrej poprzez zrealizowanie zbiorników retencyjnych o funkcji rekreacyjnej (Bochońnica, Wierzchniów), urządzenie wydzielonych kąpielisk i miejsc plażowania z niezbędnym zapleczem gospodarczym.
 - 7) Rozwój małych pensjonatów.
 - 8) Wykorzystanie szans związanych z projektowanym uzdrowiskiem w Celejowie na rozwój i zagospodarowanie miejscowości rekreacyjnych Wierzchniów i Witoszyn.
 - 9) Rozwój przedsiębiorczości w sferze materialnej i usługach komercyjnych w oparciu o wyznaczone strefy oraz lokalizację usług nieuciążliwych w obszarze zabudowy.
5. Wnioski z analizy dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów.

Tereny zabudowy, głównie jednorodzinnej mają zróżnicowany standard zainwestowania. Przeważnie jest to ograniczony zakres wyposażenia w media. Standard tego typu zabudowy podnoszą coraz częstsze indywidualne rozwiązania dotyczące gromadzenia ścieków, ogrzewania.

Warunki naturalne terenów leśnych stwarzają podstawy do ich wykorzystania dla potrzeb dydaktyczno-rekreacyjnych.

Istotnych uzupełnień wymaga zainwestowanie w zakresie elementów infrastruktury komunalnej.

6. Obserwuje się tendencję lokalizowania zabudowy w formie rozproszonej w zakolach wąwozów. Dominującą funkcję stanowi zabudowa pensjonatowa i mieszkaniowa jednorodzinna. Brak nowych kompleksowych terenów związanych z obsługą ruchu turystycznego przy założeniach rozwoju przestrzennego gminy zawartych w ustaleniach planu zagospodarowania województwa lubelskiego stanowi podstawę do wskazania ich lokalizacji poza granicami miasta.

Uwarunkowania wynikające z atrakcyjności turystycznej

„Miasto i gmina Kazimierz Dolny położone w przełomowej dolinie Wisły i na Płaskowyżu Nałęczowskim usytuowane są w rdzeniu Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, w wyodrębnionym przez plan krajowy Rejonie Rekreacyjnym I kl. atrakcyjności tzw. Trójkącie Kazimierz - Puławy - Nałęczów. Kazimierz Dolny jest w nim uznany za ośrodek krajoznawczy i kulturo-twórczy.

Atrakcyjność krajobrazowa oraz wielość walorów przyrodniczych i kulturowych przyciągają rzesze turystów. Wyjątkowa uroda kazimierskiego odcinka przełomu Wisły polega na harmonii pomiędzy najbardziej wyrazistym elementem krajobrazu jakim jest przełom Wisły, a wykształconymi w toku dziejów układami urbanistycznymi Kazimierza, Janowca z

wieloma cennymi zabytkami architektury. Rejon ten stanowi bowiem przykład wyjątkowo harmonijnego kształtowania zabudowy w zgodzie z krajobrazem. Obok samego Kazimierza, którego atrakcyjności turystycznej nie trzeba tu uzasadniać należy wymienić następujące miejscowości:

- 1) Bochothnica - wieś położona w bezpośrednim sąsiedztwie Wisły, o układzie przestrzennym wykształconym w oparciu o uwarunkowania krajobrazowe, z ruinami zamku rycerskiego na wysokim wzgórzu i zachowanymi kilkunastoma typowymi wiejskimi siedliskami, starym młynem i tartakiem. Rozległe tereny między wsią, a wałem przeciwpowodziowym dają możliwość lokalizowania tu funkcji rekreacyjnych odciążających Kazimierz. Zabudowa powinna być kontynuowana wzdłuż rzeki w kierunku wschodnim.
- 2) Wieś Męćmierz w ciągu kilkunastu ostatnich lat samorzutnie przejęła funkcję wsi letniskowej zachowując w sposób wyjątkowo malowniczy charakter wiejskiej zabudowy. Niestety chłonność wsi w ramach tradycyjnego układu ruralistycznego wyczerpała się, a duża presja na zabudowę wolnych terenów w otwartym krajobrazie, na wzgórzach wzdłuż skarpy wiślanej, stwarza niebezpieczeństwo zniweczenia unikalnych wartości krajobrazowych.
- 3) Albrechtówka - możliwość kontynuowania zabudowy przedwojennego zespołu domów letniskowych, wymaga rozsądnego uzupełnienia zabudową pensjonatową i letniskową w ramach przedwojennych podziałów własnościowych.

W plenerze Kazimierza, Bochothnicy, Albrechtówki i Męćmierza znajduje się wiele miejsc zachęcających do spacerów i wycieczek. Przez obszar gminy przebiegają szlaki turystyczne oraz wiele atrakcyjnych ścieżek spacerowych (m.in. Norowy Dół, Korzeniowy Dół, droga do Męćmierza, Bochothnicy).

Przeprowadzona w ramach prac nad projektem planu ochrony KPK, a następnie Studium, analiza walorów rekreacyjnych oraz stanu zainwestowania jednostek wiejskich na terenie gminy pozwoliła na wstępne określenie programu rozwoju wsi letniskowych. W celu określenia ostatecznej wielkości i pojemności rekreacyjnej poszczególnych wsi należy ustalić indywidualnie dopuszczalną ilość turystów korzystających jednocześnie z wypoczynku na ich terenie. Zachwianie proporcji pomiędzy chłonnością przyrodniczą i krajobrazową, a ilością mieszkańców i turystów grozi zniszczeniem walorów wsi letniskowych, gdyż tracąc swój wiejski charakter niszczą to co jest sensem ich tworzenia. Większość wsi położonych w gminie Kazimierz może zapewnić wypoczywającym możliwość korzystania z podstawowych elementów środowiska przyrodniczego jakimi są: las, woda, urozmaicona rzeźba terenu oraz środowisko kulturowe (oryginalna zabudowa i zagospodarowanie wiejskie, na uboczu dróg o ruchu przelotowym).

Zagospodarowanie turystyczne miasta

Jeden z nadrzędnych celów Strategii zrównoważonego rozwoju dla miasta i gminy Kazimierz Dolny 2001 – 2012 jest cel, mówiący o walorach turystycznych, tj.: Kazimierz Dolny – magiczne miejsce, położone w przełomie Wisły z różnorodnym krajobrazem i przyrodą, z bogatą historią, unikalną architekturą i sztuką, oferujące turystom, artystom i mieszkańcom czerpanie niezapomnianych wrażeń.

Do czynników sprzyjających rozwojowi turystycznemu gminy Kazimierz Dolny zalicza się:

- 1) walory przyrodnicze;
- 2) dobre walory krajobrazowe;
- 3) mikroklimat;
- 4) przełom Wisły, wąwozy;
- 5) bogatą historię miasta;
- 6) unikalny zespół urbanistyczno- architektoniczny;
- 7) kameralność miasta;
- 8) możliwość rozwoju agroturystyki;
- 9) bogate tradycje, życie kulturowo- artystyczne- liczne muzea, galerie.

Walory turystyczne obszaru są podstawą budowania oferty turystycznej. Od ich charakteru, ilości, sposobu wykorzystania zależy rozwój turystyki, jak również w dalszej perspektywie – kierunki rozwoju turystyki.

Walory turystyczne można podzielić na naturalne (krajobrazowe) i antropogeniczne (kulturowe). Gmina Kazimierz Dolny posiada liczne walory naturalne w postaci cennych przyrodniczo, prawnie chronionych, bogatych w ciekawą faunę i florę obszarów, jak również ma do zaoferowania wiele atrakcji kulturowych, od zabytków począwszy, po liczne imprezy organizowane przez lokalne instytucje kulturalne.

Do najważniejszych ośrodków, instytucji organizujących życie kulturalne gminy należą:

- 1) Kazimierski Ośrodek Kultury;
- 2) Muzea – zajmują łącznie 2,3 tys. m² pow. uż.
 - a) Muzeum Nadwiślańskie- *posiadające w Kazimierzu Dolnym cztery oddziały prezentujące historię miasta, malarstwo, grafikę i sztukę zdobniczą(...)*
 - Kamienica Celejowska;
 - Muzeum Sztuki Złotnicze;
 - Muzeum Przyrodnicze;
 - Dom Marii i Jerzego Kuncewiczów;
 - b) *„Przy Klasztorze Reformatów istnieje muzeum eksponujące zabytki sakralne, malarstwo i numizmaty. Planuje się dalszą rozbudowę muzeów m.in. zakończenie odbudowy spichlerza Krzysztofa Przybyły przy ul. Puławskiej, na cele muzealne.*
- 3) *Galerie - powstały liczne prywatne galerie sztuki, prowadzące sprzedaż malarstwa, grafiki, rzeźby i biżuterii. Galerie stanowią już trwały element w krajobrazie miasteczka;*
- 4) Miejska Biblioteka Publiczna z filią w Bochothnicy;
- 5) Towarzystwo Przyjaciół Kazimierza;
- 6) Towarzystwo Wiślane;
- 7) Towarzystwo Opieki nad Zabytkami;
- 8) Plenerowe kino podczas Festiwalu Filmowego na Małym Rynku;
- 9) Zespoły ludowe, kluby:
 - a) Zespół Pieśni i Tańca „Kazimierz”;
 - b) Chór Kameralny „Cantemus”;
 - c) Zespół dziecięcy EKOLKI – Bochothnica;

- d) Zespół Śpiewaczy – Bochońnica;
- e) Zespół Śpiewaczy – Dąbrówka.

Do najbardziej znanych ogólnopolskich i cyklicznych imprez kulturalnych i turystycznych Kazimierza Dolnego należą:

- 1) Festiwal Filmowy „Dwa Brzegi”;
- 2) Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych;
- 3) Koncerty organowe(...);
- 4) Dni Wisły;
- 5) Święto Jesieni;
- 6) Letnie Wieczory Muzyczne;
- 7) „Plenery malarskie”;
- 8) Rajdy turystyczne;
- 9) Pamięć o miejscu kultury żydowskiej(...).

Zagospodarowanie turystyczne ma istotne znaczenie w kreacji produktu turystycznego. Decyduje ono o spełnieniu podstawowych potrzeb bytowych turystów. W tym kontekście bierze się pod uwagę elementy podstawowej bazy turystycznej – bazę noclegową i bazę gastronomiczną.

Baza turystyczna (o dość zróżnicowanym programie i standardzie użytkowym) to:

1) ośrodki wypoczynkowe pobytowe:

- a) Bankowy Ośrodek konferencyjno-szkoleniowy;
- b) Ośrodek oświatowo-szkoleniowy „Arkadia”;
- c) Ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy „Albrechtówka”;
- d) Ośrodek wypoczynkowo-szkoleniowy „Exploris”;
- e) Ośrodek wypoczynkowo-szkoleniowy „Obłasówka”.

2) Pensjonaty:

- a) Pensjonat „Agharta”;
- b) Nowy Pensjonat „Monika”;
- c) Pensjonacik „Pod Wietrzną Górą”;
- d) Pensjonat „Góralski”;
- e) Pensjonat „Joanna”;
- f) Pensjonat „Mandaryn”;
- g) Pensjonat „Za Dębem”;
- h) Pensjonat „Vincent”;
- i) Pensjonat „Rzemieślnik”.

3) ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe,

4) domy pracy twórczej stowarzyszeń zawodowych,

5) hotele, motele:

- a) Dom Turysty PTTK;
- b) Hotel „Spichlerz”;
- c) Hotel „Murka”;
- d) „Dom Adwokatów”;
- e) Hotel „Zajazd Piastowski”;
- f) Hotel „Dwa Księżycy”;

- g) Hotel „Król Kazimierz”;
- h) Hotel „Spichlerz Pod Żurawiem”;
- i) Hotel „Stara Łaźnia”;
- j) Hotel Spa&Fitness, Hotel „Wenus”.

6) schroniska turystyczne:

- a) Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Strażnica”;
- b) Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Pod Wianuszkami”;
- c) Internat Zespołu Szkół.

7) campingi i pola namiotowe:

- a) Camping nr 36;
- b) **kwatery prywatne:**
- c) gospodarstwa agroturystyczne;
- d) inne: wille, hoteliki, domki wypoczynkowe, domy wczasowe, folwarki:
 - Willa „Cyprysowa”;
 - Willa „Irys”;
 - Willa „Julia” – działalność zawieszona od 31.03.2007;
 - Willa „Ostoja”;
 - Willa „Słoneczna”;
 - Willa „Viola”;
 - Willa „Agnieszka”;
 - Hotel na wodzie „Dziunia”;
 - Folwark Walencja;
 - Dom rekreacyjno-szkoleniowy „Kwaskowa”;
 - Dom Drogowca;
 - Dom Pracy Twórczej SDP – Dom Dziennikarza;
 - Dom Pracy Twórczej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego;
 - Dom Pracy Twórczej Architekta SARP;
 - Dom Pracy Twórczej Politechniki Lubelskiej.

Ilość obiektów bazy noclegowej w gminie Kazimierz Dolny z uwzględnieniem kategorii obiektów:

- 1) Hotele - 10
- 2) Pensjonaty - 9
- 3) Ośrodki wypoczynkowe - 5
- 4) Kempingi i pola namiotowe - 1
- 5) Schroniska - 3
- 6) Gospodarstwa agroturystyczne -16
- 7) Kwatery prywatne - 87
- 8) Inne obiekty - 15
- Suma - 146

Ilość miejsc noclegowych w gminie Kazimierz Dolny z uwzględnieniem kategorii obiektów:

- 1) Hotele - 706
- 2) Pensjonaty - 137
- 3) Ośrodki wypoczynkowe - 216
- 4) Kempingi i pola namiotowe- 100
- 5) Schroniska - 175

- 6) Gospodarstwa agroturystyczne - 174
- 7) Kwatery prywatne - 891
- 8) Inne obiekty - 416
- Suma - 2815

Baza gastronomiczna jest drugim, oprócz bazy noclegowej, podstawowym elementem zagospodarowania turystycznego. Ma duże znaczenie w procesie kształtowania produktu turystycznego oraz planowania intensyfikacji ruchu turystycznego.

Obiekty bazy gastronomicznej występujące na obszarze gminy Kazimierz Dolny to:

- 1) Restauracje:
 - a) „Zajazd Piastowski” (restauracja hotelowa);
 - b) „Król Kazimierz” (restauracja hotelowa);
 - c) „Staropolska”;
 - d) „Pod Wietrzną Górą”;
 - e) „Stara Łaźnia”;
 - f) „Zielona Tawerna”;
 - g) „Kwadrans”;
 - h) „U Fryzjera”;
 - i) „Willa Agnieszka”;
 - j) „Dwa Księżyce” (restauracja hotelowa);
 - k) Pensjonat „Joanna”;
 - l) „Senatorska”;
 - m) Dom Restauracyjny Sarzyńskich;
 - n) „Widok”;
 - o) Folwark „Walencja”.
- 2) Pizzerie:
 - a) „To-Tu”.
- 3) Kawiarnie, cukiernie:
 - a) „Galeria”;
 - b) „Murka”;
 - c) „Ogródowa”;
 - d) „Piekiełko”;
 - e) „U Radka”;
 - f) Piekarnia „Artystyczna” (cafe Bar).
- 4) Puby, bary, piwiarnie:
 - a) „Weranda”;
 - b) „Amfi”;
 - c) „Grill”;
 - d) „Pub Pizza u Marsa”;
 - e) „Rybka”;
 - f) „U Lilki”;
 - g) „Kazimierski”;
 - h) „Smakosz”.
- 5) Pozostałe (smażalnie ryb, herbaciarnie, mała gastronomia):
 - a) „Gospoda w Dolinie”;
 - b) Herbaciarnia „Mandaryn”;

- c) Herbaciarnia „U Dziwisza”,
 - d) Pierogarnia;
 - e) Dom Michalaków – Grill;
 - f) „Naleśniki Francuskie”;
 - g) „Kebab Pod Psem”;
 - h) „Na Tarasie”;
 - i) „Na Bulwarze” (bar gastronomiczny);
 - j) Smażalnie Ryb;
 - k) Obiady Domowe – Nadwiślańska;
 - l) Obiady Domowe Tyszkiewicza.
- Suma – 42

Położenie obszaru gminy w pobliżu aglomeracji lubelskiej i w rejonie Puław, sprzyja rozwojowi ruchu turystycznego, a zwłaszcza wypoczynku weekendowego. Analizując atrakcyjność rekreacyjną miejscowości położonych nad Wisłą nie można pominąć stanu zanieczyszczenia wód Wisły (problem w skali krajowej), co wyeliminowało ją z użytkowania stanowiącego przez całe lata główny walor: kąpiele i plaże piaszczyste.

Odwrotną stroną korzyści ekonomicznych związanych z rozwojem turystyki są zagrożenia jakie niesie ona dla środowiska przyrodniczego i kulturowego. Zarówno walory - najbardziej atrakcyjnego dla turystyki - centrum zespołu zabytkowego miasta Kazimierza jak i całego obszaru gminy łatwo mogą ulec naruszeniu nie tylko w wyniku budowy nowych urządzeń dla turystyki lecz także przez samą obecność zwiększonej ilości ludzi, autobusów, samochodów, odpadków oraz - co często ulega przeoczeniu - przez ujemny wpływ jaki nastawienie się na obsługę turystów może mieć na poziom usług przeznaczonych dla miejscowej ludności.”

XI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

1. Zgodnie z cytowaną ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planie miejscowym „określa się obowiązkowo” zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego”.
2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego ustala zasady gospodarowania przestrzenią odnoszące się do obszarów objętych opracowaniem, którymi są:
 - 1) szczególna ochrona i oszczędne wykorzystywanie przestrzeni nieurbanizowanej gminy;
 - 2) wzmacnianie lub przywracanie środowisku przyrodniczemu odporności na nasilającą się antropopresję, a zwłaszcza zdolności regeneracyjnych najbardziej wrażliwym ekosystemom, poprzez zachowywanie w zagospodarowaniu przestrzennym integralności ekologicznej przestrzeni krajobrazowej;
 - 3) możliwie pełne wykorzystanie naturalnych predyspozycji terenu do określonych funkcji;
 - 4) oszczędne użytkowanie przestrzeni krajobrazowej;

- 5) harmonizowanie układów osadniczych i infrastruktury technicznej z siecią ekologiczną;
 - 6) segregacja funkcji, która wyklucza lub minimalizuje prawdopodobieństwo wystąpienia lub sąsiedztwa kolizyjnych funkcji terenu.
3. Kazimierz Dolny jest miastem objętym ochroną konserwatorską. Jego walory kulturowo – krajobrazowe, sprawiają, że jest atrakcyjny dla turystów, co jednocześnie związane jest z potrzebą zaspokojenia i oczekiwania i potrzeb.

Podstawowym problemem, związanym z obsługą przyjezdnych mającym bezpośredni wpływ na ład przestrzenny samego miasta są miejsca parkingowe, które powstają na prywatnych posesjach, niejednokrotnie kosztem sadów. Atrakcyjność miasta przyciąga za sobą również potencjalnych nabywców działek budowlanych, przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową – apartamentową.

Samo miasto poza zasięgiem wyznaczonych terenów budowlanych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (już zabudowanych) nie posiada rezerw terenowych. Powoduje to dogęszczanie już istniejącej zabudowy na terenie o ograniczonej chłonności. Dogęszczanie zabudowy poza centrum miasta powoduje znaczne zakłócanie ładu przestrzennego Kazimierza Dolnego i jego wizerunku. Na terenie miasta dominuje zabudowa w układzie skoncentrowanym i zwartym, natomiast na terenie gminy przeważają kompleksy zabudowy o rozluźnionym układzie. W części wschodniej gminy (sołectwo Rzeczyca, Skowieszyn, Witoszyn) zabudowa ma charakter rozproszony.

Za niezbędne uznaje się radykalne ograniczenie powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni wydzielonej działki budowlanej, oraz wprowadzenie zakazu zabudowy w granicy działki. Wykluczy to pojawiające się zjawisko zabudowy działki na całej szerokości.

Brak szczegółowych ustaleń odnoszących się do małych zamkniętych jednostek terenowych zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powoduje rozrastanie się kubatury istniejących budynków oraz dowolność wprowadzanych funkcji.

W kontraście do krajobrazu miasta powstaje zabudowa lokalizowana na skarpach (np. ul. Krakowska, ul. Puławska) stanowiąca konkurencyjne dominanty w stosunku do zabytkowych monumentalnych budowli. Kazimierz Dolny jest miastem, w którym powinno zakazać się wprowadzania nowych akcentów architektonicznych.

Skala i forma architektoniczna powstających obiektów często nie nawiązuje do tradycji, historii ściśle związanej z charakterem miasta.

Zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego muszą uwzględniać ze szczególną troską spójny charakter miasta, poprzez szczegółowe ustalenia odnoszące się do detalu architektonicznego, użytych materiałów oraz kolorystyki.

Kolejnym istotnym czynnikiem zakłócającym ład przestrzenny i odbiór wizualny miasta są reklamy towarzyszące niemalże każdej usłudze. Forma i charakter reklam powinien

zostać ściśle określony w zapisach prawa miejscowego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów, w których wyklucza się umieszczanie tablic reklamowych.

Dla zachowania i wprowadzenia ładu przestrzennego uznaje się za niezbędne w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego uszczegółowienie zasad zagospodarowania terenów miasta w odniesieniu do niewielkich jednostek przestrzennych.

4. Na obszarze Pomnika Historii i gminy **ustala się zakaz lokalizacji** wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².
5. W „Zmianie Studium...” wprowadza się następujące zapisy, będące jednocześnie wytycznymi do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W celu uzyskania widocznego podniesienia poziomu ładu przestrzennego i estetyki realizowane nowe zespoły zabudowy jednorodzinnej wymagają przestrzegania:

- 1) rejonu zabudowy niskiej wymagają podniesienia standardu wyposażenia w urządzenia komunalne oraz urządzenia ulic, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów objętych ochroną konserwatorską;
- 2) ustaleń dotyczących parametrów technicznych ulic, uwzględniając ogólne zasady określone w rozdziale III (część II – KIERUNKI) „Zmiany Studium...”, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji, w których stan faktycznych oraz uwarunkowania kulturowo – krajobrazowe uniemożliwiają wprowadzenia określonych przepisami parametrów;
- 3) linie zabudowy przednie, tylne i boczne;
- 4) warunki zabudowy, parametry techniczne obiektów, tzn. wysokości obiektów, kształt dachu, intensywności zabudowy, formy ogrodzeń, frontu działek, dopuszczalnych form zabudowy działek itp. powinny wynikać z przeprowadzonych analiz urbanistycznych (zgodnie z tabelą z rozdziału VII, części II- KIERUNKI),
- 5) w granicach Pomników Historii nakaz stosowania materiałów budowlanych dla obiektów nie wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków takich jak: kamień naturalny, drewno, tynki „rustykalne”, dachówka ceramiczna, gont lub pokrycia gontopodobne (w budynkach położonych peryferyjnie), w przypadku wymiany pokrycia dachowego – eliminacja blachodachówki i blachy trapezowej oraz pokryć z tworzyw sztucznych,
- 6) w centrum miasta zakaz stosowania wysokich, murowanych, ogrodzeń. Nakaz stosowania płotów z drewnianych sztachet, ogrodzeń z wikliny lub żywopłotów,
- 7) dla zachowania walorów krajobrazowych i drożności tradycyjnych szlaków turystycznych wprowadza się zakaz budowy ogrodzeń przebiegających dnem lub przegradzających wąwozy oraz tereny leśne i zadrzewione, jako barier dla fauny leśnej,
- 8) w korytarzach ekologicznych ciągi osadnicze nie powinny być kształtowane prostopadle. Dodatkowo na terenach budowlanych znajdujących się w korytarzach ekologicznych należy wprowadzać ażurowe płoty, które nie mogą być zabezpieczane ostrymi zwieńczeniami. Ogrodzenia powinny mieć również ograniczenia wysokościowe,

- 9) dla zachowania swobodnych przejść dużych zwierząt w korytarzach ekologicznych o randze krajowej, wprowadza się zakaz grodu terenów rolnych,
- 10) nakaz porządkowania przestrzeni, doprowadzając ją do należytego stanu estetyki, czystości, oraz należytego stanu technicznego i poziomu użytkowego,
- 11) w celu wyeksponowania obiektów zabytkowych i utrzymania panoram i otwarcie widokowych należy regulować zalesienia, zadrzewienia, sukcesję roślinną,
- 12) elementy estetyki przestrzeni publicznych muszą być spójne z wizerunkiem miasta, reklamy, szyldy, obiekty małej architektury należy dostosować do zaleceń konserwatorskich. Do małej architektury wykorzystanie materiałów takich jak: drewno, opoka wapienna, metal kłuty.

Wytyczne dla kształtowania ładu przestrzennego zawarte zostały również w poszczególnych rozdziałach dotyczących układu komunikacyjnego, przeprowadzania urządzeń infrastruktury technicznej – szczególnie w obszarach objętych ochroną konserwatorską, zasad kształtowania zabudowy w granicach ścisłej ochrony konserwatorskiej oraz w ustaleniach dla poszczególnych form zagospodarowania terenów wskazanych na rysunku zmiany studium.

XII. OGRANICZENIA , PROBLEMY I BARIERY ROZWOJOWE

Istniejące zagospodarowanie gminy nie zapewnia pełnego wykorzystania możliwości walorów przyrodniczo – krajobrazowych.

Za najważniejsze ograniczenia i problemy, uznaje się:

- 1) struktura wieku mieszkańców, prowadząca do zmniejszenia się liczby ludności miasta i gminy oraz spadku liczby osób w wieku produkcyjnym;
- 2) pogarszające się warunki efektywności prowadzenia gospodarstw rolnych;
- 3) Sezonowość funkcji turystyczno – wypoczynkowych, skupiająca się na okresie letnim w obszarze gminy;
- 4) brak buforowych miejsc parkingowych;
- 5) niekorzystne lokalizacje nielegalnych parkingów w granicach Pomnika Historii na prywatnych posesjach;
- 6) brak rozwiązań komunikacyjnych minimalizujących kolizyjne powiązania;
- 7) słabo rozwinięta baza turystyczno – rekreacyjna, w tym:
 - a) brak urządzeń i obiektów sportowo – rekreacyjnych,
- 8) słabo rozwinięte zaplecze obsługi ruchu komunikacyjnego w zakresie miejsc parkingowych oraz placówek służących obsłudze ruchu turystycznego;
- 9) brak wykorzystania atrakcyjności pod względem turystyczno – rekreacyjnym całego obszaru gminy, co powoduje:
 - a) nadmierną koncentrację ruchu turystycznego na Rynku oraz w strefie bliskich spacerów tj. Góra Trzech Krzyży, Zamek, Baszta,
 - b) nadmierny ruch samochodowy w centrum zabytkowego układu, powodujący stopniowe niszczenie substancji zabytkowej oraz zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego,
 - c) zagrożenie niszczenia wnętrza krajobrazu miejskiego,
 - d) zagrożenie wnętrza krajobrazu miejskiego Kazimierza Dolnego i jego panoram poprzez nadmierne zainwestowanie zabudową o nieodpowiedniej skali,

- e) zagrożenie niszczenia wartości krajobrazu i środowiska przyrodniczego wynikającego
- f) z nadmiernej koncentracji ruchu turystycznego na terenach o najwyższym poziomie atrakcyjności.

BIBLIOGRAFIA

1. „Aktualizacja strategii rozwoju województwa lubelskiego” (Uchwała Nr XXXVI/530/05 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 4 lipca 2005 r.)
2. „Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” opracowana przez Rządowe Centrum Studiów Strategicznych pod kierunkiem prof. Jerzego Kołodziejskiego, przyjęta w dniu 5 października 1999 r. przez Radę Ministrów oraz w dniu 11 listopada 2000 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. Nr 26, poz. 432) zaktualizowana w 2005 r.
3. „Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego” przyjęty przez Sejmik Województwa Lubelskiego uchwałą Nr IX/134/03 z dnia 16 czerwca 2003 r.
4. Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych dla miasta i gminy Kazimierz Dolny na lata 2004-2010, Fundacja „Centrum Ekspertyz Wodnych”, Lublin 2004, przyjęty Uchwałą Nr XXIII/140/04 Rady Miasta Kazimierz Dolny z dnia 22.10.2004 r.
5. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego uchwalony dnia 29 lipca 2002 r. przez Sejmik Województwa Lubelskiego – Uchwała Nr XLV/597/2002 (Dz. U. Województwa Lubelskiego Nr 107 poz. 2449)
6. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233)
7. Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Lubelskiego z dnia 23.03.2005 r. (Dz. U. Województwa Lubelskiego Nr 73, poz. 1525)
8. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierz Dolny (Uchwała Nr VIII/136/08 Rady Miejskiej w Kazimierzu Dolnym z dnia 27.03.2008 r.)
9. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Kazimierz Dolny (Uchwała Nr XVII/96/95 Rady Miejskiej w Kazimierzu Dolnym z dnia 2.10.1995 r.)
10. „Kosiński W., Byrski P., Zaniewska J. „Studium i wytyczne w dziedzinie krajobrazu kulturowego dla miasta i gminy Kazimierz Dolny”
11. Szczuka D., „Czteroletni program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami dla gminy Kazimierz Dolny na lata 2009-2012”
12. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1994 r. Nr 89 poz. 415 z późn. zm.)
13. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80 poz. 717 z późn. zm.)
14. Uchwała Nr XIV/81/95 Rady Miejskiej w Kazimierzu Dolnym z dnia 29 maja 1995 r.
15. Uchwała Nr XXX/194/05 Rady Miejskiej w Kazimierzu Dolnym z dnia 13 maja 2005 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Kazimierz Dolny

16. Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 9.10.1991 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP Nr 38, poz. 273)
17. Zarządzenie Prezydenta RP z dnia 8 września 1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (MP Nr 50, poz. 417)
18. Zarządzenie Wojewody Lubelskiego Nr 44 z 11 lipca 1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. U. Województwa Lubelskiego Nr 15, poz. 243)
19. Zarządzenie Wojewody Lubelskiego Nr 42 z 22 października 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. U. Województwa Lubelskiego Nr 12, poz. 211)
20. Polska Agencja Rozwoju Turystyki S.A., Audyt turystyczny gmin: Janowiec, Karczmiska, Kazimierz Dolny, Nałęczów, Opole Lubelskie, Poniatowa, Wąwolnica, Wilków, Wojciechów oraz miasta i gminy Puławy, 2007, Warszawa